

MINISTERUL CULTURII AL REPUBLICII MOLDOVA
BIBLIOTECA NAȚIONALĂ PENTRU COPII „ION CREANGĂ”

CARTEA BIBLIOTECA CITITORUL

Buletin metodic
Fascicula 26

CHIȘINĂU 2017

CZU 027.625(082)=135.1=111=161.1
C27

Responsabil de ediție: *Claudia Balaban*

Coordonator: *Lilia Teaci*

Redactor: *Claudia Gurschi*

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Cartea. Biblioteca. Cititorului : Buletin metodic / Bibl. Naț. pentru Copii "Ion Creangă" ; resp. de ed.: Claudia Balaban ; coord.: Lilia Teaci ; red.: Claudia Gurschi. – Chișinău : S. n., 2017 (Tipogr. "Baștina Radog"). – ISBN 978-9975-928-15-1. – ISSN 1857-1182.

Fascicula 26. – 2017. – 104 p. – 500 ex. – Adnot.: lb. rom., engl. – Bibliogr. la sfârșitul art. – ISBN 978-9975-3101-7-8.

027.625(082)=135.1=111=161.1
C27

ISBN 978-9975-928-15-1

ISBN 978-9975-3101-7-8

Firma Editorial-Poligrafică „Baștina-Radog” SRL,
MD-2005, mun. Chișinău, str. Petru Rareș, 49.
Tel./fax 29-40-95,29-40-86
e-mail: producere@radog.md; www.radog.md

Buletinul *Cartea. Biblioteca. Cititorul*, publicație a Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”, reflectă aspecte teoretice și practice ale activității cu copiii și adolescenții în bibliotecile din republică și de peste hotare.

Specialiștii în biblioteconomie și domenii adiacente vor regăsi aici informații cu referire la specificul literaturii pentru copii, tendințele actuale în domeniul editării și promovării cărții pentru copii, impactul tehnologiilor informaționale asupra activității bibliotecilor, modernizarea și inovarea serviciilor de bibliotecă în consens cu necesitățile de informare și dezvoltare ale copiilor și tinerilor, informații despre activitățile, programele de promovare a cărții, lecturii și serviciilor de bibliotecă pentru copii și adolescenți, proiecte și parteneriate internaționale în domeniu, servicii moderne de bibliotecă orientate spre asigurarea accesului tinerilor la informație și programe educaționale etc.

Buletinul poate fi consultat și în variantă electronică la adresa <http://www.bncreanga.md/publicatii.html>

Responsabilitatea pentru conținutul textelor publicate aparține autorilor. Opinii, sugestii, materiale pentru publicare pot fi expediate pe adresa:

Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”
Str. Șciusev nr. 65, MD-2012,
Chișinău, Republica Moldova
Tel.: 022 229556, 022 996156
E-mail: bncreanga@dnt.md

The issue *Book. Library. Reader*, publication of the National Children’s Library “Ion Creanga”, reflects the theoretical and practical aspects of working with children and adolescents in libraries from the country and abroad.

Specialists in librarianship and related fields can find information regarding the specific of children’s literature, current trends in publishing and promoting books for children, the impact of information technology on libraries’ activity, modernization and innovation of library services in line with information and development needs of children and youth, information about activities and programs designed to promote books, reading and library services for children and adolescents, projects and international partnerships in this field, modern library services aimed at ensuring young people’s access to information and educational programs, etc.

The issue can be accessed electronically at <http://www.bncreanga.md/publicatii.html>

Responsibility for the content of included materials lies with authors. Opinions, suggestions and materials for publication can be submitted to:

National Children’s Library “Ion Creanga”
65 Șciusev str.
MD-2012, Chisinau
Republic of Moldova
Tel.: 022 229556, 022 996156
E-mail: bncreanga@dnt.md

CUPRINS / CONTENTS

EVENIMENT / EVENT

Claudia BALABAN

Magia cărții (Salonul Internațional de Carte pentru Copii și Tineret, ediția a XX-a, 14-17 aprilie 2016)

The miracle of books (International Children and Youth

Book Fair, 20st edition, April 14-17, 2016) 7

Maria HAREA

Să citim împreună

Let's read together! 13

Tamara VIERU-PERETEATCU

Sonoritățile de argint ale copilăriei (Concursul literar

„La izvoarele înțelepciunii”, ediția a XXVI-a „Ionel Teodoreanu”)

Serene remembrances of childhood („At the Beginning of Wisdom”

literary contest, 26th edition „Ionel Teodoreanu”) 15

Mariana URSU

Concursul republican „Biografia mea de cititor”

„My Reading Biography” republican contest 21

TEORIE ȘI PRACTICĂ / THEORY AND PRACTICE

Angela LEBEDEVA

Cartea pentru copii în sprijinul colaborării și buneii înțelegeri

între popoare: proiectele Consiliului Internațional al Cărții

pentru Copii și Tineret (IBBY)

The role of books for children in promoting collaboration and

better understanding: projects developed by the International

Board on Books for Young People (IBBY) 25

Sandra LEKNICKIENE, Aldona AUGUSTAITIENE

Provocările secolului XXI în bibliotecile pentru copii din Lituania:

parteneriate durabile pentru dezvoltare și schimbare

Challenges of the 21st century for children's libraries from Lithuania:

sustainable partnerships for development and change 31

Olga MEZENTCEVA

Promovarea cărții și a lecturii în spațiul virtual

al bibliotecii pentru copii

Promoting books and reading in the virtual space

of children's library 36

Alla GORDIENKO

Lectura în spațiul sociocultural al copilăriei: diapazonul
posibilităților și parteneriatelor
Reading supporting children's socio-cultural space – the
diapason of possibilities and partnerships 40

Adriana-Elena BORUNĂ

Rolul educativ și integrator al bibliotecilor școlare, modelul
unei colaborări de perspectivă
The educational and integrative role of school
libraries – model of a future collaboration 44

Volha KAKHNOVICH

Relațiile internaționale ale bibliotecilor pentru copii din orașul Minsk
International relations of children's libraries from Minsk 48

Zahira DADASHOVA

Biblioteca pentru viitor: inovații și probleme
With library to the future: innovations and challenges 53

Ludmila POLIKARPOVA

Activitatea inovativă a bibliotecilor pentru copii din Ucraina
Innovative activity of children's libraries from Ukraine 55

Roxana COZMIUC

Activități de petrecere a timpului liber destinate copiilor
la Biblioteca Județeană „Gh. Asachi” Iași
Leisure time activities for children at the „Gh. Asachi”
County Library, Iasi 58

Liliana JUC

Povestea digitală – o metodă de promovare și un instrument
de lucru eficient în bibliotecă
Digital story – a way of promoting and an efficient work tool
of the library 63

Seville AHMADOVA

Promovarea cărții și lecturii: experiența Bibliotecii de Stat
pentru Copii din Azerbaidjan
Promoting books and reading: experience of the
Azerbaijan State Children's Library 65

Volha TSITKOVA

Inițiere în cunoașterea limbii materne: din experiența
Bibliotecii pentru Copii №16 din Minsk
Initiation in mastering the mother-tongue: learning from the
experience of No.16 Children's Library from Minsk) 67

Zinaida URSU

Subculturile tinerilor – fenomen al timpurilor noastre
Subculture of young people – a trend of our time 70

STUDII ȘI CERCETĂRI / STUDIES AND RESEARCH

Evaluarea necesităților adolescenților și tinerilor
în servicii de bibliotecă
Assessment of teenagers and youth's needs regarding
library services 74

PROIECTE / PROJECTS

Eugenia BEJAN

Extinderea accesului bibliotecilor pentru copii din
Republica Moldova la tehnologii moderne și instruire
Extending access of Moldovan children's libraries
to modern technologies and training 81

**PORTOFOLIUL BIBLIOTECARULUI / LIBRARIAN'S
PORTOFOLIO**

Lilia TCACI, Maria HAREA, Rodica GANGURA

„Școala lui Tablețel-Iștețel” – program pentru preșcolari și părinți
„School of the Wise Tablet” – project for preschool children
and their parents 85

Eugenia MOCRINSCHI, Lolita CANEEV, Eugenia BEJAN

Portofoliul digital – investiția adolescenților în propriul viitor
Digital portfolio – teenagers invest in their future 91

Tamara CROITORU, Svetlana LISNIC, Elena CAPUSTIN

Dezvoltarea potențialului creativ al copiilor prin intermediul
serviciului nou de bibliotecă „Tablet–Picii creează povești”
Developing children's creative potential through the new
library service „Creating stories on tablets” 94

**INFORMAȚII DE PESTE HOTARE / INFORMATION FROM
ABROAD**

Claudia BALABAN

Congresul IBBY la Auckland
IBBY Congress, held in Auckland 98

OAMENI ȘI CĂRȚI / PEOPLE AND BOOKS

Constantin PARASCAN

Ion Creangă la 180 de ani – nu de tot cunoscut
Ion Creanga at 180 years – yet not fully known 100

EVENIMENT

MAGIA CĂRȚII

Salonul Internațional de Carte pentru Copii și Tineret - ediția a XX-a, 14-17 aprilie 2016 -

*Claudia BALABAN, director general,
Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”,
președinte, Secția Națională IBBY din Republica Moldova*

Cartea adevărată nu vrea să ne convingă de nimic, nu vrea să se impună. Dacă nu se potrivește cu vocea ta interioară, o închizi. Câte din sutele de mii de cărți expuse și altele zeci de mii prezentate la cele 20 de ediții ale Salonului Internațional de Carte pentru Copii și Tineret au rămas deschise și câte din ele au fost închise? Vrem să credem că primele prevalează, totuși, or, obiectivul principal al Salonului a fost și rămâne editarea și promovarea cărții de valoare pentru copii și tineri.

Acest lucru chiar se întâmplă, dar atunci doar când își conjugă eforturile editorii, scriitorii, ilustratorii, traducătorii și toți cei care trudesesc la crearea cărții pentru copii și tineret, dând posibilitate cititorului să conștientizeze că fără carte nu ar fi reușit să se cunoască nici chiar pe sine însuși, să devină liber.

Ediția a XX-a a Salonului Internațional de Carte pentru Copii și Tineret a fost dedicată aniversării a 25-a de la declararea Independenței Republicii Moldova. Tonul festivității de inaugurare l-a dat Fanfara Poliției de Frontieră (dirijor Andrei Florea), flashmobul „Lectura te face învingător” cu participarea premianților Concursului de lectură „Bătălia cărților”, organizat de Biblioteca Județeană „O. Goga” Cluj și Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” Chișinău, și Ansamblul de dansuri moderne „Antares” de la Centrul Republican pentru Copii și Tineret „ARTICO” (conducător artistic Angela Tutunaru).

Salonul a oferit diverse posibilități vizitatorilor: de a cunoaște peste 115 edituri și distribuitori de carte din țară și de peste hotare, de a se familiariza cu noi titluri de carte, de a participa la discuții și întâlniri cu scriitorii, la ateliere de creație, concursuri, întruniri profesionale.

Pe parcursul Salonului, au fost lansate peste 80 de titluri de carte. Lansările s-au desfășurat în Pavilionul nr. 3 al CIE „Moldexpo”, la Filiala nr. 2 a BNC „Ion Creangă”, la BM „B.P. Hasdeu”, Pretura sectorului Buiucani, liceele „Prometeu” și „Principesa Natalia Dadiani”. Editurile din Republica Moldova au lansat cărți ale autorilor consacrați, dar și ale

unor nume noi în literatura pentru copii: *Vrabia din geantă* de Dumitru Crudu (cartea-surpriză a Salonului), *Un secret pe cotcodacnet* de Arcadie Suceveanu, *Cum m-am făcut scriitoare* de Claudia Partole, *Plăcințele cu mărar* și *Rochița leneșă* de Iulian Filip, *Meri sălbatici* de Nicolae Rusu, *Când părinții nu-s acasă* de Miroslava Metleaeva, *Scriitorii când erau copii* de Aurel Scobioală, *Fereastra cu lentile* de Zina Bivol (Editura „Pрут”), *Spionul lui Eminescu* de Spiridon Vangheli (Editura „Guguță”), *Semincioara fermecată* de Stela Popa (Editura „Cartier”), *A-nflorit o păpădie* de Otilia Cazimir, *Din copilăria mea* de Lucian Blaga, *Doi feți cu stea în frunte* de Ioan Slavici și alte titluri din colecția „Scriitori români ilustrați” (Editura „Litera”), *Cartea Roșie a Republicii Moldova*, ed. a 3-a (Editura „Știința”), *Întâmplări cu tâlc*. Despre prietenie și *Obișnuitul neobișnuit* de Cristina Bujor (Editura „Epigraf”), *Cu gândul la tine* de Aurelian Silvestru (Editura „Tocono”), *Amintiri din viitor* de Andreea Russo (Editura „Bestseller”), *Ciuperçuța-balerină* de Arcadie Suceveanu, *Ada Zaporozjan* (Editura „Pontos”), *Alfabetul cu zâmbete* și *Calculatorul cu vârguță* de Titus Știrbu (Editura „Biblion”, Tipografia „Europress”), *Auraș-Fluturaș* de Vera Crăciun și colecția *Enciclopedia picilor* de Silvia Ursache (Editura „Silvius Libris”), *Cuvinte înflorite* de Nina Soroceanu (Editura „Labirint”), *Regi și comandanți de oști din antichitate* de Iurie Miron (Editura „Lyceum”), *Itinerare esențiale* de Valentina Moșneaga-Mitrofan (Tipografia Centrală), *La marginea absolutului* de Victoria Fonari (Tipografia „Foxtrot”), *Timpul din noi* de Raisa Plăieșu (Editura „Universul”), *La ora Soarelui-Răsare* de Lidia Grosu (Tipografia „Elan Poligraf”) ș.a. Dintre titlurile lansate de editurile din România vom menționa: *Trei mici licurici* de Grigore Vieru, *Copilăria Părintelui Cleopa* de Olgața Caia, *Cuza Vodă și Făcliile Unirii* de Constantin Bostan, *Copiii cerului* de Aurelian Silvestru (Editura „Doxologia” Iași), *Trandafirul pustiului* de Claudia Partole (Editura „Tipo Moldova” Iași), *Umbra lui Bogdan-Vodă* de Ion Muscalu (Editura „Danaster” Iași), *Opt povestiri* de Ana-Maria Caia (Editura „Tandem Media” București), *Roua limbii dacilor* de Constantin Parascan (Editura „Panfilius” Iași), *Amintiri din Bibliopolis. Fascinațiile Iașului cultural* de Nicolae Busuioc, *Pălăriuță Oranj îl lecuiește pe Dumnezeu de răceală* de Iulian Filip, *Aventurile Bărzăunului* de Dumitru Vacariu, *Mic dicționar deosebit: Cine a fost, ce-a devenit?* de Passionaria Stoicescu și alte cărți din colecția „Ulița copilăriei” (Editura „Junimea” Iași), *Descompunerea-n cuvinte* de Mădălina Mardare, *Cucu de lut* de Viorica Cazan (Editura „Gens Latina” Alba Iulia), *Ferestrele oarbe* de Daniel Corbu, *Eminescu – simbol al românității* de Catinca Agache, *9 povești de Ion Creangă dramatizate în versuri* de Gheorghe Solcan (Editura „Princeps Multimedia” Iași) ș.a.

Asociația Editorilor din Rusia a prezentat colecția de cărți a cunoscutei autoare de cărți pentru copii Anna Goncearova.

La Forumul Copiilor, care s-a desfășurat în cadrul Salonului, s-au întrunit elevi din diferite localități ale republicii, laureați ai Concursului „Biografia mea de cititor”, organizat în memoria Alexandrinei Rusu de către BNC „Ion Creangă”, Secția Națională IBBY, revista „a”MIC”, săptămânalul „Florile dalbe”. Învingătorii au primit premii și mențiuni, oferite cu generozitate de „Baștina-Radog” SRL.

În cadrul Salonului, cu sprijinul financiar al Fondului Interstatal de Colaborare Umanitară a statelor-membre ale CSI, a fost organizată Conferința internațională „Cartea pentru copii și lectura copiilor: tendințe, abordări moderne, perspective de colaborare”, la care au participat specialiști din 7 țări: Republica Moldova, România, Lituania, Rusia, Ucraina, Belarus, Azerbaidjan. Participanții la conferință au fost salutați de Secretarul de Stat al Ministerului Culturii Andrei Chistol, Ambasadorul Extraordinar și Plenipotențiar al Federației Ruse în Republica Moldova Farit Muhametsin, directorul Programului Novateca Evan Tracz.

Comunicările prezentate au abordat subiecte de interes major pentru comunitatea profesională, de la proiecte internaționale, interstatale în domeniul promovării cărții și lecturii la experiențe concrete de inovare, modernizare a serviciilor de bibliotecă pentru copii și tineri. *Angela Lebedeva*, membru al Comitetului de conducere al IBBY, a prezentat activitatea și proiectele IBBY în domeniul cărții pentru copii și tineri. Despre tendințele actuale în sfera lecturii, colaborări și parteneriate internaționale în domeniul promovării cărții pentru copii și activității bibliotecilor pentru copii au vorbit *Sandra Leknickiene*, *Aldona Augustaitiene* (Biblioteca Națională „Martynas Mažvydas” a Lituaniei), *Alla Gordienko* (Biblioteca Națională pentru Copii a Ucrainei), *Volha Kakhnovich* (Sistemul centralizat al bibliotecilor pentru copii din or. Minsk, Belarus), *Vladimir Kravcenko* (Institutul Patrimoniului Cultural al AȘM). Modernizarea tehnologică și activitatea inovațională a bibliotecilor pentru copii a constituit subiectul comunicărilor prezentate de *Claudia Șerbănuță* (Biblioteca Națională a României), *Olga Mezentceva* (Biblioteca de Stat pentru Copii a Rusiei), *Ludmila Polikarpova* (Biblioteca Națională pentru Copii a Ucrainei), *Zahira Dadashova* (Biblioteca de Stat pentru Copii „F. Kocearli” din Azerbaidjan). Mai multe comunicări s-au axat pe experiențe concrete de inovare a serviciilor de bibliotecă, proiecte, programe de promovare a cărții și lecturii: abordări noi în activitatea bibliotecilor pentru copii (*Lolita Caneev*, BNC „Ion Creangă”; *Seville Ahmadova*, Biblioteca de Stat pentru Copii „F. Kocearli” din Azerbaidjan; *Volha Tsitkova*, Sistemul centralizat

al bibliotecilor pentru copii din or. Minsk), integrarea copiilor cu nevoi speciale (*Adriana-Elena Borună*, BNR), Campania „Cărțile pe față” și Concursul de lectură „Bătălia cărților” (*Victor Miron, Sorina Stanca*, BJ „O. Goga” Cluj), activități de petrecere a timpului liber la bibliotecă (*Roxana Cozmiuc*, BJ „Gh. Asachi” Iași), povestea digitală ca modalitate de promovare (*Liliana Juc*, BM „B.P. Hasdeu”), Concursul de lectură „Citește și dă mai departe” (*Maricica Târâlă-Sava*, BJ „V.A. Urechia” Galați), Proiectul „Cărțile copilăriei” (*Ana Botezat*, Biblioteca pentru Copii „Ion Creangă” Bălți), programe de dezvoltare personală pentru adolescenți (*Zinaida Ursu*, BNC „Ion Creangă”).

Victor Miron, un tânăr din Cluj-Napoca, care s-a făcut cunoscut prin poziția sa activă în organizarea unor campanii sociale, campanii de promovare a lecturii, mai ales printre tineri („Cărțile pe față”, „Travel by book / Călătorind cu cartea” ș.a.), a susținut o conferință la care a împărtășit din experiența sa de cititor pasionat, dar și de promotor activ al cititului, îndemnându-i pe tineri să citească, pentru că ceea ce citim „ni se citește pe față”, iar lecturile ne reprezintă și ne recomandă mai mult decât „culoarea ochilor și freza”.

Salonul a inclus mai multe activități interactive pentru copii și adolescenți. Astfel, la BM „B.P. Hasdeu” a avut loc întrunirea copiilor din Chișinău și Cluj-Napoca – laureați ai Concursului național de lectură „Bătălia cărților”. Scriitorul Iulian Filip a moderat Atelierul de creație „Xeroxul nuclear – linii și cuvinte comunicante”. Centrul Republican pentru Copii și Tineret „ARTICO” a organizat un atelier de prelucrare artistică a lemnului cu meșterul Grigore Posternac și Atelierul de pictură „Primăvara în Moldova” cu Corina Covaliu. Ambasada Germaniei în RM și Sala Germană de Lectură a BM „B.P. Hasdeu” au organizat festivitatea de premiere a laureaților Concursului de desen „Locurile mele preferate în Chișinău” și au prezentat expoziția „Paște în Germania”. BNC „Ion Creangă” a oferit un master-class de confecționare a semnelor de carte cu Clubul „MeșteRICH”. La standul Secției Naționale IBBY, pe tot parcursul Salonului, s-a desfășurat Concursul de lectură „Citești – câștigi”.

Și la ediția a XX-a s-a păstrat frumoasa tradiție a cărții-surpriză, pe care au primit-o în dar copiii-vizitatori ai Salonului. Cartea „Vrăbia din geantă”, scrisă de Dumitru Crudu, a fost editată în 15000 exemplare, datorită susținerii financiare din partea Ministerului Culturii, Ministerului Educației, Ministerului Tineretului și Sportului, Primăriei mun. Chișinău, Editurii „Pрут”, SA „Daac-Hermes”, SRL „Baștina-Radog”, cărora le mulțumesc din partea copiilor care au intrat în posesia acestei cărți.

Ca de obicei, momentul culminant al Salonului este decernarea

premiilor. Trei premii au fost acordate de către Institutul Cultural Român „Mihai Eminescu” la Chișinău:

- **Premiul Ion Creangă** pentru întreaga activitate în domeniul cărții pentru copii – *Nicolae Dabija*;
- **Premiul Igor Vieru** pentru întreaga activitate în domeniul ilustrației de carte pentru copii – *Constantin Balan*;
- **Premiul pentru poezie „Grigore Vieru”** – *Ion Anton*.

Celelalte premii au fost acordate după cum urmează:

- **Premiul Cartea anului**, acordat de Ministerul Culturii al RM – *Stela Popa* pentru cartea „Îngerii mării” (Editura „Cartier” Chișinău);
- **Premiul Simpatia copiilor** (s-a acordat în baza deciziei Juriului Copiilor) – *Claudia Partole* pentru cartea „Prietenul meu Elenis... sau cum m-am făcut scriitoare” (Editura „Pрут” Chișinău);
- **Premiul Cartea cognitivă** – *Lidia Codreanca* pentru cartea „Lumea antică” (Editura „ARC” Chișinău);
- **Premiul Cartea de referință** – Editura „Știința” Chișinău pentru volumul „Cartea Roșie a Republicii Moldova”;
- **Premiul Cea mai reușită colecție de carte pentru copii** – Editura „Litera” Chișinău pentru colecția „Scriitori români ilustrați”;
- **Premiul Cea mai reușită prezentare grafică a cărții** – *Olga Cazacu* pentru prezentarea grafică a cărții „Un secret pe cotcodacnet” de Arca die Suceveanu (Editura „Pрут” Chișinău);
- **Premiul Cea mai reușită ilustrație de carte în original** – *Simion Zamșa* pentru ilustrații la mai multe volume din colecția „Scriitori români ilustrați” (Editura „Litera” Chișinău);
- **Premiul Cea mai reușită traducere** – *Valentina Buzilă* pentru traducerea cărții „Abel Sánchez” de Miguel de Unamuno (Editura „ARC” Chișinău);
- **Premiul cel mai frumos amenajat stand** – *Ambasada Ungariei în Republica Moldova*;
- **Premiul pentru mass-media** – *Eleonora Culac*, programul „Actualități”, Radio Moldova, Chișinău;
- **Premiul Ministerului Culturii al RM** – *Ion Muscalu* pentru cartea „Umbra lui Bogdan Vodă” (Editura „Danaster” Iași), *Miroslava Metleava* pentru cartea „Când părinții nu-s acasă” (Editura „Pрут” Chișinău);

- **Premiul Ministerului Educației al RM** – *Aurelian Silvestru* pentru cartea „Copiii cerului” (Editura „Doxologia” Iași), *Arcadie Suceveanu* pentru cartea „Un secret pe cotcodacnet” (Editura „Pruț” Chișinău);
- **Premiul Ministerului Tineretului și Sportului al RM** – *Andreea Russo* pentru cartea „Amintiri din viitor” (Editura „Bestseller” Chișinău);
- **Premiul Comisiei Naționale a RM pentru UNESCO „Carte pentru promovarea spiritului de toleranță”** – *Cristina Movileanu* pentru albumul „Vasile Movileanu. Pictură. Grafică. Ilustrație” (Combinatul Poligrafic Chișinău);
- **Premiul Primăriei Chișinău** – *Spiridon Vangheli* pentru cartea „Spiionul lui Eminescu” (Editura „Guguță” Chișinău), *Nicolae Busuioc* pentru cartea „Amintiri din Bibliopolis” (Editura „Junimea” Iași);
- **Premiul Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”** – *Ana-Maria Caia* pentru cartea „Opt povestiri” (Editura „Tandem Media” București), *Petre Crăciun* pentru cartea „Fetița din Floare” (Editura „Zorio” București), *Catinca Agache* pentru cartea „Însemne ale nemuririi eminesciene” (Editura „Princeps Multimedia” Iași), *Constantin Parascan* pentru cartea „Nume de persoane în localitățile de pe Valea Tăzlăului Sărat – Bacău, din cele mai vechi timpuri până azi” (Editura „Panfilius” Iași), *Valentin Talpalaru* pentru CD-ul „Personalități în direct la „Convorbiri literare” (Editura Radio Iași);
- **Premiul Asociației Naționale a Uniunilor de Creație din Republica Moldova** – *Daniel Corbu* pentru cartea „Ferestrele oarbe” (Editura „Princeps Multimedia” Iași), *Ion Ciurea-Weidner* pentru volumul „Ion Ciurea-Weidner – profesor universitar, jurnalist și poet la 75 de ani” (Editura „Eurocarpatia” Sfântu Gheorghe), *Mihai Papuc* pentru îngrijirea colecției „Moștenire” (Editura „Știința” Chișinău);
- **Premiul Uniunii Scriitorilor din Moldova** – *Iulian Filip* pentru cartea „Aripi și rădăcini” (Editura „Princeps Multimedia” Iași);
- **Premiul Uniunii Artiștilor Plastici din Moldova** – *Alexandru Plăcintă* pentru cartea „Șoricelul și umbrela” de Maria Tomiță-Corini (Tipografia „Elan-Poligraf” Chișinău);
- **Premiul Secției Naționale IBBY** – *Ambasada Italiei în RM* pentru volumul „Raffaello il pittore della dolcezza” de Nicola Cinquetti și Bimba Landmann (Editura „Arka”), *Nicolae Rusu* pentru cartea „Meri sălbatici” (Editura „Pruț” Chișinău), *Mușata Matei* pentru cartea „Hazardul unui nou mileniu”, *Mihail Potorac* pentru cartea „Идет ветер к югу:

Истории из разной жизни” (Tipografia „Metrompaș” Chișinău); *Titus Știrbu* pentru cartea „Alfabetul cu zâmbete” (Editura „Biblion” Chișinău), *Iurie Miron* pentru cartea „Regi și comandanți de oști din antichitate” (Editura „Lyceum” Chișinău);

- **Premiul Bibliotecii Municipale „B. P. Hasdeu” „Cea mai bună carte pentru copiii cu deficiențe de vedere”** – *Cristina Bujor* pentru cartea „Întâmplări cu tâlc. Despre prietenie” (Editura „Epigraf” Chișinău);
- **Premiul Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova „Cea mai originală publicație în domeniul bibliologiei”** – *Biblioteca Județeană „V.A. Urechia” Galați* pentru volumul „Oameni în memoria Galațiului”, *Biblioteca Județeană „Gh. Asachi” Iași* pentru volumul „Sărbătoriții din cetate”;
- **Premiul revistei „Florile dalbe” pentru cea mai bună carte a unui autor elev** – *Crina Snegur* pentru cartea „Captivă a zborului”;
- **Premiul „Danaster” pentru proză pentru copii al Fundației Culturale „Eco Art” Iași** – *Nicolae Spătaru* pentru cartea „Îngerul purta fustă mini” (Editura „Junimea” Iași).

De fiecare dată, când se finalizează Salonul, ne gândim la următorul, la noi provocări pentru a impulsiona interesul față de carte și lectură, la noi provocări pentru cei care creează cartea pentru copii și tineret, oferindu-le, prin carte, un prieten cu care să discute, să polemizeze, să facă alegeri în viață. Cineva spunea: „Cartea adevărată nu este una pe care o citim, ci una care ne citește”. Indiferent de ne-a ales ea sau noi am ales-o, dacă lectura a devenit nu numai pasiune dar și mod de viață, înseamnă că am găsit cartea adevărată, de care avem nevoie întotdeauna.

SĂ CITIM ÎMPREUNĂ

Maria HAREA,

*șef secție Asistență de specialitate, coordonare și cooperare,
Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”*

„Să citim împreună” – cu acest generic s-a desfășurat cea de-a V-a ediție a Campaniei Naționale de promovare a lecturii. Spre deosebire de edițiile anterioare cu genericul „Copiii Moldovei citesc o carte”, Campania din 2016 a fost adresată nu doar copiilor și adolescenților, ci și părinților, bunicilor, cadrelor didactice. Au fost recomandate spre lectură trei cărți scrise de trei autori diferiți: „Nuca lui Newton” de Iulian Filip, „Trandafirul pustiului” de Claudia Partole și „Cu gândul la tine” de Aurelian Silvestru.

În urma întâlnirilor pe care le-au avut scriitorii cu cititorii, diverselor activități desfășurate în cadrul campaniei și analizei rapoartelor pe care le-au prezentat bibliotecile din republică, putem constata că și în acest an campania s-a desfășurat cu succes, implicând un număr impunător de copii, adolescenți și adulți.

Cărțile recomandate au ajuns în mai toate bibliotecile din republică, grație Programului Național de editare a cărții naționale și grație donațiilor pe care le-au făcut autorii. Acest lucru a oferit tuturor doritorilor posibilitatea să le lectureze, să le analizeze și să-și formeze propriile păreri.

Opiniile cititorilor, expuse în cadrul dezbaterilor, discuțiilor interactive, eseurilor scrise de ei, confirmă faptul că aceste trei cărți sunt cu adevărat valoroase și merită să fie citite de fiecare dintre noi: „*Fericiți sunt cei care au citit romanul „Trandafirul pustiului” de Claudia Partole. Autoarea a împărțit cu noi lumina pe care fiecare ar trebui să o aibă ca pe o avere cerească. Citind-o, meditezi adânc la tainele sufletului, la tot ce se află dincolo de el. Aceste taine ar fi bine să ne aducă pe drumul binelui, spre a avea fiecare din noi un nume câștigat prin fapte bune și mărețe, prin credință.*” (Cristina Tîmbur, Nisporeni); „*Mesajul romanului „Trandafirul pustiului” e o referire directă la preceptele biblice ale credinței creștine, la dragostea pentru semeni, la credința în Mântuitor, în taina învierii Lui. Romanul ne îndeamnă să-L înviem pe Iisus în inimile noastre, să plantăm în inimile noastre credința, mărinimia și dragostea. Să fim pomul care dă roade pentru împărăția bunătații.*” (Agnesia Spinei, Florești); „*Cartea „Nuca lui Newton” de Iulian Filip cuprinde un șir de nuvele cu amintiri din copilăria dumnealui. Cu drag și nostalgie scriitorul își amintește de cei dragi, care nu mai sunt în viață. M-a impresionat faptul că dinastia Filip a fost o dinastie de fântânari. O altă idee ce m-a impresionat este aceea că omul trebuie să fie prețuit cât este în viață.*” (Olga Buruiană, Leova); „*Lecturând cartea „Cu gândul la tine” de Aurelian Silvestru, am înțeles că în viață există urcușuri și coborâșuri. Obstacolele ne învață să ne ridicăm mereu de-asupra lor, numai așa ne putem modela caracterul, învingând greutățile putem izbuti ceva.*” (Irina Trifan, Nisporeni); „*Cartea „Cu gândul la tine” este un buchet de texte ce oferă modele tânărului lector, îl ghidează spre împlinirea aspirațiilor. Cartea predă lecția celebrității, care înseamnă muncă, devotament, curaj, credință, solitudine, asumarea talentului și a destinului. Autorul, în pânza textului, țese ideea că Dumnezeu a creat omul după chipul și asemănarea Sa, deci ne-a făcut pe toți creativi și depinde de fiecare cum reușește să se afirme.*” (Silvia Gadibadi, prof. de limba și literatura română, Florești).

Ne bucură faptul că profesorii de limba și literatura română susțin

această campanie și că îi orientează pe copii și spre lecturi extracurriculare.

Campania a finalizat, ca întotdeauna, cu Conferința republicană de totalizare, care a avut loc pe data de 14 decembrie la Filiala de Carte Românească a Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”. La această conferință câțiva dintre cei mai activi cititori din cadrul campaniei au avut posibilitatea, o dată în plus, să prezinte, sub formă teatralizată sau monologuri, fragmentele lor preferate din cărțile recomandate și opinii cu referire la ele. Aceștia au fost: membrii Teatrului – model „Incognito”, Ialoveni – Anastasia Fustei, Daniel Luca, Adriana Corcodel, Dan Luca, Octavian Jardan, Petru Suvac, Mihaela Ganganu, Francesca Gîndea, Maximilian Ionaș, Alexandru Ciobanu, conducător artistic Galina Castraveț; elevii Liceului Teoretic „Miron Costin”, Florești – Agnesia Spinei, Ionela Popa, Vladislav Berher, Anastasia Niculița, Gabriela Grițco, Eduard Grăjdari, Sevinci Manedov și profesoara lor Silvia Gadibadi; elevele Liceului Teoretic „Mihail Sadoveanu”, Hîncești – Andreea Gîscă, Evelina Toma, Marina Podgorneac și profesoara Aliona Rachiu; eleva Liceului Teoretic „Nicolae Iorga” din Chișinău – Vlada Mangîr; eleva Liceului Teoretic „Ștefan-Vodă” din Ștefan-Vodă – Irina Musteață; eleva Liceului de Creativitate și Inventică „Prometeu” din Chișinău – Sandrina Frunze și Ansamblul vocal al aceleiași liceu, condus de Veaceslav Adam.

Acest eveniment de anvergură, care face parte din șirul lung de activități de promovare a lecturii organizate de Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, este foarte binevenit și necesar pentru societatea noastră, mai ales acum când noile tehnologii ne iau cu asalt.

SONORITĂȚILE DE ARGINT ALE COPILĂRIEI

Concursul „La izvoarele înțelepciunii”, ediția a XXVI-a „Ionel Teodoreanu”

Tamara VIERU-PERETEATCU,

bibliotecar principal, secția Asistență de specialitate, coordonare și cooperare, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”

Ediția din 2016 a Concursului literar republican „La izvoarele înțelepciunii” a fost dedicată „poetului adolescenței” Ionel Teodoreanu. Concursul a fost organizat de Ministerul Culturii al Republicii Moldova, Ministerul Educației al Republicii Moldova, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, DGETS mun. Chișinău, Uniunea Scriitorilor din Moldova, Secția Națională IBBY, Fondul Copiilor din Moldova, în colaborare cu Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național Iași, Inspectoratul Școlar Județean Iași și Biblioteca Județeană „Gh. Asachi” Iași.

Etapa republicană a concursului s-a desfășurat pe 21 mai 2016, în ambianța primitoare și prietenoasă a cărților din sala cu rotundă de la Filiala de Carte Românească a Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”, întrunind 70 de elevi, învingători la etapa raională/municipală.

În cuvântul de salut, Claudia Balaban, director general al BNC „Ion Creangă”, a menționat că scopul acestui minunat concurs este promovarea lecturii și familiarizarea elevilor cu viața și activitatea personalităților din literatura, istoria și cultura națională și universală. Arcadie Suceveanu, președintele Uniunii Scriitorilor din Moldova, a felicitat organizatorii pentru alegerea reușită a temei concursului, subliniind că operele lui Ionel Teodoreanu, scriitorul copilăriei și adolescenței, sunt pe placul elevilor.

Juriul, prezidat de Arcadie Suceveanu, a unit o echipă de specialiști competenți: Adrian Ghicov, dr. în filologie, conferențiar universitar, Claudia Balaban, director general al BNC „Ion Creangă”, Iustina Franțuz, specialist principal la Direcția Generală Educație, Tineret și Sport din municipiul Chișinău, Eugenia Bejan, director adjunct al BNC „Ion Creangă”, Victoria Tomuz, redactor la Redacția emisiuni pentru copii a IPNA „Teleradio-Moldova”, Claudia Partole, scriitoare.

Concurenții au avut de susținut două probe: cea scrisă, cu privire la viața și activitatea scriitorului, și cea orală, care a propus participanților un fragment spre lecturare, pentru a-și expune apoi opiniile personale în contextul actualității acestuia. Copiii de azi, conștienți de puterea magică a informației și jocurilor pe calculator, sunt, totuși, receptivi la comunicare, la cuvântul scris, care atinge undele sensibile ale sufletului, îi ademenește pe ulițele copilăriei inocente (Ionel Teodoreanu spunea: „Copilăria-i ca argintul: sună la atingeri înspre cântec”).

Valeria Ciolac, elevă la LT „G. Coșbuc” din Bălți, a remarcat: *„Concursul a fost organizat la cel mai înalt nivel. M-a impresionat proba a doua – secvențele alese, deosebit de frumoase. Dialogul dintre copii și membrii juriului a fost unul deschis, liber, cald.”*. Marinela Agache de la Liceul „M. Eminescu” din Hîncești ne-a mărturisit: *„Am acumulat o nouă experiență și m-am ales cu noi prieteni”*.

Cei care au făcut primii pași spre lumea copilăriei lui Ionel Teodoreanu s-au simțit mai bogați, mai împliniți spiritual.

Elevii au dat dovadă de cunoștințe bune și au fost apreciați de juriu în felul următor: câte zece concurenți pe locurile I, II, III și 36 de concurenți cu mențiuni pentru participare. Deținătorii locului I – Valeria Ciolac (cl. a VIII-a, LT „G. Coșbuc”, Bălți), Ala Berladean (cl. a VII-a, Gimnaziul Cotova, Drochia), Ecaterina Moroz (cl. a IX-a, LT „M. Eminescu”, Drochia), Alexandra Bârcă (cl. a VIII-a, Gimnaziul Mălăiești, Orhei), Amalia Beșelea

(cl. a VIII-a, LT „B. Dînga”, Criuleni), Doina Mihailov (cl. a X-a, LT „Gh. Asachi”, Ungheni), Ecaterina Băluțel (cl. a X-a, LT Cruglic, Criuleni), Marinela Agache (cl. a X-a, LT „M. Eminescu”, Hîncești), Olga Coropcean (cl. a X-a, LT „I. Creangă”, Soroca), Iulian Moisei (cl. a VII-a, Gimnaziul „M. Eminescu”, Cantemir), au fost promovați în etapa următoare.

Etapa finală a concursului a întrunit câte 10 concurenți din Republica Moldova și județul Iași, România. Evenimentul s-a desfășurat pe 2 iulie, la Casa de Cultură din orașul Hîncești, printre organizatori fiind și Consiliul Raional Hîncești, Direcția Cultură și Turism Hîncești, Direcția Învățământ Hîncești.

Vera Patrașcu-Tănase, vicepreședintele raionului, a prezentat cartea de vizită a raionului Hîncești, moment care a calmat emoțiile concurenților și i-a intrigat pe oaspeți să afle cât mai multe lucruri din istoria, cultura, tradițiile acestui meleag.

Cei 20 de participanți de pe ambele maluri ale Prutului au trecut două probe: proba scrisă (test grilă) cu referire la viața și creația lui Ionel Teodoreanu și proba orală, de identificare și de interpretare a unui text din opera scriitorului. Juriul, în următoarea componență: președinte, prof. univ. dr. Constantin Parascan, vicepreședinte, conf. univ. dr. Adrian Ghicov, membri Claudia Balaban, director general BNC „Ion Creangă”, Vera Pătrașcu-Tănase, vicepreședinte al raionului Hîncești, Bogdan Mihai Mandache, redactor, Biblioteca Județeană „Gh. Asachi” Iași, Eugenia Bejan, director-adjunct BNC „Ion Creangă”, Claudia Partole, scriitoare, a apreciat creativitatea și originalitatea în formularea răspunsurilor, precum și corectitudinea exprimării. Constantin Parascan a remarcat că ideea Concursului „La izvoarele înțelepciunii” este generoasă, căci avem nevoie de modele. Concurenții nu s-au confruntat, ci s-au împrietenit. Adrian Ghicov a menționat că toți participanții au demonstrat competențe bune și foarte bune de analiză și comentariu. Iar cei mai buni s-au dovedit a fi: Valeria Ciolac, LT „G. Coșbuc”, Bălți, Smărăndița Vasilachi, Colegiul „Emil Racoviță”, Iași (Locul I); Olga Corobcean, LT „Ion Creangă”, Soroca, Miruna-Ioana Vlioncu, Colegiul „Emil Racoviță”, Iași (Locul II); Doina Mihailov, LT „Gh. Asachi”, Ungheni, Simina Durac, Colegiul „Emil Racoviță”, Iași (Locul III). Premianții au primit Diplome și cadouri, ceilalți concurenți – mențiuni de participare.

În pauză, Orchestra „Stejăreii” din satul Sărata-Galbenă (conducător Ion Tulbu) și Ansamblul folcloric „Gălbenița” din satul Fundul Galbenei (conducător Emilia Plugaru) au prezentat un program artistic. Participanții la concurs au avut parte de o excursie impresionantă la Complexul istorico-arhitectural Manuc Bei. În continuare, delegația din Iași a beneficiat de o

excursie la Mănăstirea Hâncu. Deosebit de bogat a fost programul artistic prezentat de Ansamblul „Pe un picior de plai” de la Gimnaziul Pașcani, Hîncești (conducător artistic Ecaterina Ursu). Concursul le-a adus participanților doar bucurie și împlinire. Elevii s-au împrietenit, au făcut numeroase poze.

Clipe de neuitat au trăit cei 10 finaliști din Republica Moldova, care au avut fericita ocazie să se bucure de o călătorie de vis în România. Pelerinajul a început cu vizitarea Cetății Suceava. Popasul de la Mănăstirea Putna a fost unul dintre cele mai emoționante, căci majoritatea elevilor au ajuns la mormântul lui Ștefan cel Mare și Sfânt pentru prima oară. A urmat vizitarea mănăstirilor Sucevița, Moldovița, Voroneț, Neamț, Sihăstrie, Secu, Agapia, Vărațic.

Activități memorabile s-au desfășurat în cadrul Proiectului „Casa Prieteniei”, susținut de Fundația Filantropică și Culturală „Sfânta Teodora de la Sihla” (președinte Olguța Caia), Primăria Tîrgu-Neamț, Parohia Bisericii „Sfântul Haralambie”, BNC „Ion Creangă” Chișinău, Liceul de Creativitate și Inventică „Prometeu”. Împreună cu Olguța Caia și Claudia Balaban, am răsfoit albumul cu amintiri, care are o vechime de circa două decenii. Începând cu anul 1990, peste o mie de copii din Republica Moldova și-au însușit comorile comune și au realizat punți de prietenie, participând la numeroase activități culturale, inclusiv: festivalurile „Nemțșor Izvor de Dor”, „Tîrgu-Neamț Izvor de Dor”, „Zilele Creangă”, ateliere de pictură și artă tradițională, șezători, participări la Sfânta Liturghie la biserici și mănăstiri, pelerinaje pe locuri sfinte, concursuri de literatură, muzică și pictură, tabere internaționale, Proiectul „Casa de Hârtie – 2015” ș.a.

Salonul Cultural al Bisericii „Sfântul Haralambie” ne-a găzduit și de data aceasta, impresionând prin ospitalitatea și grija cu adevărat părintească a familiei Caia. La Sfânta Liturghie, corul „Angeli”, dirijat de Ana Dragu, și vocile sopranelor Olga și Claudia Caia ne-au purificat sufletele. Au urmat și alte surprize. Copiii de la Liceul Tehnologic „Ion Creangă” Pipirig, îndrumați de Nadea-Mihaela Sângeap, și de la Clubul Copiilor din Tîrgu-Neamț, dirijați de profesoara Gabriela Secheșan, au prezentat un program select: o șezătoare tradițională, cântece, poezii, scenete din „Amintirile” lui Ion Creangă. Copii talentați, care ne-au cucerit prin autenticitatea costumelor, firescul și sinceritatea lor. În ambianța prietenoasă a enoriașilor, vocile copiilor de pe ambele maluri ale Prutului s-au contopit în cântece și versuri. Claudia Balaban le-a mulțumit celor prezenți la manifestarea cultural-duhovnicească: *„Vă mulțumim că ne-ați permis să ne rugăm împreună. Noi ne-am simțit ca acasă. Cărțile din*

colecția „Copilăria sfinților preoți”, scrise de Olguța Caia și ilustrate de Violeta Zabulica-Diordiev, la lansarea cărora am asistat azi, sunt niște modele pentru copii”.

Nu doar enoriașii din biserică, ci și populația din Tîrgu-Neamț, au admirat defilarea prin oraș a copiilor îmbrăcați în costume tradiționale. Nu suntem diferiți, suntem aceiași, uniți prin grai, cântec, port, credință, – spuneau copiii, îmbrățișându-se ca frații. Au făcut poze la statuia lui Ion Creangă. Apoi au vizitat Cetatea Neamț și Muzeul „Ion Creangă” din Humulești. În decursul acestor minunate zile, elevii din Republica Moldova au trăit clipe de neuitat. Iată doar câteva crâmpoșe elocvente din impresiile relatate: „*M-a impresionat Mănăstirea Putna, unde am fost pentru prima oară. Acolo aflăm istoria neamului. Revin acasă cu amintiri frumoase. Am ce povesti colegilor. Cartea, lectura, grație cărora am ajuns aici, mă vor însoți în continuare în noul an școlar.*” (Ala Berladean, Drochia); „*Am vizitat multe monumente de istorie și cultură pentru prima dată. Ne-a impresionat Cetatea Neamț și Mănăstirea Putna, ale căror ziduri păstrează istoria. Colegii sunt minunați – prietenoși și amabili. Nu ne rămâne decât să citim, să ne cunoaștem scriitorii neamului.*” (Ecatarina Băluțel, Amalia Beșelea, Criuleni); „*Pe parcursul celor cinci zile, cât m-am aflat în vacanță în România, am avut parte de clipe de neuitat. Am rămas surprinsă de ospitalitatea, generozitatea și căldura gazdelor de la Putna și Tîrgu-Neamț. Sunt încântată că am întâlnit un om deosebit – doamna Olguța Caia, o persoană atât de bună, atât de înțeleaptă, cu suflet și inimă de aur. Sunt enorm de fericită că în bagajul meu de amintiri am adunat o sumedenie de momente excelente. Mi-am făcut mai mulți prieteni dincolo de Prut: Ana, Maria, Diana, Anastasia. Aduc sincere mulțumiri dnei Claudia Balaban și tuturor celor care s-au implicat în realizarea Proiectului „Casa Prieteniei” și ne-au oferit oportunitatea de a descoperi adevăratul tezaur românesc.*” (Marinela Agache, Hîncești); „*Zilele petrecute în România mi-au dat impresia și intensitatea unei vieți trăite altfel, cu noi prieteni, călătorii frumoase. Și chiar mi-am pus un scop pentru anul viitor: să mai ajung aici, căci, recunosc, acesta este cel mai mare premiu pentru noi, olimpicii din Republica Moldova.*” (Alexandra Bîrcă, Orhei); „*Fiecare loc are o energie aparte: Mănăstirea Putna, Moldovița, Sucevița, Suceava – cetatea de scaun a lui Ștefan cel Mare și Sfânt, Cetatea Neamț... M-au impresionat vocile incomparabile ale copiilor din corul „Angeli”. Îmi propun să descopăr cât mai mulți scriitori români și din literatura universală.*” (Alexandrina Garuța, Chișinău); „*A fost o experiență unică. Am vizitat mănăstiri de o frumusețe rară. Haina neagră a măicuțelor și călugărilor era în contrast cu chipul și sufletul*

lor plin de lumină. M-a impresionat Cetatea Neamț cu podul grandios, coloanele uriașe. Doamna Olgața Caia ne-a primit ca pe copiii săi și toți de aici ne-au tratat cu afecțiune și grijă.” (Valeria Ciolac, Bălți).

După excursiile din zona Neamțului, olimpicii moldoveni, împreună cu 30 de copii din Țirgu-Neamț, au pornit „de acasă spre casă”, cum obișnuia să spună Grigore Vieru. Primul popas l-au făcut la Mănăstirea Hâncu. O frumusețe rară, înfloritoare, spre care se îndreaptă credincioșii cu bucuriile, dar și necazurile sufletului și trupului spre iertare și ajutorare. Apa izvorului nu e numai răcoritoare, ci și tămăduitoare. Sub cupola mănăstirii răsună cântece interpretate de corul „Angeli”. O altă bijuterie arhitecturală impunătoare, vizitată de copii – Mănăstirea Ciuflea din Chișinău, care își înalță, după reconstrucție, cele nouă cupole aurite spre albastrimea cerului. A doua zi, de dimineață, delegația din România asistă la Sfânta Liturghie de la Catedrala „Sfânta Teodora de la Sihla”, oficiată de părintele-protoiereu Ioan Ciuntu. Printre ei se află și poetul Nicolae Dabija. Vocile corului de bărbați se succed cu vocile cristaline ale copiilor din corul „Angeli”. După slujbă, corul „Angeli”, dirijat de Ana Dragu, intonează Imnul orașului Țirgu-Neamț, scris de Grigore Vieru, și „Cântecul Unirii”, scris de Aurelian Silvestru. Urmează cântecele „La masa cu nemurele” și „Salcie pletoasă” interpretate de Emilia Petronela Frumușanu și Gabriela Ujică. Finalizează programul Ana Dragu cu piesa „Iartă-mă”. Alături de protoiierul Ioan Ciuntu sunt invitați poetul Nicolae Dabija și părintele Nicolae Iliescu de la Țirgu-Neamț. Se rostesc cuvinte de învățătură, după care urmează lansarea cărților „Copilăria Sfintei Teodora de la Sihla” și „Copilăria Părintelui Cleopa”, cu participarea autoarei Olgața Caia și a Cludiei Balaban. Nu putem să nu apreciem această tulburătoare continuitate, pe care cele două doamne o fac de-a lungul anilor spre a duce la împlinire niște proiecte formidabile în folosul copiilor.

De aici, ne îndreptăm spre Parcul central al capitalei. Admirăm Clopotnița, Catedrala „Nașterea Domnului”, statuia lui Ștefan cel Mare și Sfânt, locul preferat al chișinăuienilor și oaspeților capitalei. Intrăm în Grădina Publică, care-i poartă numele. Ne oprim la bustul lui Eminescu de pe Aleea Clasicilor. Creangă, de pe partea opusă a aleii, parcă îi zâmbește lui bădița Mihai, bucuros că i-au venit pământeni: „...Oare nu-i păcat de Dumnezeu să nu ne mai vedem noi, așa din când în când?”. În ziua următoare, am vizitat Mănăstirea Curchi, situată la poalele Codrului, și Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” unde, ghidați de Claudia Balaban și Eugenia Bejan, copiii din Țirgu-Neamț se familiarizează cu cele mai importante colecții de carte, printre ele colecția care cuprinde tot ce e legat de numele patronului spiritual al bibliotecii. „*Timpul a zburat pe*

neobservate, dar ne-am ales cu impresii noi, tulburătoare. Mănăstirile, frumusețea naturii din jurul lor, orașul Chișinău, Parcul cu Aleea Clasicilor, muzeele și Biblioteca „Ion Creangă”, oamenii ospitalieri ne-au topit sufletele” – a spus Ana Dragu.

Mai sună vocile cristaline ale corului „Angeli” și se aud clopotele dăinuirii noastre. Se urzesc alte proiecte, care pun în prim-plan Măria Sa Cartea, pentru că, așa cum susține dna Claudia Balaban, „doar prin intermediul lecturii, a cititorului pasionat, care descoperă în cărți „mărgăritare”, trezim curiozitatea și lărgim orizontul cultural al copilului, dăruit de la naștere cu talent”.

CONCURSUL REPUBLICAN „BIOGRAFIA MEA DE CITITOR”

Mariana URSU,
șef oficiu, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”

*„Cărțile sunt prietenii cei mai liniștiți și constanți,
consilierii cei mai accesibili și înțelepți
și profesorii cu cea mai multă răbdare.”*
(Charles W. Eliot)

Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, „Baștina-Radog” S.R.L., Revista „a”MIC” și Săptămânalul „Florile dalbe” au organizat, în perioada decembrie 2015 – aprilie 2016, Concursul republican de eseuri „Biografia mea de cititor”. Concursul a avut ca scop promovarea lecturii și a potențialului creativ al elevilor, întrunind 142 de elevi ai claselor a VIII-a – a XII-a din raioanele Edineț, Telenești, Florești, Fălești, Ungheni, Strășeni, Anenii Noi, Nisporeni, Cahul, Ialoveni, Cimișlia, Orhei, Hîncești, Dondușeni, Ștefan-Vodă, Glodeni, Dubăsari, Leova și Drochia.

Participanții au relatat în lucrările lor despre faptul cum au început să citească sau cine i-a îndrumat să citească, care a fost prima carte pe care au citit-o, când și-au dat seama, cu adevărat, că le place să citească, ce gen de cărți preferă să citească, după ce criterii selectează cărțile, în ce format preferă să citească, ce înseamnă pentru ei cititul și de ce este necesar să citești, cum le-au schimbat cărțile viața ș.a. Conform regulamentului, era necesar ca ei să respecte anumite criterii, care au fost luate în considerație la jurizare: conținutul lucrării personalizat și interesant, originalitatea lucrării, coerența și corectitudinea lingvistică, aspectul general al lucrării.

Juriul Concursului republican de eseuri „Biografia mea de cititor”, în următoarea componență: Claudia Balaban, director general al Bibliotecii

Naționale pentru Copii „Ion Creangă”, președintele juriului, Claudia Partole, scriitoare, Valentina Romanciuc, colaborator la redacția revistei „a” MIC”, Maria Harea, șef secție la Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, Tamara Pereteatcu, jurnalist, bibliotecar principal la Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, Tamara Croitoru, șef secție la Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, Mariana Ursu, șef oficiu la Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, secretar al juriului, a decis să se acorde următoarele premii și mențiuni: **Premiul I** (câte 450 lei) – Eva Stefania Dorogan, cl. X, LT „Ion Creangă”, or Soroca; **Premiul II** (câte 400 lei) – Mariana Popușoi, cl. XI, Liceul Academiei de Științe a Moldovei, Chișinău, Sergiu Ciochină, cl. VIII, Gimnaziul „Vasile Bulicanu”, Boldurești, Nisporeni; **Premiul III** (câte 350 lei) – Mariana Marian, cl. XII, LT „Alecru Russo”, Cojușna, Strășeni, Alexandrina Păunescu, cl. VII, LT „Constantin Stere”, Soroca, Tamara Bivol, cl. IX, LT „Aurel David”, Bardar, Ialoveni; **Mențiuni** (câte 200 lei) – Andreea Luchian, cl. X, LT „B. P. Hasdeu”, mun. Bălți, Dumitru Morcov, cl. VIII, Gimnaziul s. Cotova, Drochia, Andreea Jereghi, cl. XII, LT „Alecru Russo”, Cojușna, Strășeni, Dorina Lungu, cl. XII, LT „Alecru Russo”, Cojușna, Strășeni, Victoria Vitu, cl. IX, LT „Nicolae Casso”, Chișcăreni, Sîngerei, Adam Vlad Ulinici, cl. VIII, Gimnaziul s. Zberoaia, Nisporeni, Nicolina Ștefaniuc, cl. VIII, LT Sculeni, Ungheni, Andrei Solcan, cl. IX, LT „Nicolae Casso”, Chișcăreni, Sîngerei, Gabriela Rotaru, cl. IX, LT „B. P. Hasdeu”, mun. Bălți, Ionela Popa, cl. IX, LT „Miron Costin”, Florești, Stanislav Nani, cl. IX, Gimnaziul „Grigore Vieru”, Iurceni, Nisporeni, Marinela Lupușor, cl. IX, LT Cobani, Glodeni, Cătălin Lupașcu, cl. XII, LT „B. P. Hasdeu”, mun. Bălți, Andriana Fortuna, cl. XI, Colegiul Pedagogic „Mihai Eminescu”, Soroca, Daniela Dubalaru, cl. X, LT „Ion Creangă”, Florești, Petru Dragancea, cl. XII, LT „Mihai Eminescu”, Sîpoteni, Călărași, Valeria Darii, cl. X, LT „B. P. Hasdeu”, Drochia, Daniela Cortac, cl. IX, Gimnaziul s. Gălești, Strășeni, Violeta Chetrosan, cl. XI, LT „Ștefan-Vodă”, Ștefan-Vodă, Cristina Ceban, cl. XI, LT „Ștefan-Vodă”, Alava, Ștefan-Vodă.

Premierea câștigătorilor a avut loc pe data de 16 aprilie 2016, la Salonul Internațional de Carte pentru Copii și Tineret, în cadrul Forumului Copiilor.

Lucrările, pe care le-am primit la concurs, demonstrează că acestor copii le place mult lectura. Iată câteva mărturii ale copiilor:

„Cu timpul am citit destul și am devenit o domnișoară pierdută între universuri. Am înțeles că m-am născut la timpul potrivit, căci doar acest secol ar primi lupta feminismului, utopiei și fantasmelor din gândurile mele. M-am îndrăgostit de cărți și am progresat de la povești, legende și mituri la alte genuri ale literaturii. Am înlocuit caietele de matematică

cu carnețele frumoase în care am scris primele mele poezii. Apoi, amețită de cuvinte, am început să aștern frenetic pe foi romane întregi, visând la timpul când voi ține în mâini propriile cărți care vor mirosi a tipografie și cerneală fierbinte.” (Eva Dorogan).

„Biografia mea de cititor își are rădăcinile adânc crescute în solul cunoașterii. Încă înaintea nașterii mele, știu că mi se citeau povești și romane seară de seară. Presupun că acea atracție pentru frumos și creație mi-a pătruns în sânge și în suflet datorită mamei, care mi-a insuflat mai târziu dragostea pentru carte.” (Andreea Jereghi).

„Nu mi-ași închipui viața fără bibliotecă, fără cărți, fără plăcerea de a lectura – căci toate acestea le-am asimilat din fragedă copilărie, direct de la mama mea – stăpână pe împărăția cărților din satul nostru. Consider că i-a reușit să planteze în mine semințele înțelepciunii și a dragostei față de cuvântul scris sau spus, care pe viitor îmi vor ajuta să devin un om adevărat.” (Dumitru Morcov).

„În viața mea de până acum am conștientizat un lucru: timpul în care nu citești nimic este un timp pierdut. Astfel, mi-am fixat un motto pe care mă strădui să nu îl uit niciodată și pe care îl recomand tuturor care vor să-și transforme mintea într-un laborator nesfârșit de idei și imagini: Niciodată, dar niciodată nu te opri din citit.” (Tamara Bivol).

„Am devenit cititor al bibliotecii la vârsta de 7 ani. Bibliotecara și până astăzi își amintește cum mi s-au luminat ochii când am văzut mulțimea de cărți ilustrate. La început îmi alegeam cărțile fiind îndrumată de dumneaei. Prima carte citită de mine a fost „Balada celor cinci motănași”. Treptat am început să mă descurc singură în mulțimea cărților din bibliotecă, ajutându-i și pe alții să-și aleagă cărți.” (Nicolina Stefaniuc).

„Aveam în casă o mică bibliotecă, directorul căreia era tata. În fiecare lună trecea cu degetul pe cotoare, alegându-și cartea. Priveam cu interes la fața lui în timpul care citea și observam că în acel moment era absent din lumea reală, era dus cu întreaga ființă în universul cărții. M-a fascinat acest lucru, neînțelegând cum poate o combinație din file să-ți provoace atâta interes. Fiind curioasă din fire, am hotărât să aflu secretul. Pentru început mi-am luat o culegere de povești orientale intitulată „O mie și una de nopți”. Poveștile Sheherezadei m-au ținut în suspans până la ultima filă. La vârsta de 10 ani mi-am dat seama că sunt dependentă de citit.” (Cristina Ceban).

Lucrările prezentate la concurs vor putea fi accesate în format electronic pe site-ul Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”.

Un eveniment deosebit în cadrul ediției a XX-a, aniversară, a Salonului Internațional de Carte pentru Copii și Tineret l-a constituit **Conferința Internațională „Cartea pentru copii și lectura copiilor: tendințe, abordări moderne, perspective de colaborare”**, organizată de Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, în colaborare cu Ministerul Culturii, Secția Națională IBBY, Biblioteca Națională a RM, cu susținerea Fondului Interstatal de Colaborare Umanitară a statelor-membre ale CSI.

Conferința și-a ținut lucrările în zilele de 14-15 aprilie 2016, întrunind peste 130 de participanți (reprezentanți ai bibliotecilor naționale, publice și școlare, scriitori, ilustratori de carte pentru copii, editori) din șapte țări: Republica Moldova, Azerbaidjan, Belarus, Lituania, România, Rusia, Ucraina.

La ședința plenară și în secțiuni, au fost abordate aspecte privind tendințele în sfera editării și promovării cărții pentru copii, colaborarea internațională în domeniul activității bibliotecilor pentru copii, specificul literaturii și lecturii copiilor, interesele și practicile de lectură în context actual, influența tehnologiilor informaționale asupra formatului lecturii și activității bibliotecilor, implementarea unor proiecte, programe, servicii inovative de bibliotecă destinate tinerilor utilizatori.

Conferința a fost precedată de o masă rotundă cu participarea oaspeților de peste hotare și bibliotecarilor din Chișinău (inclusiv de la filialele BM „B.P. Hasdeu” specializate în servirea minorităților naționale) și din alte localități ale republicii. Aceștia au făcut un schimb de experiență și au discutat perspectivele de colaborare, propuneri, idei de parteneriate pentru realizarea unor proiecte comune de promovare a cărții și lecturii copiilor și de comunicare profesională.

Unele din comunicările prezentate în cadrul conferinței sunt publicate în acest volum, pentru a oferi unui cerc mai larg de bibliotecari posibilitatea de a cunoaște experiența bibliotecilor din străinătate și din țară.

Ținem să mulțumim tuturor colegilor, care au acceptat invitația de a participa la aceste întruniri, în mod deosebit celor care s-au implicat cu comunicări, Bibliotecii Naționale și altor parteneri care ne-au susținut în organizarea evenimentelor respective.

CARTEA PENTRU COPII ÎN SPRIJINUL COLABORĂRII ȘI BUNEI ÎNȚELEGERI ÎNTRE POPOARE: PROIECTELE CONSILIULUI INTERNAȚIONAL AL CĂRȚII PENTRU COPII ȘI TÎNERET (IBBY)

*Angela LEBEDEVA,
Membru al Comitetului de conducere al IBBY,
Moscova, Federația Rusă*

Trăim într-o lume instabilă, cu provocări, probleme, contradicții și conflicte internaționale. În acest context, o atenție sporită se acordă dezvoltării proiectelor de cooperare internațională în sfera cărții și lecturii copiilor ca factor de consolidare a colaborării și buneii înțelegeri între popoare. În ultimii 50 de ani, s-au constituit nenumărate asociații internaționale și naționale, centre de cercetare, instituții și biblioteci, care desfășoară activități de amploare în domeniul cărții pentru copii și al lecturii. De mai mulți ani se decernează distincții și premii internaționale unor distinse personalități din domeniul culturii, care sunt preocupate de cartea pentru copii. Cu regularitate, din Islanda la Bali, se desfășoară congrese, conferințe, seminare, webinare cu participarea specialiștilor în domeniul cărții pentru copii. Este important să cunoaștem experiența colegilor din alte state și să facem cunoscute realizările propriei țări pentru a intensifica colaborarea și cooperarea la nivel internațional a bibliotecarilor și altor specialiști implicați în activități adresate copiilor și tinerilor.

Vom menționa cele mai cunoscute și prestigioase organizații internaționale și naționale preocupate de cultura cărții pentru copii:

1) **Consiliul Internațional al Cărții pentru Copii și Tineret**, fondat în 1953 din inițiativa jurnalistei și scriitoarei germane Jella Lepman (International Board on Books for Young People, IBBY) www.ibby.org

2) **Asociația Internațională pentru Cercetări în domeniul Literaturii pentru Copii**, fondată în 1970 de către profesorul german Klaus Doderer și lingvistul suedez Göte Klingberg (International Research Society for Children's Literature, IRSCL) www.irscl.com

3) **Instututul Internațional al Cărții pentru Copii din Osaka, Japonia**, fondat în 1979 de către profesorii niponi Torigoe Shin și Miyake Okiko (International Institute for Children's Literature, Osaka, IICLO) www.iiclo.or.jp

4) **Biblioteca Internațională pentru Tineret din München, Germania**, fondată la inițiativa Jellei Lepman în 1949, director dr. Christiane Raabe (Internationale Jugendbibliothek) www.ijb.de

5) **Biblioteca Internațională a Cărții pentru Copii din Tokyo, Japonia**, fondată în 2002 cu suportul Bibliotecii Imperiale, director dr.

Yukiko Saito (International Library of Children's Literature, ILCL) www.kodomo.go.jp

6) **Institutul Literaturii pentru Copii din Tampere, Finlanda**, fondat în 1978 (The Finnish Institute for Children's Literature) www.lastenkirjainstituutti.fi

7) **Institutul Internațional de Cercetări în domeniul Cărții pentru Copii și al Lecturii din Viena, Austria**, fondat în 1965 de către Richard Bamberger (International Institute for Children's Literature and Reading Research in Vienna) www.jugendliteratur.net

8) **ICDL – Biblioteca Internațională Digitală pentru Copii**, fondată în 2002 la Universitatea din Maryland, SUA, de prof. dr. Allison Druin (International Children's Digital Library) www.en.childrenslibrary.org

9) **Catedra Științe Informaționale a Universității din Pretoria, Africa de Sud**, fondată în 1955 (Departament of Information Science at UNISA) www.unisa.ac.za

10) **Asociația Literaturii pentru Copii**, fondată în 1972 din inițiativa prof. Anne Devereaux Jordan, Universitatea Michigan, SUA (ChLA – Children's Literature Association) www.childlitassn.org

Consiliul Internațional al Cărții pentru Copii și Tineret (IBBY) a fost fondat în 1953, la Zurich din inițiativa scriitoarei germane Jella Lepman (1891-1979) care, împreună cu prietenii și colegii săi – Erich Kästner, Pamela Travers, Astrid Lindgren, au contribuit substanțial la creșterea prestigiului literaturii pentru copii în lume.

Jella Lepman s-a născut la Stuttgart, Germania, în familia unui mare fabricant. La 17 ani organizează prima sală internațională de lectură pentru copii. Rămâne văduvă la doar 31 de ani, cu doi copii mici. Emigrează la Londra în perioada regimului fascist.

Biografia Jellei Lepman ca fondator al mișcării internaționale în sprijinul cărții pentru copii începe cu revenirea sa în Germania, după al Doilea Război Mondial. Ea caută susținere la redacții, edituri, fundații, diverse instituții și organizații; zboară în SUA, unde se întâlnește cu John Rockefeller și primește ajutor financiar. În 1946 Jella Lepman lansează inițiativa de a fonda o Bibliotecă Internațională pentru Tineret (care activează și astăzi la München), organizând Consfătuirea de la München cu tema „Cărțile pentru copii – mijloc eficient de înțelegere internațională reciprocă”, la care discursul cheie este susținut de filozoful cu renume mondial Jose Ortega-Gasset. Scopul a fost atins. Din acel moment, mișcarea pentru reuniunea în jurul cărții pentru copii ia amploare. În cei 64 de ani de activitate, IBBY s-a extins, numărul statelor-membre ajungând de la 6 la 77 în prezent.

Ce este IBBY?

Comitetul Internațional al Cărții pentru Copii și Tineret este o organizație

non-profit, fondată la Zurich, Elveția, în 1953, și reprezintă o rețea internațională ce activează în lumea întreagă pentru atragerea tinerilor spre lectură.

Care sunt obiectivele IBBY?

– Consolidarea înțelegerii între popoare prin intermediul literaturii pentru copii și tineret. „Cărții pentru copii – susținere internațională” – acesta este sloganul organizației. Cărțile oferă tinerilor cunoștințe vaste despre valorile și tradițiile altor țări și astfel contribuie la dezvoltarea colaborării între popoare, promovând pacea și înțelegerea reciprocă.

– Asigurarea accesului copiilor de pretutindeni la cărți de certă valoare literară și artistică.

– Dezvoltarea abilităților de lectură, educarea cititorului pasionat și competent, care să facă față problemelor cu care se confruntă în societatea modernă.

– Contribuția la lichidarea analfabetismului, care se manifestă nu doar în țările în curs de dezvoltare, dar și în țările industrializate.

– Susținerea editării și difuzării cărților de valoare pentru copii și tineret, în special în țările în curs de dezvoltare.

– Susținerea multilaterală a tuturor celor care se ocupă de promovarea literaturii pentru copii și lucrează cu copiii.

– Stimularea cercetărilor științifice și pedagogice în domeniul lecturii și cărții pentru copii.

Obiectivele IBBY urmează principiile Convenției cu privire la drepturile copilului, ratificată de ONU în 1990. Unul din principalele articole ale convenției se referă la dreptul copilului la educație și acces la informație.

Cum este organizat IBBY?

IBBY reunește în prezent Secțiile Naționale din 77 de state și reprezintă atât țări în care editarea și promovarea cărții pentru copii este la un nivel înalt, cu programe avansate în domeniul lecturii și luptei cu analfabetismul, cât și alte țări unde sunt puțini specialiști preocupați de editarea și popularizarea cărții pentru copii. Secțiile naționale, deși sunt organizate după diferite principii, funcționează bine la nivel național și internațional. În unele țări acestea sunt reprezentate doar de entuziaști atrași în acțiunile de dezvoltare a lecturii copiilor. Dacă în țară nu există o secție națională, persoanele interesate pot fi membri individuali ai IBBY.

Deoarece IBBY este o organizație necomercială, activitatea sa corespunde articolului 60 al Codului civil elvețian, iar resursele financiare provin în special din cotizațiile de membru al IBBY, autofinanțarea fiind o sursă importantă pentru asigurarea activității organizației.

Secția Națională din fosta Uniune Sovietică a fost constituită în 1968 la inițiativa scriitorului Serghei Mihalkov. Și aici fac o remarcă importantă. La Congresul IBBY din acel an, Premiul H.Ch. Andersen urma să fie înmănat

pictorului-ilustrator de carte ceh Iři (Irji) Trnka. În semn de protest față de intrarea trupelor sovietice în Praga, în 1968, pictorul a declarat că nu va accepta premiul, dacă reprezentanții URSS vor participa la congres și vor fi admiși ca membri IBBY. În pofida atmosferei tensionate în care s-au desfășurat discuțiile în cadrul Comitetului Executiv, s-a decis că literatura pentru copii întotdeauna trebuie să fie în afara politicii, aducându-se ca argument tragica experiență din timpul celui de-al Doilea Război Mondial și ferma convingere a fondatorilor IBBY în faptul că literatura pentru copii are un rol foarte important în apropierea popoarelor.

În aproape 50 de ani de activitate, Secția Națională din Rusia a participat activ la realizarea diverselor proiecte și programe ale IBBY. Până în 1991 secția activa pe lângă Uniunea asociațiilor de prietenie și relații culturale cu țările străine, fiind susținută de Comitetul de Stat pentru Edituri, Casa Cărții pentru Copii, revista „Detskaia literatura” (Literatura pentru copii). Se edita cu regularitate Buletinul informativ al Secției Naționale IBBY. Biblioteca de Stat pentru Copii a Rusiei edita pliante despre premiile decernate de Comitetul Executiv. Specialiștii ruși participau cu comunicări la congresele și conferințele IBBY.

În perioada complicată a anilor '90, secția a fost restabilită sub patronajul Fondului Culturii, cu efortul a 11 personalități de vază ale culturii în frunte cu Serghei Mihalkov. A început o nouă pagină în activitatea Secției Naționale a IBBY numită Consiliul Cărții pentru Copii din Rusia. Această organizație obștească întrunește personalități care promovează arta și cultura cărții pentru copii – scriitori, pictori-ilustratori, traducători, editori, specialiști în studiul literaturii, bibliotecari, cercetători. În 1998, a fost constituită Secția din Sankt-Petersburg a Consiliului Cărții pentru Copii din Rusia, pe lângă Biblioteca Centrală Orașenească pentru Copii „A.S. Pușkin”. Președintele Consiliului Cărții pentru Copii din Rusia este pictorul emerit al Rusiei Viktor Cijikov. Membru al consiliului poate fi un colectiv sau o persoană individuală. Obiectivul principal al consiliului este informarea, coordonarea și realizarea programelor și proiectelor IBBY în Rusia.

Premiul Hans Christian Andersen (Hans Christian Andersen Award)

Premiul Hans Christian Andersen este deseori numit „Micul Premiu Nobel” și reprezintă o Medalie de Aur, care se decernează (o dată la doi ani) autorilor în viață (din 1956) și ilustratorilor (din 1966), a căror contribuție este semnificativă pentru dezvoltarea literaturii pentru copii în lume și reprezintă recunoașterea lor la nivel internațional. Premiul este patronat de Majestatea Sa Regina Margareta a II-a a Danemaricii. Laureții sunt desemnați de către un juriu internațional alcătuit din specialiști competenți în domeniul literaturii pentru copii.

În Rusia de acest prestigios premiu s-a învrednicit pictorul-ilustrator Tatiana Mavrina.

Laureat al Premiului / Medaliei de Aur Hans Christian Andersen – 2014 a fost desemnată scriitoarea niponă Nahoko Uehashi, autoarea unor romane captivante gen fantasy, scrise din perspectivă antropologică și culturologică. Lumile inventate de Nahoko au la bază istoria Japoniei medievale și imaginația autoarei. Aceste lumi paralele formează o rețea în univers și interacționează între ele.

Al doilea laureat pentru 2014 este pictorul-ilustrator, scriitorul și dramaturgul Roger Mello din Brazilia. În palmaresul său are peste 100 de cărți ilustrate, la 20 din ele fiind și autorul textelor. Stilul lui Mello este eclectic, influențat de diferite școli și curente, în special accentul fiind pus pe cubism și arta optică. O influență semnificativă asupra creației sale au avut-o legende și cultura pop.

Lista de onoare IBBY (IBBY Honour List)

Lista de onoare a scriitorilor, ilustratorilor și traducătorilor din țările-membre ale IBBY se formează o dată la doi ani și include cele mai bune cărți editate în perioada respectivă. Titlurile sunt propuse pentru jurizare de către secțiile naționale ale țărilor-membru. Decernarea Medaliei de Aur și includerea în Lista de Onoare IBBY contribuie substanțial la promovarea interesului față de autorii menționați și cărțile lor și, de obicei, la traducerea și reeditarea lor.

În 47 de ani de activitate a Secției Naționale din Rusia, peste 120 de scriitori, ilustratori, traducători, editori de carte pentru copii și tineret au fost menționați cu Diploma IBBY.

Premiul IBBY – ASAHI pentru proiecte de promovare a lecturii (IBBY – ASAHI Reading Promotion Award)

Din 1988, acest premiu prestigios se acordă în fiecare an unui grup sau unei instituții, care a contribuit substanțial la promovarea și realizarea unor programe de lectură pentru copii și tineri. Acest premiu este remunerat cu 1 mln. de iene, sponsor fiind Compania de presă Asahi Shimbun din Japonia. Printre învingători au fost proiectele din Venezuela, Thailand, Zimbabwe, India, Mali, Spania, Liban, Columbia, Africa de Sud, Franța, Rusia, Panama. Pentru prima oară, Comitetul Executiv a numit un reprezentant al Rusiei ca Președinte al Premiului IBBY – ASAHI în perioada 2014-2016 (*n.red.* Angela Lebedeva).

Un eveniment important în activitatea organizației este **Forumul Deschis IBBY** (IBBY Open Forum), la care se discută problemele de colaborare între secții și regiuni, proiectele comune, strategia finanțării și alte aspecte. Astfel, în IBBY activează 6 ateliere (grupuri de lucru), care includ secțiile naționale din țări și regiuni, iar fiecare grup de lucru are

coordonatorii săi. Aceste grupuri regionale sunt: Africa, Asia/Oceania, CANA/ Orientul Apropiat, Europa, America Latină, America de Nord (SUA, Canada și Haiti). Coordonatorii fiecărei regiuni prezintă trimestrial Buletinul evenimentelor, proiectelor, activităților realizate în regiune. Buletinele pot fi accesate pe site-ul IBBY. Secretariatul IBBY expediază aceste buletine tuturor secțiilor naționale. Vă recomandăm să accesați și scrisorile informative pe www.ibbyeurope.org, ele cuprind informații utile, material factologic, reportaje foto despre activitățile în domeniul cărții pentru copii în lume.

Politica și programele IBBY sunt dirijate de Comitetul Executiv: 10 membri ai comitetului și președintele se aleg pentru o perioadă de 2 ani la Asamblarea Generală a Congresului IBBY. Activitatea cotidiană a IBBY este dirijată de secretariatul care-și are sediul la Bazel (Elveția). La Congresul 34, desfășurat în Mexic, președinte a fost ales scriitorul, cercetătorul din Belgia Wally De Doncker. În componența Executivului au fost incluși specialiști din SUA, Mexic, Gana, Marea Britanie, Mongolia, Danemarca, Rusia, Slovacia, China.

Centrul de documentare al IBBY specializat în cărțile pentru copiii cu dizabilități (IBBY Documentation Centre of Books for Disabled Young People)

Acest centru a fost fondat în 1985 la Oslo, pe lângă Institutul norvegian de educație specială. Centrul organizează expoziții internaționale, seminare, conferințe, elaborează bibliografii tematice. În primăvara anului 2013, centrul s-a transferat la Biblioteca Publică din Toronto (Canada).

Revista IBBY „Bookbird” (Cartea-pasăre)

Revista apare trimestrial și reflectă diverse aspecte ale literaturii pentru copii – istorie, teorie, critică, treceri în revistă, biografii, informații curente. Rubrica „Focus – IBBY” include note informative despre activitatea IBBY și a secțiilor naționale. Este una din cele mai importante publicații internaționale de acest gen.

Ziua Internațională a Cărții pentru Copii (International Children’s Book Day)

Se sărbătorește anual, la inițiativa IBBY, din 1967, în ziua nașterii marelui povestitor danez Hans Christian Andersen (2 aprilie), și are scopul de a atrage atenția întregii lumi asupra cărții și lecturii. Fiecare țară poate sponsoriza această sărbătoare, fiind aleasă printr-un concurs. Un pictor-ilustrator din țara învingătoare elaborează posterul, iar un scriitor scrie Mesajul–apel către copiii lumii.

Congresele IBBY

Congresele IBBY se țin o dată la 2 ani, țara organizatoare fiind propusă și aleasă prin vot. La congrese participă persoane de diferite

profesii, interesate de literatura pentru copii și promovarea lecturii. Despre amploarea și importanța istorică a lucrărilor congreselor ne vorbește exemplul Congresului din Mexic (septembrie 2014), unde s-au adunat peste 1400 de participanți și oaspeți din 67 de țări. Începând cu 1953, cele 34 de congrese internaționale, care au întrunit sute de specialiști din întreaga lume, și-au desfășurat lucrările în SUA, Suedia, China, Norvegia, India, Africa de Sud, de trei ori în Spania, de trei ori în Germania, de două ori în Italia și în alte țări, dar niciodată în Rusia (!).

În martie 2015, la Târgul Internațional de Carte din Bolonia a avut loc ședința ordinară a Comitetului Executiv IBBY, la care Rusia a fost numită țara-gazdă a Congresului Internațional IBBY din 2020. Inițiativa înaintării cererii de participare la concurs aparține Bibliotecii de Stat pentru Copii din Rusia. Această bibliotecă este membru-colectiv al IBBY din 1969, participând activ la promovarea programelor și proiectelor Secției Naționale, cum ar fi: Ziua Internațională a Cărții pentru Copii; înaintarea nominanților pentru premii și alte distincții; organizarea expozițiilor de carte pentru Bienala din Bratislava și pentru Lista de onoare IBBY și alte proiecte. Printre organizatorii viitorului congres vor fi, de asemenea, Secția Națională IBBY și Proiectul literar „Astăzi copii – mâine popor” cu susținerea Fondului Culturii din Rusia.

Suntem convingși că inițiativa Bibliotecii de Stat pentru Copii a Rusiei de a desfășura lucrările Congresului Internațional IBBY – 2020 în Rusia, cu susținerea Ministerului Culturii și a colegilor din toată țara, poate deveni un eveniment semnificativ, pregnant și de neuitat în istoria culturii ruse și a colaborării internaționale în domeniul cărții pentru copii.

(traducere: Tamara Maleru)

PROVOCĂRILE SECOLULUI XXI ÎN BIBLIOTECILE PENTRU COPII DIN LITUANIA: PARTENERIATE DURABILE PENTRU DEZVOLTARE ȘI SCHIMBARE

*Sandra LECNICKIENE, director adjunct,
Aldona AUGUSTAITIENE, director departament,
Biblioteca Națională „Martynas Mazvydas”, Vilnius, Lituania*

Comunicarea prezintă o sinteză asupra activității bibliotecilor pentru copii din Lituania în perioada 2000-2016. Putem afirma că în acest interval de timp atractivitatea bibliotecilor publice a crescut. Renovarea spațiilor, diversificarea serviciilor, accesul gratuit la Internet, activitățile culturale, proiectele realizate, participarea bibliotecilor în diverse programe au sporit popularitatea și prestigiul lor în societate. Este și rezultatul unor investiții financiare substanțiale: Proiectul de modernizare a bibliotecilor,

finanțat de Fundația Bill și Melinda Gates și, parțial, de Ministerul Culturii (2008-2012 și 2013-2016), alte programe de stat finanțate de minister, precum: Programul de dezvoltare a bibliotecilor, Programul de asigurare a bibliotecilor publice cu publicații, Programul Fondului de susținere a culturii, Programul de promovare a lecturii ș.a.

Unul dintre scopurile noastre principale este integrarea resurselor intelectuale și materiale, dezvoltarea profesională a bibliotecarilor și impulsivarea schimbărilor.

Biblioteca Națională „Martynas Mazvydas” determină politica în domeniul bibliotecilor publice din Lituania. Activitatea secțiilor pentru copii din bibliotecile publice este coordonată de către Departamentul literatură pentru copii și tineri al Bibliotecii Naționale. Proiectele acestui departament sunt orientate spre diversificarea serviciilor de bibliotecă pentru copii și perfecționarea calificării bibliotecarilor care lucrează cu această categorie de utilizatori. De exemplu, un proiect în care ilustratorii de carte și pictorii de teatru i-au învățat pe bibliotecari cum să confecționeze așa-numitele „miriorame” (cărți-rulouri), cum să-i implice pe copii în activități de creație, improvizație, povestire. Un alt exemplu sunt cluburile cărții, la care participă copiii pasionați de lectură și dornici de a discuta despre cărțile citite. Astfel, în cadrul Departamentului literatură pentru copii și tineri au fost create două cluburi – unul pentru copii și altul pentru adolescenți. Experiența acestor cluburi a fost sintetizată și diseminată printr-o publicație metodică, care a fost prezentată în acest an la Târgul de Carte de la Vilnius.

Anul 2016 a fost declarat Anul bibliotecilor în Lituania. Mai multe activități sunt dedicate bibliotecilor pentru copii: ringuri intelectuale literare, întâlniri ale scriitorilor cu cititorii ș.a. Pentru o conlucrare mai eficientă între bibliotecile publice și cele școlare, în cadrul Târgului școlar republican din luna noiembrie am prezentat pedagogilor programele de activități propuse școlilor de către bibliotecile publice, care, pe lângă împrumutul tradițional de documente, fac referire la baze de date, documente digitizate care pot fi utilizate cu succes în procesul de studiere.

O provocare a secolului XXI este invazia tehnologiilor moderne în sfera cărții și lecturii copiilor, în petrecerea timpului liber, influența spațiului virtual asupra literaturii pentru copii.

În 2013, la cel de-al 21-lea Congres internațional al Asociației cercetătorilor din domeniul literaturii pentru copii (International Research Society for Children's Literature / IRSCL), au fost anunțate rezultatele unor studii efectuate de specialiști în educație și sociologi, conform cărora cărțile interactive în format digital afectează relația părinților cu copiii mici care încă nu pot citi. Până la apariția cărților interactive, bunicii, părinții erau cei care le citeau cărți copiilor, iar acum acest rol revine dispozitivului

tehnic. Pe de o parte, copilul devine mai independent, alege singur ce, când și unde să asculte, pe de altă parte, însă, rolul adultului care îl poate ghida, încuraja, ajuta în procesul lecturii se reduce substanțial și asta îngrijorează, pentru că lecturile în familie influențează mult dezvoltarea vorbirii și personalității copilului.

Goana după profit a producătorilor de carte, atât în format tradițional cât și electronic, afectează calitatea literaturii. Astfel, se editează pe scară largă opere literare repovestite sau adaptate, de exemplu, *Cele mai frumoase povești ale lumii*, *Cele mai frumoase povești lituaniene*, având și desene inadecvate.

Experții susțin că este o iluzie să credem că nivelul lecturii ar putea fi la fel ca, să zicem, 20 de ani în urmă. În toată lumea au loc schimbări în cultura și practicile lecturii. Studiile realizate în Lituania, în 2012, au demonstrat că mai mult de jumătate dintre adulți nu citesc deloc, iar cei care citesc acordă lecturii în mediu 17 minute în zi, iar copiii – 22 minute în zi. Cel mai puternic concurent al cărții este Internetul, iar adolescenții preferă dispozitivele mobile, inclusiv cărțile electronice.

În 2015, Departamentul literatură pentru copii și tineri a realizat un studiu privind lectura copiilor de 7-12 ani și factorii care îi influențează. Iată câteva concluzii:

- Lectura în familie, lectura cu voce tare sunt factorii care influențează în mod determinant și formează copiilor obiceiul de a citi, abilitățile de lectură;
- Practica de a citi înainte de somn este un obicei dobândit în copilăria timpurie, atunci când adulții le citeau înainte de somn;
- Principala sursă de unde iau cărți pentru lectură este biblioteca;
- Respondenții din localități rurale și suburbii vin mai des la bibliotecă decât cei din orașe: de 5 și mai multe ori pe lună au vizitat biblioteca 48% din copiii din localități rurale și 27% din copiii din localități urbane;
- Respondenții au indicat că apelează la ajutorul adulților, îndeosebi al mamelor, atunci când au anumite probleme legate de lectură;
- 25% dintre respondenți au indicat că ar accepta cărțile recomandate de membrii adulți ai familiei și ar urma exemplul adulților, dacă aceștia ar citi sau ar merge la bibliotecă;
- Părinții nu apreciază suficient cartea pentru copii, nu obișnuiesc să cumpere cărți copiilor.

Adulții trebuie să țină cont de faptul că:

- Pentru 80% din copiii care au participat la sondaj lectura este ocupația lor preferată;
- Lectura este motivată de necesitatea de a citi, care le-a fost formată în copilărie, în mediul familiei;

- Membrii adulți ai familiei sunt considerați experți în lectură, exemplu pentru copii;
- Copiii care citesc sunt mai receptivi, mai organizați, mai fericiți, iar investiția în cărți este un factor determinant pentru formarea lor intelectuală.

Selecția celor mai bune cărți în colecțiile bibliotecilor, consultațiile oferite părinților, literatura profesională pentru îndrumătorii de lectură – este sfera responsabilităților noastre, a specialiștilor de la Biblioteca Națională. În fiecare an organizăm în bibliotecile publice și centrele pedagogice câte 10-17 seminare pentru bibliotecari și profesori de literatură, la care se discută despre ce înseamnă literatura de calitate pentru copii și tineri și de ce ea trebuie să fie în biblioteci? Deseori apelăm la sfaturile unor experți străini. De exemplu, avem o colaborare de peste 10 ani cu Fundația spaniolă „Sans Rupeirez”. Am tradus și editat cărțile: „Lectura și viața: cum să stimulăm lectura copiilor și adolescenților: principii pentru părinți și profesori” de Emillí Teixidor (2014), „Mediul lecturii. Cum adulții ar putea ajuta copiii să citească cu plăcere” de Aidan Chambers (2010), „Ca un roman” de Daniel Pennac (2008), „Să citim copiilor! Ghid pentru părinți cu copii până la 6 ani” (2009).

În ultimii ani, o provocare pentru biblioteci și școli este descreșterea numărului de copii din cauza migrației. Conform datelor Departamentului de statistică, în 2014 în Lituania erau 497,2 mii de copii cu vârsta până la 16 ani (pentru comparație: în 2013 – 506,4 mii, iar în 2012 – 517,5 mii). Concomitent cu micșorarea numărului de locuitori, descrește numărul de școli, biblioteci, descrește numărul de utilizatori. Pentru a supraviețui și a ține piept presiunii din partea administrațiilor locale, bibliotecile tind să câștige popularitate în comunitate, devenind centre culturale active, în care se organizează expoziții, cercuri de creație, lecții de studiere a limbilor străine, cursuri de studiere a tehnologiilor informaționale pentru persoane în etate, spații pentru pregătirea temelor pentru acasă și pentru agreement.

O altă provocare a secolului XXI este colaborarea internațională, parteneriatul, schimbul cultural și literar.

În perioada 8-9 octombrie 2015, Departamentul literatură pentru copii și tineri a Bibliotecii Naționale a Lituaniei, în colaborare cu Institutul Suedez și Ambasada Suediei în Lituania, a organizat Conferința internațională „Lectura copiilor și tinerilor în secolul XXI: bibliotecile pentru schimbarea socială”. Conferința a coincis cu vizita în Lituania a familiei regale a Suediei. La inaugurarea conferinței, Regina Silvia a menționat: „Societatea are nevoie nu doar de creștere economică, ci și de progres democratic. Pentru aceasta avem nevoie de o cultură liberă și de oameni de cultură liberi. Scriitorii, traducătorii, editorii, ilustratorii, bibliotecarii au un rol important în

asigurarea accesului copiilor la literatură. Cum va fi lumea în viitor depinde de imaginația celor care acum învață să citească”.

În Suedia se acordă o atenție deosebită literaturii pentru copii, această țară fiind considerată un exemplu în acest domeniu. Cărțile autorilor suedezi sunt traduse tot mai frecvent în limba lituaniană. Există un interes deosebit pentru programele de promovare a lecturii, pentru premiile literare, pentru programele de colaborare între cercetători literari și editori. La conferință au participat specialiști cunoscuți în domeniul literaturii și bibliotecilor. Iată câteva dintre ideile expuse. Ambasadorul Suediei J. Unenge a menționat că în Suedia *vacanța de toamnă* va fi transformată în *vacanța de lectură*, în timpul căreia elevii vor citi împreună, vor viziona filme, vor discuta despre cele citite și vizionate. Astfel, Suedia va fi prima țară care va include o asemenea modificare în programul școlar.

Kati Hoflin, directorul Bibliotecii „Tio Tretton” din Stockholm, creată în 2011, a prezentat proiectul acestei biblioteci pentru copii. Pentru început, organizatorii s-au adresat copiilor pentru a afla ce-și doresc ei, cum le place să-și petreacă timpul, cum trebuie să fie biblioteca în opinia lor. Răspunsurile au fost cele mai diverse și neașteptate. În rezultat, s-au identificat 2 categorii: 1) copiii care au obosit de activitatea în cercuri, distracții și doresc să se relaxeze; 2) copiii care se plictisesc, nu fac nimic, dar sunt plini de energie. Și unii, și alții, însă, și-au exprimat dorința de a avea un spațiu doar al lor, unde să nu fie părinți sau frați mai mici. Acest vis a fost realizat – adulții nu au acces la Biblioteca „Tio Tretton”, cu excepția bibliotecarilor, desigur. Este un spațiu destinat exclusiv copiilor.

Helen Sogeland, directorul Comitetului pentru acordarea Premiului „Astrid Lindgren”, a prezentat scopurile acestui premiu.

În timpul conferinței au fost prezentate două expoziții: expoziția cărților suedeze traduse în limba lituaniană și expoziția Institutului Suedez despre literatura contemporană pentru copii (cea din urmă a fost expusă în mai multe biblioteci publice din țară).

În toamnă va fi organizat un atelier practic despre spațiile bibliotecilor pentru copii din Suedia, în cadrul căruia, sperăm, vor fi oferite idei care vor putea fi aplicate și în bibliotecile publice din Lituania.

Acceptarea provocărilor și depășirea problemelor ne ajută să schimbăm și să renovăm activitatea bibliotecilor pentru a le face mai atractive și mai necesare comunității.

(traducere: Lilia Tcaci)

PROMOVAREA CĂRȚII ȘI A LECTURII ÎN SPAȚIUL VIRTUAL AL BIBLIOTECII PENTRU COPII

Olga MEZENTCEVA,

*doctor în științe pedagogice, director adjunct,
Biblioteca de Stat pentru Copii a Rusiei, Moscova*

Biblioteca de Stat pentru Copii a Rusiei, una dintre cele mai mari biblioteci pentru copii din lume, a fost fondată pe 30 decembrie 1969. Colecția bibliotecii numără peste 540 mii de cărți, periodice, documente muzicale și multimedia.

Mai mult de 45 de ani, biblioteca activează ca centru cultural-educativ pentru copii și părinți, centru științifico-metodic și de cercetare în domeniul pedagogiei, psihologiei și sociologiei lecturii copiilor, centru de formare profesională continuă pentru bibliotecarii din bibliotecile pentru copii. Biblioteca colaborează activ cu biblioteci federale și regionale, centre de cercetare și instruire, organizații internaționale și neguvernamentale.

Anual, în bibliotecă sunt organizate circa 2,5 mii activități –ședințele celor 50 de cluburi și studiouri, acțiuni literare de amploare, precum programul pentru copii în cadrul Festivalului „Cărțile Rusiei”, care se desfășoară în fiecare an pe Piața Roșie în Moscova, și Festivalul național al cărții pentru copii (anual), care în 2015 a fost inclus în planul de acțiuni organizate în cadrul Anului literaturii.

La Biblioteca de Stat pentru Copii a Rusiei se implementează activ tehnologiile moderne de servire a utilizatorilor – permisul electronic și sistemul de identificare prin frecvență radio RFID, care permite cititorilor să restituie singuri cărțile împrumutate.

Biblioteca este membru al mai multor organizații internaționale (IFLA, Consiliul Internațional al Cărții pentru Copii și Tineret, Asambleea Bibliotecilor din Eurasia ș.a.). Din 2013 biblioteca este acreditată ca instituție expert în domeniul literaturii pentru copii.

Un eveniment deosebit în 2015 a fost masa rotundă–videoconferință „Activitatea bibliotecară cu copiii: experiențe internaționale”, organizată de Biblioteca de Stat pentru Copii a Rusiei și Asambleea Bibliotecilor din Eurasia în cadrul întrunirii anuale a directorilor bibliotecilor pentru copii. Au participat circa 600 de specialiști din 30 de regiuni ale țării, inclusiv 400 prin acces la distanță. Specialiști din Rusia, Belarus, Moldova, Azerbaidjan și Armenia au făcut cunoscută experiența bibliotecilor pentru copii din țările respective, proiectele internaționale realizate (inclusiv Campania națională „BiblioMobilizarea pro-Lectură” prezentată de dna Claudia Balaban, directorul BNC „Ion Creangă” din Republica Moldova). Au fost discutate idei de proiecte în colaborare, printre care concursul de

creație literară a copiilor, organizat în Rusia, Belarus, Armenia, Moldova și Azerbaidjan. Cele mai bune lucrări vor fi traduse și editate într-o culegere.

Resursele create de biblioteci în Internet oferă noi oportunități de colaborare. În continuare mă voi referi la portalul Bibliotecii de Stat pentru Copii a Rusiei, resursele tradiționale și moderne care fac posibilă organizarea unor proiecte corporative la distanță.

Portalul Bibliotecii de Stat pentru Copii a Rusiei <http://rgdb.ru/>, ca instrument de servire la distanță a utilizatorilor, este punctul de acces unic la toate resursele electronice create de bibliotecă, inclusiv site-urile Centrului de studiere a lecturii și literaturii pentru copii, „Biblioghid”, „Webandia”, catalogul electronic „Copiilor despre copii. Editurile din Rusia”, „RGDB-TV”, „Biblioteca electronică națională pentru copii”.

Resursa bibliografică „**Biblioghid**” a fost creată în 2002 și este completată de către specialiștii Secției bibliografie de recomandare. Creatorii ghidului nu oferă doar liste bibliografice, ei povestesc îndrumătorilor de lectură, într-un stil literar și atractiv, despre cărțile pentru copii (cărți editate în diferite timpuri, cărți ale autorilor clasici și ale tinerilor autori). Bibliografiile monitorizează permanent piața editorială, selectând cele mai bune cărți care pot fi recomandate copiilor pentru lectură.

Catalogul electronic adnotat „Copiilor despre copii. Editurile din Rusia azi” este un alt produs al Secției bibliografie de recomandare și reprezintă o selecție trimestrială a noilor apariții editoriale pentru copii. Scopul catalogului – de a le ajuta bibliotecarilor să se orienteze în masivul cărților pentru copii editate în Rusia și să-și completeze colecțiile cu cărți valoroase ca conținut și ținută grafică. Descrierea bibliografică a fiecărei cărți este însoțită de adnotare, imaginea copertei și a altor elemente ale cărții, genul literar, tema cărții. În alegerea cărților, bibliografiile noastre se bazează pe propria lor experiență de bibliotecari și cititori și, de asemenea, pe opiniile cititorilor (copii, părinți, bibliotecari, pedagogi). Cele mai bune cărți, recomandate de colaboratorii noștri, sunt menționate cu semnul „Biblioteca de Stat pentru Copii a Rusiei: alegerea noastră”.

Proiectul „Webandia”. Ideea de a aduna site-urile pentru copii cu scopul de a demonstra oportunitățile și beneficiile Internetului a apărut mai demult, iar în 2012 a fost transpusă în practică prin crearea resursei „Webandia – cele mai bune site-uri pentru copii”. Criteriile de selecție au fost stabilite pornind de la așa-numitele „liste albe” și cerințele privind securitatea produselor informaționale pentru copii și adolescenți (Legea federală № 436). Criteriul principal, însă, este conținutul interesant, atractiv, scris într-o limbă literară corectă. Rubricile catalogului oferă site-uri diverse: despre artă și știință, animale și tehnică, sport și distracție, muzică și călătorii, informații în ajutorul programei școlare, sfaturi ale

psihologului, istorie și, desigur, literatură. Actualmente, catalogul include peste 1300 site-uri, 14 rubrici tematice, 75 subrubrici. În proiect sunt implicate câteva zeci de biblioteci pentru copii. Bibliotecarii identifică, verifică și descriu noile site-uri pentru copii, incluzându-le în bază. Cei mai activi colaboratori ai proiectului sunt menționați pe o pagină specială – așa-numita „listă de onoare”. Cu ajutorul catalogului, bibliotecarii pot găsi ușor diverse surse electronice utile în activitatea cu copiii – povești și jocuri educative, modele pentru cercul „Mâini dibace” sau o lecție interesantă pentru adolescenți, precum și informații pentru organizarea victorinelor, concursurilor și festivalurilor. Grație susținerii din partea Ministerului Culturii, a fost creată versiunea mobilă a site-ului.

Vă invităm la colaborare. Ne-am bucura să avem și biblioteci de peste hotare în „Lista de onoare” a site-ului „Weblandia”.

Din 2012 site-ul bibliotecii oferă acces la un produs unic – **Biblioteca națională electronică pentru copii** <http://arch.rgdb.ru/xmlui/>. Ideea inițială a proiectului era de a reflecta cât mai amplu istoria literaturii și cărților pentru copii cu ajutorul tehnologiilor informaționale. Multe ediții valoroase se găsesc în diverse biblioteci sau colecții private și nu sunt accesibile și cunoscute publicului larg. Crearea Bibliotecii naționale electronice rezolvă problema păstrării cărților vechi și rare, oferind posibilitatea tuturor celor interesați să cunoască cele mai bune cărți pentru copii create în diferite timpuri. În condițiile informatizării și dotării tehnologice a bibliotecilor municipale și sătești, va fi rezolvată parțial și problema completării fondurilor de bibliotecă prin organizarea accesului la colecția digitală a Bibliotecii de Stat pentru Copii a Rusiei.

Partenerii noștri în acest proiect sunt Biblioteca Istorică de Stat, Biblioteca Națională a Rusiei, Biblioteca Regională pentru Copii din Rostov, Biblioteca Republicană pentru Copii și Tineret din Ciuvașia, Biblioteca Centrală pentru Copii „A.S. Pușkin” din Sankt-Petersburg.

Pentru comoditatea navigării, publicațiile sunt organizate pe tipuri: cărți, reviste, ziare, diafilme. În februarie 2016, Biblioteca Națională Electronică conținea peste 8000 de documente digitizate, din care în acces 6805 cărți, 24 titluri și 1619 exemplare reviste, 290 diafilme. Compartimentul Ziare este în proces de elaborare. Sunt 7180 de utilizatori înregistrați, iar împrumutul electronic constituie anual peste 900 mii exemplare. În conformitate cu legislația privind dreptul de autor, baza de date include documente în acces nelimitat prin rețeaua globală Internet și documente în acces limitat prin rețeaua locală. Documentele în acces local deocamdată pot fi accesate doar în spațiul bibliotecii, dar dorim să facem posibilă accesarea lor și în spațiile partenerilor de proiect prin crearea sălilor de lectură virtuale.

În 2015 am lansat un nou proiect pe platforma Bibliotecii Naționale

Electronice – digitizarea, crearea unei liste comune și oferirea accesului la **colecția unică de diafilme**. Ideea a fost susținută activ de președintele Dumei de Stat S.E. Narîșkin și Ministerul Culturii.

Pentru a oferi acces la documente de calitate, diafilmele scanate sunt prelucrate corespunzător. Au fost digitizate peste 1500 pelicule, din care 300 sunt în acces. Baza de date include nu doar diafilme din colecția bibliotecii noastre, dar și din colecțiile altor instituții (26 de biblioteci și-au exprimat intenția de a participa în acest proiect). Acum lista comună include 4875 diafilme, a fost semnat acordul cu Fondul Cinematografic de Stat. În proiect vor fi implicate atât bibliotecile regionale, cât și bibliotecile municipale pentru copii.

În 2014 a fost inițiat un alt proiect – **Portalul „Activitatea bibliotecar-informațională cu copiii în Rusia”**. La începutul anului 2016, sistemul bibliotecilor pentru copii și tineret din Rusia includea 3447 biblioteci specializate pentru copii. Servicii pentru copii oferă, de asemenea, bibliotecile instituțiilor de învățământ, bibliotecile speciale, bibliotecile de nivel federal, precum și cele 39415 biblioteci publice din țară. Un tablou general, privind situația în sfera activității cu copiii, nu există, pentru că nu a fost realizat vreun studiu care să cuprindă toate tipurile de biblioteci care servesc copii. Biblioteca de Stat pentru Copii a Rusiei a inițiat studiul național complex „Activitatea bibliotecară cu copiii în Rusia”, care este susținut de Asociația Bibliotecarilor din Rusia și este finanțat de Fondul „Cultura Rusiei”. Se preconizează monitorizarea permanentă a tuturor bibliotecilor care servesc copii, în baza metodologiei elaborate de specialiștii Bibliotecii de Stat pentru Copii și ai altor biblioteci. Chestionarul include întrebări referitor la:

- numărul de utilizatori-copii, existența structurilor specializate în servirea copiilor;
- situația colecțiilor destinate copiilor (număr de cărți, periodice, documente audio și video pentru copii);
- nivelul de informatizare a bibliotecilor, accesul copiilor la resurse și servicii electronice, inclusiv site-uri de bibliotecă cu conținut dedicat copiilor, accesul copiilor la calculatoare, existența filtrelor de securitate, bazelor de date ale literaturii pentru copii etc.;
- servicii mobile pentru copii;
- asigurarea și coordonarea metodică a activității bibliotecare cu copii.

În 2015 a fost realizată etapa pilot, în care au fost incluse bibliotecile din or. Moscova și cele din regiunea Murmansk. În baza datelor obținute a fost creat Portalul „Activitatea bibliotecar-informațională cu copiii în Rusia”, care conține informații despre bibliotecile care servesc copii. A fost organizată completarea profilurilor pe două categorii: biblioteci specializate pentru copii, biblioteci publice universale. Este creată o baza

de date despre biblioteci cu 70 de indicatori pe regiuni, tipuri etc. Pe lângă date statistice, portalul include și o rubrică a noutăților, evenimentelor organizate.

În 2016 va fi realizată testarea portalului în vederea perfecționării sistemului de administrare, acordarea nivelului de acces pentru completarea profilului, asigurarea corectitudinii introducerii datelor și crearea sistemului de generare a rapoartelor analitice, care să facă posibilă analiza comparată a indicatorilor pe tipuri de biblioteci.

Utilizatorii portalului – bibliotecari, cercetători științifici, îndrumători de lectură, manageri din sfera culturii, mass-media, vor beneficia de acces rapid și comod la informații statistice din domeniu, care vor servi pentru luarea unor decizii privind situația și perspectivele de dezvoltare în sfera activității bibliotecare cu copiii. Noi contăm pe susținerea și implicarea tuturor părților interesate.

Este recunoscut faptul că cele mai multe succese le obțin țările în care problemele bibliotecilor și ale lecturii copiilor sunt în centrul politicii de stat. Este necesar să extindem colaborarea la nivel internațional. Vă invităm să participați în proiectele noastre la distanță, precum și la întrunirile specialiștilor și directorilor bibliotecilor pentru copii, care se desfășoară anual la Biblioteca de Stat pentru Copii a Rusiei, în aprilie și septembrie.

(traducere: Lilia Tcaci)

LECTURA ÎN SPAȚIUL SOCIOCULTURAL AI COPILĂRIEI: DIAPAZONUL POSIBILITĂȚILOR ȘI PARTENERIATELOR

Alla GORDIENKO,

*director general, Biblioteca Națională pentru Copii a Ucrainei,
lucrător emerit al culturii, vicepreședinte
al Asociației lucrătorilor bibliotecilor pentru copii din Ucraina*

Actualmente, integrarea europeană este un imperativ strategic pentru Ucraina. Se pune accent atât pe dezvoltarea spiritului moral, național, cât și pe cel al principiilor democrației europene și culturii politice.

În lumea contemporană, informația și cunoștințele stau la baza economiei, dezvoltarea intelectuală și culturală a personalității având o semnificație fundamentală. Noțiunea de personalitate inteligentă este în continuă configurare, căpătând noi valențe. Rămâne constantă lectura – veriga dintre om și cunoștințe, care, în opinia specialiștilor englezi, este cheia către societatea informației și cunoașterii. Aspectele ce țin de carte și lectură, în special cartea și lectura copiilor, sunt direct proporționale cu problema securității naționale a statului. Sociologii și psihologii au con-

statat că anume lectura contribuie la formarea unei personalități instruite, activă social, formată spiritual. Astfel, pentru a atinge un nivel înalt în dezvoltarea științei și tehnicii, este imperios necesar de a dezvolta dragostea pentru carte și lectură încă de la vârsta fragedă.

Imaginea tânărului cititor, deprinderile și abilitățile lui s-au modificat considerabil în ultimul timp. Cultura electronică influențează radical lectura copiilor și adolescenților. Se schimbă perceperea textului tipărit și a informației. Prin urmare, lectura devine fragmentară, „mozaică”, „de moment”, se schimbă motivația și preferințele de lectură. De aceea bibliotecile pentru copii se axează pe concepții inovatoare în activitate, pe formarea culturii lecturii, popularizarea celor mai bune cărți pentru copii, oferindu-le acestora și posibilități de a lucra cu tehnologiile moderne. În noul model de bibliotecă o deosebită atenție se atrage organizării spațiului – acces cât mai larg la colecții, loc pentru comunicare, socializare, dezvoltare creativă, relaxare etc.

Modernizarea bibliotecilor, implementarea noilor tehnologii informaționale au ca scop atragerea unui număr cât mai mare de beneficiari în bibliotecă. Bibliotecarii se străduie să transforme biblioteca într-o „inimă a societății informaționale”. Ei nu contrapun tradițiile și inovațiile, dar, dimpotrivă, se străduie să utilizeze mijloacele moderne pentru a atrage cititorul în bibliotecă, pentru a stimula lectura, pentru a spori imaginea bibliotecii în comunitate.

Pentru a ține permanent „pulsul timpului”, a fi informați despre prioritățile beneficiarilor noștri, biblioteca efectuează permanent cercetări sociologice. Ele ocupă un loc-cheie în activitatea noastră, ajutându-ne să înțelegem schimbările care se produc, să organizăm activități în consens cu doleanțele cititorilor atât ale copiilor, cât și ale îndrumătorilor de lectură (pedagogi, educatori). Cercetările indică direcția în care trebuie să ne deplasăm și filozofia pe care trebuie s-o urmăm. Circumstanțele se schimbă continuu, spațiul digital demult devenind un mediu firesc, o parte indispensabilă a vieții, iar realizările tehnice nu mai sunt percepute ca ceva neobișnuit. Copiii se nasc cu „gadgeturile în mână”. E bine sau e rău? Aceasta este realitatea pe care noi nu o putem, dar nici nu avem dreptul să o schimbăm. Scopul nostru este de a ne adapta la ea și de a transforma noile realități în oportunități.

Actualmente, cerințele de bază, principiile de activitate ale Bibliotecii Naționale pentru Copii a Ucrainei sunt: orientarea spre utilizator, flexibilitatea, prioritatea utilizatorului, crearea noilor servicii, conținutul și calitatea activităților, operativitatea în acordarea informației, importanța inovațiilor, orientarea spre impact. Biblioteca își lărgește la maximum sfera de influență, găsește potențiali beneficiari prin intermediul rețelelor de socializare. Se schimbă paradigma gândirii bibliotecarului, în centrul atenției

fiind nu purtătorul de informație, ci consumatorul ei. Biblioteca devine tot mai populară și necesară – al „treilea loc” alături de primele două – casa și serviciul (școala).

La moment, este foarte actuală activitatea prin proiecte, care îi provoacă pe bibliotecari să caute și să aplice metode netradiționale în activitatea lor.

Proiectul „Ucraina citește copiii”, realizat în parteneriat de Biblioteca Națională pentru Copii a Ucrainei și ziarul „Komsomoliskaia pravda” (Ucraina), cu susținerea Ministerului Culturii din Ucraina, are ca scop creșterea prestigiului cărții și lecturii ca factor important în formarea tinerei generații cu o viziune modernă asupra lumii. Ideea proiectului constă în faptul că persoane publice (artiști, scriitori consacrați, politicieni, deputați, jurnaliști, sportivi de performanță ș.a.) le citesc copiilor din școli-internat, case de copii, biblioteci, școli de formare profesională, case de tip familial, organizații sportive și instituții de învățământ preșcolar, le vorbesc copiilor despre rolul cărții în devenirea lor ca personalități, despre personajul sau cartea care le-au marcat opțiunile în viață. Bibliotecile s-au implicat activ în realizarea acestui proiect, organizând întâlniri și lecturi publice cu participarea personalităților marcante din domeniul culturii, învățământului, a deputaților, reprezentanților administrației publice, veteranilor, scriitorilor etc. Astfel, s-a atras atenția societății, organizațiilor de stat și neguvernamentale, mass-media asupra lecturii copiilor.

Pe parcursul mai multor ani, tradițional, pe întreg teritoriul Ucrainei, organizăm **Săptămâna lecturii copiilor**, acțiune susținută financiar de Ministerul Culturii. În această perioadă în bibliotecile pentru copii se desfășoară diverse activități cu scopul de a promova cartea și lectura în rândul tinerei generații, de a face cunoștință copiilor cu cele mai reușite opere din literatura națională și universală, de a transforma lectura într-o preocupare activă și constantă. În același timp, o atenție sporită se acordă și bibliotecii ca mediu de informare intelectuală și spațiu de petrecere a timpului liber. Activitățile organizate sunt diferite: întâlniri și master-class-uri, prezentări, expoziții, comunicări, recomandări de lectură etc. O frumoasă tradiție este inaugurarea sărbătorii lecturii pentru copii în fiecare an în una din bibliotecile pentru copii din țară. O astfel de abordare oferă bibliotecarilor și cititorilor posibilitatea de a face cunoștință cu scriitori renumiți din țară, editori, ilustratori, oameni de cultură care se implică în popularizarea lecturii și a cărții.

În acest an, în Ucraina se organizează al 12-lea concurs național dedicat lecturii cu genericul „**Bibliomania**”, care oferă participanților posibilitatea să devină învingători nu datorită talentului și capacităților deosebite, ci datorită lecturii sistematice. Inițiatorii concursului sunt organizația obștească „Forumul editorilor”, Biblioteca Națională pentru Copii a Ucrainei, iar în

teritoriu – bibliotecile pentru copii regionale. Acest concurs de lectură a fost inițiat în anul 2002 la nivel regional, iar din anul 2005 este organizat la nivel național. Scopul concursului constă în atragerea copiilor la lectură sistematică și consolidarea rolului social al bibliotecilor. În toți acești ani, la concurs au participat 710 000 de elevi din toate regiunile Ucrainei. Concursul a avut loc în 373 de raioane, 141 de orașe, în 8600 de școli și 880 de biblioteci sătești și biblioteci pentru copii. Iar la Festivalul „Bibliomania”, la Lvov, au participat deja 685 de învingători.

Un alt proiect realizat de biblioteca noastră este „**Biblioteca de vară**”. Acesta include un șir de activități menite să încurajeze lectura copiilor. Majoritatea activităților se desfășoară într-o mică curte amenajată special pentru ateliere, jocuri, întâlniri și, desigur, pentru lectură. Voluntarii, elevi din clasele liceale, citesc copiilor mai mici. Participanții la acest proiect sunt remunerați cu „salariu” în valută specială, de bibliotecă, care le oferă posibilitatea de a procura cărți la preț redus. Pentru a promova proiectul, 2000 de postere au fost afișate în transportul public.

Al doilea an, în colaborare cu întreprinderea „Kievpastrans”, este realizat **proiectul „Tramvaiul poveștilor”**, care are ca scop popularizarea cărților și a lecturii într-un format neobișnuit. Astfel, în timpul vacanței, într-un tramvai utilat special și amplasat în centrul or. Kiev, sunt organizate lecturi pentru copii, ateliere, jocuri de erudiție etc.

Concursul „Cititor activ” este o formă inedită de activitate, ce are loc cu suportul informațional al revistei „Maliutka”. Acțiunea se desfășoară ca o competiție creativă între cititorii-copii de vârstă preșcolară și cei din clasele primare. Învingătorii sunt selectați după 3 criterii: lectură, activitate, voluntariat. Învingătorii obțin titlul de „Cititor activ”. Fotografii lor sunt expuse în „Aleea stelelor lecturii”, în incinta bibliotecii, după modelul Hollywood Boulevard.

Un rol important în atragerea la lectură îl au și resursele electronice. Biblioteca Națională pentru Copii a Ucrainei este creatorul **portalului electronic „CHEIA”**, prin intermediul căruia deja de cinci ani se promovează cea mai bună literatură pentru tinerii cititori. Portalul este destinat atât copiilor, cât și adulților și include noile apariții editoriale pentru copii, informații utile și interesante despre viața și creația scriitorilor ucraineni, opinii referitoare la specificul și actuala stare de lucruri în domeniul literaturii pentru copii, colecții de publicații științifice cu referire la istoria și teoria literaturii pentru copii, reviste literare editate în diferite regiuni ale Ucrainei. Colaborarea cu autorii contribuie la completarea permanentă a compartimentului „Audio-biblioteca” și „Cuvântul scriitorului”. În anul 2015 a fost creată o nouă subdiviziune pentru copii „Knigograi”, în care sunt expuse cele mai noi publicații din literatura beletristică și cognitivă

pentru copii cu elemente de joacă (puzzle, rebusuri). În regim interactiv, portalul oferă posibilitatea de a discuta problemele și realizările în domeniul editării de carte pentru copii, de a comenta materialele publicate, de a expune opinia referitor la cărțile citite.

În noiembrie 2011, la Biblioteca Națională pentru Copii a Ucrainei a demarat **Proiectul corporativ „Pocitaika”** – o antologie electronică a celor mai îndrăgite opere din literatura pentru copii, elaborată de biblioteci din diferite regiuni ale țării. La 1 ianuarie 2016, colecția conținea 275 de opere în limba ucraineană și 193 în limba rusă.

Biblioteca Națională pentru Copii a Ucrainei a inițiat în anul 2013 elaborarea **colecției de ghiduri cu genericul „Cititorul adevărat”**, cu participarea bibliotecarilor, scriitorilor, cercetătorilor în domeniul literaturii pentru copii. Au fost selectate opere menționate la diferite concursuri de carte, festivaluri, opere ale scriitorilor–laureați ai premiilor literare internaționale. Lucrarea a fost finalizată și constă din trei ediții: „Micului cititor” – indice de recomandare a literaturii pentru preșcolari și copii din clasele primare; „Cititorului iscusit” – indice de recomandare a literaturii pentru elevii claselor a 5-a – a 6-a; „Maestrului lecturii” – indice de recomandare a literaturii pentru elevii claselor a 7-a – a 9-a.

Biblioteca creează propriile resurse electronice atât pentru copii, cât și pentru îndrumătorii de lectură (părinți, educatori, învățători): „Rukavicika” (pentru copii de 7-10 ani) și „Șapte minuni ale naturii din Ucraina” (pentru copii de 12-15 ani), care recomandă copiilor un spectru variat de cărți interesante. Toate resursele sunt expuse pe site-ul bibliotecii (<http://www.chl.kiev.ua>). De asemenea, au fost create „NBUșca” – site-ul neoficial al bibliotecii, „Micul Cititor” – blogul pentru copii de 9-10 ani, „Psihologul în bibliotecă” – blogul copiilor și al părinților. Informația despre bibliotecă este amplasată și în rețelele sociale.

(traducere: Angela Nița)

ROLUL EDUCATIV ȘI INTEGRATOR AL BIBLIOTECILOR ȘCOLARE, MODELUL UNEI COLABORĂRI DE PERSPECTIVĂ

Adriana-Elena BORUNĂ,
*șef Serviciu Dezvoltare instituțională,
Biblioteca Națională a României*

În mod cert, bibliotecile contemporane se află în impas. Dincolo de diminuarea resurselor umane și financiare, misiunea sau mai bine spus misiunile bibliotecilor trebuie redefinite și mai bine explorate. Biblioteca de astăzi acoperă realități diferite, evoluând între viziunea veche (cartea ca suport unic și lectura ca activitate exclusiv de studiu) și viziunea modernă

(totul este digital, accesul la conținut se face la distanță), punând în cauză existența unui loc fizic de acces la informație, implicit la cunoaștere. Sensul și existența în sine a acestui loc fac obiectul unei lungi dezbateri, fapt ce determină o analiză serioasă a tuturor factorilor determinanți și reflecții de conținut.

Nicio bibliotecă de astăzi nu mai are un singur public, o singură funcție, o singură misiune, chiar dacă este o structură specializată ce se adresează strict unor utilizatori specifici. Bibliotecile au funcții sociale și educative, oferă servicii și produse complexe, se adresează unui public eterogen, care-și dorește în secolul XXI informație clară, concisă, bine structurată, într-un peisaj info-documentar diversificat ce a cunoscut evoluții și modificări fără precedent. De cele mai multe ori bibliotecarii își pun întrebarea, legitimă de altfel, cât mai poate evolua documentul ca formă și conținut și unde se va plasa biblioteca?!

Asociem biblioteca cu cititorul în orice expunere de motive, de susținere a unor activități și proiecte, de motivare a unor noi abordări și propuneri. Și aici intervin întotdeauna datele și cifrele statistice, ca reper orientativ. Statisticile din ultimii ani referitoare la gradul de frecvență a bibliotecilor ne indică cifre considerate ca fiind dezastruoase: doar 10% dintre români mai merg la bibliotecă sau cumpără o carte, considerat destul de puțin față de ceea ce se citea acum 20 de ani. În general, statisticile referitoare la orice act cultural sunt neliniștitoare pentru toți cei implicați. În perioada comunistă cifrele erau mulțumitoare, dar reflectau o anumită tendință de raportare, alternativă și opțiuni nu prea erau, cenzura avea o altă fațetă care îndemna mai degrabă către lectură ca modalitate de ignorare a cotidianului, interzicerea unor anumite cărți nu a făcut decât să-i motiveze pe oameni să citească. Paradoxal, astăzi se citește din ce în ce mai puțin, se cumpără mai puține cărți, motivându-se cu lejeritate lipsa banilor, a timpului, dar și a trendului care consideră cititul o activitate de nișă, destinată doar celor care nu-și petrec timpul la malluri sau cluburi!

Cititul începe din copilărie, din școală și este legat de existența unei colaborări tacite între școală și bibliotecă. O categorie aparte în sistemul național de biblioteci publice este ocupat de biblioteca școlară, instituția care a avut parte de cele mai multe schimbări în ultimii 20 de ani, dacă ne referim la nivelul de percepție, orientare și încadrare în context. După școală, biblioteca școlară este cea care ne formează, ne îndrumă pașii către lectură, cunoaștere, aprofundare, educație, valori socio-umane.

Cum se vede biblioteca școlară în relație cu societatea, cu școala? Răspunsurile la această întrebare se văd diferite, pentru că fiecare unitate de învățământ trebuie să gestioneze resurse umane și financiare din ce în ce mai puține. Sunt biblioteci care nu au mai făcut achiziție de carte de zeci

de ani, iar soluții alternative sunt puține sau prea puțin cunoscute. În plus, bibliotecile trebuie să se reorienteze către alte modalități de a atrage copiii către alte opțiuni de a petrece timpul liber, de a se forma, prin transformări pe care le pot gestiona mai ușor și cu rezultate pe termen lung.

În contextul serviciilor de bibliotecă, bibliotecile școlare ar trebui să constituie unul dintre exemplele cele mai active de inovare și renovare constantă a spațiilor și a serviciilor, pentru a configura, în fiecare moment, modele care să se adapteze nevoilor și expectanțelor utilizatorilor lor (elevi, cadre didactice). În momentul de față, aceste centre ar trebui să ofere, alături de catalogul în care se reflectă fondurile, materiale și servicii care să sprijine utilizatorii să se dezvolte și să acționeze, folosind variatele și tot mai numeroasele formate și dispozitive oferite de tehnologie în scopul creării și al consumului de conținut și activități, atât cele care necesită prezența fizică a utilizatorilor, cât și cele virtuale, în care tehnologiile moderne să aibă o prezență notabilă. Acest lucru presupune trecerea de la nivelul cel mai tradițional al bibliotecii la un nivel care:

– amplifică conceptul de lectură cu o mare varietate de parametri: texte, muzică, imagini, film și alte manifestări culturale, constituind astfel un centru de informare și cunoaștere, de resurse și activități culturale de toate tipurile, având o ofertă de servicii extrem de actuală, de care pot beneficia toți elevii atât cu, cât și fără dizabilități;

– are grijă de interacțiunea cu și dintre utilizatori, oferindu-se ca un spațiu deschis, care invită la comunicare bidirecțională și la participare activă, facilitând crearea de conținut disponibil tuturor;

– utilizează intensiv oportunitățile pe care le oferă spațiile web, conținuturile și canalele digitale.

Pentru ca acest lucru să fie posibil și, mai ales, pentru ca *biblioteca școlară să devină una integratoare*, sunt necesare următoarele:

- îmbogățirea ofertei bibliotecii cu activități care să includă dispozitive și conținuturi digitale și care să exploateze versatilitatea și capacitatea de motivare pe care o oferă aceste elemente proiectării de noi produse, servicii și activități relaționate cu lectura;
- utilizarea de strategii și propuneri care să ofere copiilor posibilitatea de a cunoaște și folosi materiale în formate și suporturi pe care le oferă noile tehnologii;
- folosirea oportunităților pe care le oferă web-ul pentru a pune la dispoziție produse/servicii/activități care să promoveze comunicarea dintre utilizatori, încurajându-i să creeze și să disemineze conținuturi, fie individual, fie în grup;
- să fie în același timp și un centru de resurse pentru profesori, oferind platforme și servicii electronice care să le permită accesul facil la informația sau resursele pe care le utilizează în clasă.

Toate acestea s-ar putea concretiza în propuneri și activități pe care le vom numi integratoare, care să reinventeze biblioteca, transformând-o într-o bibliotecă a tuturor, o bibliotecă ancorată în realitatea cotidiană și în comportamentul publicului tânăr. Câteva exemple de astfel de activități integratoare ar putea fi:

- Programe de cultură informațională și tehnologică ce vor include ateliere de utilizare a diferitelor dispozitive tehnologice (inclusiv tehnologii de acces), prezentarea unor aplicații sau a unor pagini web interesante, proiecte în care să folosească dispozitivele tehnologice pentru a căpăta sau a-și dezvolta abilități tehnologice de bază și de manevrare a aplicațiilor informatice. Astfel, elevii cu dizabilități vor fi instruiți încă din școală în sensul utilizării tehnologiilor de acces și a formatelor accesibile, reușind în felul acesta să ia parte la majoritatea proiectelor în care sunt implicați colegii lor valizi.
- Programe în cadrul cărora utilizatorii să poată experimenta căutarea și regăsirea de informație, precum și generarea de conținut cu ajutorul instrumentelor digitale (ateliere de creare de texte literare, diferite concursuri, ateliere de compoziție muzicală utilizând tablete electronice dotate cu soft-uri cititoare de ecran, etc).
- Activități care să stimuleze elevii să vorbească despre ce au citit, schimbând astfel opinii, notând chiar anumite puncte de vedere interesante. Astfel, se vor putea dezvolta în bibliotecile școlare cluburi de lectură atât în spațiul bibliotecii, cât și în mediul virtual, reprojectându-se conceptul de bibliotecă școlară, care nu numai că va fi disponibilă tuturor, ci va fi prezentă și într-un mediu extrem de atractiv pentru cei tineri, mediul virtual (blog-uri, wiki, rețele sociale). Menționăm că toate aceste activități nu sunt menite să îndepărteze utilizatorii de la carte și de la lectura tradițională, ci să atragă o categorie variată de utilizatori (inclusiv utilizatorii cu dizabilități) către informație și, deci, către bibliotecă. Considerăm că, indiferent de noile formate și tehnologii apărute, rolul cărții și al lecturii nu ar putea fi negat pentru că informația, lectura și cartea sunt promotoare ale actualei societăți a cunoașterii.
- Servicii de împrumut ale unui fond bogat în formate digitale, la care se vor adăuga canale care să permită elevilor și familiilor acestora să descopere și alte conținuturi interesante disponibile în Internet (biblioteci on-line, pagini web destinate elevilor, jocuri și aplicații educative, etc);
- Servicii virtuale de formare și consultanță atât pentru elevi, cât și pentru familiile acestora, cum ar fi servicii de referințe on-line, cursuri și ateliere on-line, portaluri cu conținuturi informative, sfaturi, etc).

Bibliotecile și școala sunt complementare în ceea ce privește favorizarea lecturii pe lângă publicul tânăr, literatura pentru copii și tineret fiind astfel patrimoniul lor comun și punctul de plecare al parteneriatului. Obiectivele comune ale bibliotecilor și sistemelor de învățământ sunt stimularea lecturii, descoperirea culturii, deschiderea către alte culturi, comunicarea, studiul. Școala așteaptă rezultate, după ce asigură conținut pedagogic, iar viitorul profesionist de mâine trebuie să se dezvolte interdisciplinar, să cunoască mai multe domenii. Aici intervine rolul bibliotecarului care propune subiecte și autori noi, cunoaște evoluțiile tehnologice moderne, pregătește analize critice tematice, asigură liantul cu instituția educațională. Se prefigurează astfel proiectul comun școală-biblioteca, ce poate îmbrăca cele mai diverse forme: descoperirea gustului pentru lectură și percepția unei biblioteci moderne, atractive, expoziții tematice, opțiuni pentru vacanțele școlare, redefinirea mai vechilor cluburi de lectură, lansări și prezentări de carte adresate copiilor și tinerilor, întâlniri cu scriitorii, etc.

Un exemplu de proiect de succes a fost Noaptea Bibliotecilor, bine primit, în special, de tineri, neașteptat pentru biblioteci și, probabil, un prim pas de a vedea biblioteca cu alți ochi. Pentru noi, cei implicați, reprezintă poate ieșirea din impas și îndemnul de a nu mai privi doar la statistici, de a vedea exact cine suntem și ce putem oferi, cum ne putem asocia, colabora și promova imaginea, să producem o atât de necesară schimbare de mentalitate, să încercăm să propunem biblioteca drept locul și spațiul către care ne îndreptăm atunci când avem o problemă de rezolvat, pentru că biblioteca își menține rolul pregnant educativ, formator, cultural, prin imensul capital social pe care îl gestionează.

RELAȚIILE INTERNAȚIONALE ALE BIBLIOTECILOR PENTRU COPII DIN ORAȘUL MINSK

Volha KAKHNOVICH,

*director adjunct, Sistemul Centralizat
al Bibliotecilor pentru Copii din or. Minsk, Belarus*

Sistemul Centralizat al Bibliotecilor pentru Copii din or. Minsk întrunește 18 biblioteci amplasate în diferite regiuni ale orașului. Colecția totală constituie circa 940 mii ex. de documente, numărul de utilizatori serviți anual depășește cifra de 119 mii, dintre care peste 87 mii copii până la 15 ani. În anul 2015 au fost organizate 3338 de activități cultural-educative, la care au participat peste 62 mii de beneficiari.

Bibliotecile pentru copii din or. Minsk au o colaborare eficientă cu ambasadele statelor străine, cu diferite centre informaționale și organizații internaționale.

La Biblioteca pentru Copii nr. 5 din or. Minsk activează Centrul cultural-informațional nipon. Acesta a fost inaugurat în 1999, cu susținerea Fondului nonguvernamental nipon „Ciro”, pentru a ajuta belorușii să cunoască mai bine cultura și tradițiile Japoniei. În decursul activității sale, centrul a fost vizitat de aproape 25000 de persoane. Colecția centrului numără 1500 de cărți și reviste în limbile japoneză, rusă și engleză, CD-uri, case-te audio-video și înregistrări muzicale. În cadrul centrului sunt organizate întâlniri cu genericul „Cunoaștem Japonia”, expoziții speciale de kimono și ichebane, demonstrații ale ceremoniei de servire a ceaiului, lecții despre cultura niponă, lecții de calligrafie japoneză, în cadrul cărora copiii învață să scrie ieroglife. Tot aici, își desfășoară activitatea Clubul amatorilor de cultură și limbă japoneză, iar în fiecare duminică se desfășoară turnee de șah japonez *sege*. Totul este gratuit.

Biblioteca Centrală pentru Copii realizează programul „Dialogul culturilor”, în cadrul căruia sunt stabilite relații cu diferite state. Scriitori din Germania, Suedia și alte țări își lansează cărțile lor, donând câteva exemplare și bibliotecii. Astfel, a fost înființată Sala de literatură străină, unde se găsesc operele autorilor pentru copii și adolescenți editate în diferite limbi, precum și o diversitate mare de cărți cu desene 3D, cu imagini care se deschid pentru cei mai mici cititori. Toate sunt în limbi moderne cu traducere în josul paginii.

La Biblioteca Centrală pentru Copii trăiește personajul principal al poveștii scriitoarei suedeze Astrid Lindgren – Karlsson, care a sosit din Stockholm. Timp de doi ani, el a locuit în muzeul suedez „Junibaken”, dar, grație prieteniei dintre Institutul Suedez, Ambasada suedeză în Republica Belarus și Sistemul Centralizat al Bibliotecilor pentru Copii din or. Minsk, acest personaj s-a stabilit cu traiul în capitala belarusă. În sala de împrumut pentru cei mici au fost amplasate căsuțele lui Karlsson, Piciul și Freken Bok. Picilor le place să citească în interiorul lor, să discute sau, pur și simplu, să viseze.

Iată postarea unui vizitator în rețeaua Instagram „În ospetie la Karlsson sau Liniștea NU TREBUIE să fie în bibliotecă”: *Nu demult am descoperit în or. Minsk un loc minunat pentru odihnă și distracție, destinat copiilor de vârstă preșcolară – Biblioteca Centrală pentru Copii „N. Ostrovski”. Aici, copiii pot să stea ore în șir! Iar pe băiețelul nostru, Mișa, îl scoatem cu lacrimi de fiecare dată când trebuie să plecăm acasă. Aici este creat un întreg orașel pentru copii. Ca să intri în casa lui Karlsson, care trăiește pe acoperiș, trebuie cu adevărat să te urci pe scări, iar în interior găsești toate lucrurile necesare: veselă, fotoliu, cuptor, veioză, ceas, tablouri... Și toate acestea pot fi atinse, ai dreptul să te târăști peste tot, să alergi (în bibliotecă!!!), să răsfoiești cărțile și revistele care sunt amplasate peste*

tot. Tot acolo găsim și casa Piciului cu masa de scris, jucăriile, scrinul și chiar cămașa și vesta agățate în cuier. În sala de lectură se află delușorul copiilor. Vă invităm să vedeți toate acestea!”.

Una dintre formele de activitate pe care o practicăm cu succes este organizarea întâlnirilor cu scriitori și personalități din diferite țări. La Biblioteca Centrală pentru Copii a avut loc o întâlnire interesantă cu renumitul scriitor german pentru copii și adolescenți, traducătorul și scenaristul Herbert Giunter și soția sa Uli. Împreună, ei traduc din engleză în germană cărți pentru copii și tineri. Scriitorul a povestit despre cărțile sale „Animalul ploii” și „Noi suntem copiii timpurilor trecute”, iar soția sa – despre activitatea de traducător.

În cadrul Târgului internațional de carte, care se desfășoară anual în or. Minsk, bibliotecile pentru copii organizează o serie de întâlniri cu scriitorii. De exemplu, cititorii au avut ocazia să se întâlnească cu Elena Usaciova și Anna Berseneva din Rusia, autoare de cărți pentru adolescenți și adulți. În oșpeție la cititorii Bibliotecii Centrale a fost și Anna Goncearova, autoarea cărților populare din seria despre ratonul Enia și Elia, scriitoare talentată pentru copii, pedagog, psiholog și mamă a doi copii.

Grație Ambasadei Franței în Republica Belarus, bibliotecile pentru copii au fost vizitate de scriitorii francezi Franck Pavloff, Jacques-Olivier Boudon și ilustratorul Olivier Talekk, care a impresionat publicul cu personajele sale haioase, dar și prin stilul său ușor și vioi de a desena.

În colaborare cu Biblioteca Regională pentru Copii din Kaliningrad, au fost petrecute întâlniri creative cu scriitorii regiunii date, printre care Albert Tainikov și Irina Motkova.

În cadrul Proiectului rus-belarus „Sub aripile albe”, organizat de Sistemul Centralizat al Bibliotecilor pentru Copii din or. Minsk și Biblioteca Regională din Moscova, în februarie au avut loc un șir de activități și întâlniri. Este un proiect literar-artistic internațional, care include, în primul rând, schimbul de experiență între scriitori, organizarea expozițiilor, simpoziumelor, meselor rotunde, atelierelor. Unul din obiectivele acestui proiect este familiarizarea copiilor din Belarus cu activitatea scriitorilor ruși, și, respectiv, a copiilor din Rusia – cu activitatea scriitorilor belaruși. Primul eveniment a fost vizita în or. Minsk a scriitorului naturalist rus Oleg Trușin, membru al Uniunii Scriitorilor din Rusia, care a avut întâlniri cu cititorii în câteva biblioteci din oraș.

Expoziția internațională mobilă de fotografii cu genericul „Oamenii literaturii pentru copii” este un proiect al Bibliotecii Centrale Orășenești pentru Copii „A. Gaidar” din or. Moscova. Ea include 50 de portrete ale unor personalități din literatura contemporană pentru copii și adolescenți. Printre fotografiile scriitorilor sunt și cei belaruși – Andrei Jvalevski, Ev-

ghenia Pasternak, Maria Berșadskaia. În 2015, beneficiarii a două biblioteci pentru copii din or. Minsk au putut viziona această expoziție. Fiecare bibliotecă a găsit metode originale de expunere și forme interesante de promovare.

Un partener vechi al Sistemului Centralizat al Bibliotecilor pentru Copii din or. Minsk este Institutul German „Goethe”. Astfel, la tradiționalele „Săptămâni ale Germaniei”, care au loc la Minsk, Biblioteca pentru Copii nr. 10 s-a transformat într-o pădure de povești, unde pe fiecare copac înfloreau motive din povești, iar sub copac se găsea un cufăr cu renumitele personaje din literatura germană. În colaborare cu acest institut, a fost organizată o expoziție interactivă pentru copii și tineri – „Lumi de povești”, care a fost expusă și apreciată atât în Germania și Belarus, cât și în Cehia, Letonia, Uzbekistan, Argentina, Rusia și alte țări. Fiecare poiană (șapte la număr) era dedicată unei teme din poveștile germane și se deschidea prin intermediul exponatelor interactive cu efecte multimedia.

De asemenea, în colaborare cu Institutul „Goethe”, se organizează ciclul de lecții de studiere a limbii germane „Învățăm cu Hans”. În ajun de Crăciun și Anul Nou, cititorii Bibliotecii Centrale se pregătesc pentru sărbători. Fiecare decupează din hârtie o palmă, iar când sunt unite se formează un pom de Crăciun minunat. Copiii și-au amintit tradițiile de Crăciun și Anul Nou în Germania, au aflat ce cărți cu această tematică pot găsi în colecția bibliotecii, au ascultat cântece de Crăciun în limba germană. Fiecare copil a plecat acasă cu un dar din AdventsKalender.

Interesant, vesel, neobișnuit! – așa poate fi caracterizată activitatea, care a avut loc în luna noiembrie la Biblioteca Centrală pentru Copii în cadrul Proiectului „Săptămâna bibliotecilor din țările nordice”. La activitate a fost prezent și Ambasadorul Exdtraordinar și Plenipotențiar al Suediei Martin Hoberg. O actriță profesionistă, deghizată în personajul Freken Bok, a susținut o „lecție deschisă”, veselă și cognitivă, despre țările scandinave, scriitorii acestora și operele lor, iar lecturarea în glas a unui capitol din cartea „Pippi Șosețica” a stârnit râsul și încântarea copiilor. La sfârșit ei au primit premii minunate: păpușa Pippi, peruca Pippi și cărți.

Una din direcțiile activității noastre este participarea copiilor la diverse concursuri internaționale.

Cititorii bibliotecilor pentru copii din or. Minsk au participat la Concurusul „Îl citim pe Albert Lihanov: cărți despre adevăr, sinceritate și victorie”, care a fost inițiat în Rusia, în ianuarie 2015, ca concurs național, dar s-a finisat în luna noiembrie, ca un concurs internațional. Elevilor din Rusia li s-au alăturat tinerii cititori din Belarus, Ucraina și Kazahstan. Copiii au scris eseuri, au desenat, au creat book-trailere la opera lui Albert Lihanov. Eseul și desenul cititoarei Bibliotecii nr. 13 Olga Kuliukina au fost menți-

onate ca fiind cele mai reușite. Învingătoarea a beneficiat de o călătorie la Moscova, o întâlnire cu scriitorul A. Lihanov, un set de cărți ale autorului și o mulțime de amintiri frumoase.

Către aniversarea a 70-a a victoriei asupra fascismului, Departamentul Învățământ al regiunii Belgorod a organizat Concursul de poezie „Istoria războiului în amintirea familiei mele”, la care au participat și copii din Minsk.

De câțiva ani, pe data de 7 mai, bibliotecile pentru copii din Minsk se alătură Campaniei internaționale „Citim copiilor despre război”, lansată pe Internet de Biblioteca Regională pentru Copii din Samara. Concomitent, în toate bibliotecile participante la campanie au fost organizate lecturi în voce ale celor mai bune opere literare despre război.

Colaboratorii bibliotecilor pentru copii participă la diferite seminare, conferințe internaționale, forumuri profesionale, schimburi de experiență în alte țări. În fiecare an, bibliotecarii din Minsk participă la lecturile literar-pedagogice „Albert Lihanov”, organizate de Biblioteca de Stat pentru Copii din Belgorod. Anual, directorul Sistemului Centralizat al Bibliotecilor pentru Copii din or. Minsk participă la întrunirea directorilor de biblioteci pentru copii și tineret, care se desfășoară la Moscova. În 2014, în cadrul unei vizite profesionale în Germania, directorul a făcut cunoștință cu activitatea bibliotecilor din această țară.

Grație susținerii din partea Institutului „Goethe”, au avut loc mai multe întâlniri între bibliotecarii din Minsk și bibliotecarii din Germania. În acest context, vom menționa întâlnirea cu Ute Hahmann, directorul Bibliotecii Orășenești din Brilon, care a prezentat o informație interesantă despre bibliotecă și proiectele realizate. Multe idei au fost împrumutate și implementate de către colegii din Minsk (de exemplu, crearea cărților-jucării din foaie A4, cu textul scris de copii).

„Castingul cărților” – o metodă reușită de lucru cu publicul în bibliotecile din Germania, care a fost preluată de noi. Pentru desfășurarea castin-gului, bibliotecarul selectează 5 cărți, care sunt supuse votului în 4 etape. La fiecare etapă o carte se exclude din competiție, în final rămânând o singură carte câștigătoare. În prima etapă sala votează titlurile cărților. Cartea, care acumulează cele mai puține voturi, iese din competiție. În a doua etapă sunt selectate cărțile cu cea mai reușită copertă, în a treia etapă votarea se face după primul rând din carte, iar în etapa finală cele două cărți rămase concurează după adnotări. Câștigă cartea cu cea mai interesantă adnotare. Cele 5 cărți pot fi selectate după o anumită temă sau, pur și simplu, dintre cele mai noi achiziții.

În anul 2015, colegii din Kaliningrad, Belgorod, Moscova și regiunea Moscovei au fost în vizită în or. Minsk, participând la Conferința inter-

națională „Lectura și copiii: diapazonul ideilor și posibilităților bibliotecilor” (mai) și la Seminarul internațional „Activitatea social-culturală a bibliotecilor pentru copii ca centre de informare, educație, agrement” (noiembrie). Problemele bibliotecilor din diferite țări sunt similare, de aceea experiențele și cunoștințele acumulate la astfel de forumuri profesionale sunt de neprețuit.

(traducere: Angela Nița)

BIBLIOTECA PENTRU VIITOR: INOVAȚII ȘI PROBLEME

Zahira DADASHOVA,

*director adjunct, Biblioteca de Stat pentru Copii „F. Kocearli”,
Baku, Azerbaidjan*

În mediul profesional se discută intens despre inovațiile de bibliotecă. Ce este inovația și de ce este necesară în bibliotecă? Inovația reprezintă o idee originală, care schimbă calitativ activitatea bibliotecii și se deosebește prin noutate. Condițiile social-economice actuale determină bibliotecile să se poziționeze distinct în mediul cultural și informațional, să reacționeze la necesitățile utilizatorilor, să-și asume noi funcții.

Serviciul metodic al Bibliotecii de Stat pentru Copii „F. Kocearli” a realizat un sondaj privind formele, metodele noi de activitate, tipurile de servicii oferite utilizatorilor, problemele cu care se confruntă bibliotecile și perspectivele de dezvoltare.

La sondaj au participat 73 de bibliotecari din 12 biblioteci din or. Baku, angajați în diferite subdiviziuni și în diverse funcții. Din ei: 48% au studii superioare în biblioteconomie, 27% – studii medii de specialitate, 6% – studii medii generale, 24% – studii în alte domenii. Respectiv, diferă stagiul și experiența de muncă a respondenților.

Participanților la sondaj li s-a propus **să explice noțiunile „tradiție” și „inovație”**. 48% au dat doar definiția terminologică a noțiunilor; 52% au răspuns detaliat, cu exemple concrete. În opinia lor, următoarele procese sunt tradiționale: împrumutul de documente, lucrul individual cu cititorii, activitatea bibliografică, activitățile culturale, completarea și gestionarea colecțiilor. Referitor la inovații, opiniile respondenților s-au divizat. Unii consideră că inovațiile sunt schimbările ce se produc la nivel de forme, metode și tipuri de activități (de exemplu, serviciile cu plată, publicitatea, automatizarea proceselor de muncă, dotarea tehnologică). Alții consideră că inovațiile sunt schimbările, aspectele noi implementate în activitate, care, de fapt, nu sunt specifice bibliotecilor, dar care sunt condiționate de necesitatea de a supraviețui, de a se integra în infrastructura comunitară. Bibliotecarii au inclus în categoria inovațiilor asemenea forme de

activitate, precum: cluburi pentru părinți, pentru persoane în etate, săli de studiere a calculatorului, biblioteca-centru pentru tineret, biblioteca-centru turistic etc. (de exemplu, participând la Programul „Dezvoltarea turismului regional”, bibliotecile își asumă rolul de centre care organizează activitatea turistică în localități; la biblioteci se deschid centre de informare în domeniul turismului, care propun publicații, informații despre obiectivele turistice din regiune, organizează excursii, puncte de împrumut carte pentru turiștii de la baze de odihnă și complexe sanatoriale).

Răspunsurile s-au deosebit și în dependență de stagiul și experiența de lucru a respondenților. Specialiștii experimentați, cu studii în domeniu, au pus accentul pe aspectul practic al tradiției și inovațiilor, în timp ce specialiștii cu stagiul mic de muncă s-au limitat la definiția teoretică a noțiunilor.

În ce măsură bibliotecarii sunt interesați să implementeze inovațiile în activitatea lor? 15% din participanții la sondaj s-au declarat a fi adepții formelor tradiționale de muncă, 8% acceptă parțial inovațiile, iar 77% au menționat că activitatea bibliotecilor necesită schimbări radicale. Printre factorii care împiedică inovarea sunt: insuficiența tehnologiilor moderne, pregătirea profesională insuficientă, interesul scăzut al bibliotecarilor pentru implementarea inovațiilor.

Care sunt factorii ce facilitează implementarea inovațiilor? 54% din respondenți au indicat experiența altor biblioteci din republică și de peste hotare; 28% – studierea intereselor și necesităților utilizatorilor; 18% – indicațiile din partea directorului bibliotecii sau structurilor administrative. De asemenea, printre factorii importanți a fost indicată stimularea materială, predispunerea psihologică a bibliotecarului, existența unei echipe puternice, abilitățile profesionale, organizatorice.

Cea mai interesantă s-a dovedit a fi întrebarea „**Dacă aș fi director, aș schimba (aș păstra)...**”. Majoritatea schimbărilor, pe care le-ar face dacă ar fi directori, se referă la baza tehnico-materială a bibliotecii, metodele de administrare, sistemul de comunicare a conducătorului cu membrii colectivului. Respondenții au propus următoarele schimbări: modificarea graficului de lucru, sporirea salariului, automatizarea proceselor de bibliotecă, extinderea spațiilor, schimbarea aspectului exterior și interior al bibliotecii.

Chestionarul a inclus și o întrebare cu referire la **contribuția personală** în activitatea bibliotecii. 39% au răspuns că au contribuit la dezvoltarea bibliotecii, au elaborat programe, proiecte care sunt apreciate de colegi și utilizatori (jocuri intelectuale, jocuri bibliografice, victorine, scenarii, prezentări etc.). Printre specialiștii, care pot contribui la realizarea schimbărilor, au fost menționați psihologii, managerii, metodiștii, sociologii, bibliografii ș.a.

Participanților la sondaj li s-a propus să-și imagineze *biblioteca viitorului*, să identifice perspectivele de dezvoltare. Răspunsurile au conturat o bibliotecă a viitorului – centru informațional-cultural, dotat cu tehnologii moderne și colecții pe diverse suporturi, care va oferi modalități moderne de accesare, păstrare, utilizare a informației, condiții confortabile pentru odihnă și comunicare.

În condițiile unor schimbări rapide în societate, vor reuși bibliotecile care implementează proiecte inovative. Inovațiile sunt singura cale care asigură dezvoltarea progresivă a bibliotecilor.

(traducere: Lilia Tcaci)

ACTIVITATEA INOVAȚIONALĂ A BIBLIOTECILOR PENTRU COPII DIN UCRAINA

Ludmila POLIKARPOVA,
secretar științific,

Biblioteca Națională pentru Copii a Ucrainei, Kiev

La etapa actuală de dezvoltare a bibliotecilor, se revizuiesc metodele tradiționale de activitate, se produc inovații și schimbări pentru a răspunde cât mai adecvat necesităților comunității. În ultimii 20 de ani, în sfera informațional-bibliotecară s-au produs schimbări esențiale, determinate de transformările sociale, economice, tehnologice. Astfel, în vocabularul nostru profesional a pătruns termenul „inovație”. Fără implementarea inovațiilor este imposibil să ne imaginăm prezentul și viitorul bibliotecilor. Scopul principal al procesului de inovare este modernizarea activității, crearea condițiilor adecvate și serviciilor de calitate, precum și asigurarea echilibrului între inovație și tradiție.

Care sunt procesele inovative care se produc în sfera bibliotecilor? Acestea sunt următoarele: **inovații la nivel de produse și servicii** – accesul la Internet, la documente în format electronic, servicii de referințe virtuale, expoziții virtuale, catalog electronic, comanda electronică de cărți, excursii virtuale, acces Wi-Fi; **inovații la nivel tehnologic** – schimbări ale proceselor tehnologice de bibliotecă (achiziția și catalogarea automatizată, formularul electronic, crearea cataloagelor colective etc.); **inovații la nivel de organizare** care determină schimbarea politicilor de bibliotecă, activitatea prin proiecte, crearea unor subdiviziuni noi în structura bibliotecilor (centru Internet, mediatecă, servicii de asistență psihologică și juridică, servicii de marketing, servicii informaționale); **inovații sociale** care produc schimbări în metodele de lucru cu personalul, recrutarea angajaților, încurajarea angajaților cu inițiativă, deschiși schimbării și transformării.

O bibliotecă modernă trebuie să reprezinte un spațiu confortabil pen-

tru utilizatori. Inovația în remodelarea spațiului de bibliotecă o constituie accesul liber și crearea zonelor funcționale, anume acest principiu fiind la baza reorganizării multor biblioteci pentru copii din Ucraina. Biblioteca deschisă este un sistem integru, confortabil, fără restricții de acces la colecții și servicii.

Tehnologiile moderne oferă oportunități noi pentru promovarea imaginii bibliotecilor în comunitate. Bibliotecile amplasează diverse materiale informative pe site-uri și bloguri, filmulețe video pe YouTube, în rețelele sociale Facebook, Twitter ș.a., care sunt un spațiu virtual nu doar pentru comunicare, ci și pentru schimb de informații, promovare a cărților și bibliotecilor.

În consens cu realitățile timpului, se produc schimbări și în conținutul activităților de bibliotecă. Apar multe proiecte interesante. Un proiect orientat spre instruirea economică și financiară a elevilor, „**Un milion – e simplu. Școala de business**”, se realizează în bibliotecile din regiunile Herson, Harkov, Cernigov și Lvov. Lecțiile se desfășoară pe parcursul unui an școlar în formă de traininguri, webinare, sesiuni prin skype. Tinerii businessmani studiază istoria banilor, învață să planifice bugetul familiei, să facă diferență între credit și depozit, își încearcă capacitățile în rolul de investitori sau agenți de asigurări. În final, fiecare participant la Școala de business va fi capabil să propună o idee de afaceri și să elaboreze un plan de afaceri. Cei mai buni „businessmani” din cele patru orașe vor merge într-o tabără interregională pentru a participa la concursul celor mai bune proiecte de afaceri. De asemenea, tinerii lideri participă la întâlniri cu personalități din domeniu, însușesc arta oratorică, tehnologiile informaționale, realizează campanii publicitare, elaborează denumirea firmei, sloganul, logotipul ei. Trainingurile psihologice le ajută să devină mai încrezuți în sine și mai insistenți în atingerea scopurilor.

În bibliotecile din Ucraina se implementează **proiectul Code Club UA**, în cadrul căruia se organizează cursuri de programare pentru copii de 9-11 ani. Studiind în cadrul Code Club, copiii capătă abilități care le vor fi necesare în viitor, învață să elaboreze programe de calculator, își dezvoltă logica, imaginația și creativitatea. Asemenea cercuri de studiere a programării activează în mai multe biblioteci, inclusiv la Biblioteca Națională pentru Copii a Ucrainei, unde sunt implicați programiști voluntari.

Multe biblioteci au fost dotate cu tehnologii prin Programul „Bibliomist” în cadrul proiectului „Organizarea serviciilor noi prin acces liber la Internet”, finanțat de Fundația Bill și Melinda Gates. De exemplu, Biblioteca Regională pentru Copii din Harkov implementează **proiectul inovativ „Raza speranței”**, la care participă copiii cu deficiențe de sănătate (sindromul Down, autism, probleme de dezvoltare psihică), precum și părinții lor.

Proiectul este elaborat și realizat de un psiholog. Fiecare activitate are scopuri bine definite: dezvoltarea abilităților de comunicare, de relaționare în mediul social, dezvoltarea vorbirii, formarea abilităților comportamentale. Scopul proiectului este de a le ajuta copiii cu dizabilități să se integreze în mediul social și școlar, să obțină studii.

Studioul de înregistrări pentru copii „Format +” activează în Biblioteca Centrală pentru Copii din or. Lvov. Aici copiii pot face înregistrări, participă la ateliere, repetiții și concerte, pot descărca și asculta muzică, pot participa la concursuri muzicale etc.

Un proiect interesant este realizat la Biblioteca Regională pentru Copii din Lvov – **„Agenția de voluntariat NBB – Neastâmpăratele Bunicuțe din Bibliotecă”**. Proiectul urmărește implicarea persoanelor în etate în activitățile cu copiii – lecturi în voce pentru micuți, oferirea ajutorului în pregătirea temelor pentru acasă, organizarea atelierelor de împletit, brodat și alte activități interesante pentru copii. Beneficiul este reciproc: bunicuțele ajută copiii, iar copiii le învață cum să folosească calculatorul și telefonul mobil, cum să comunice pe skype cu prietenele sau cu nepoții, cum să scrie mesaje electronice etc.

Cu susținerea Centrului de reforme media, în 2014, în bibliotecile regionale pentru copii din Volînsk și Jitomir și-au început activitatea **Oficiile regionale Public Relations**, care colaborează cu jurnaliștii pentru a disemina succesele în modernizarea bibliotecilor din regiune. În baza unui concurs, au fost create echipele de bibliotecari-agenți PR: biblioteca coordonatoare a Oficiului PR și 5 biblioteci din regiune, care oferă servicii moderne și vor să se promoveze în mass-media. În fiecare lună, echipele respective prezintă activitățile inovative, istoriile de succes, proiectele și serviciile noi în cel puțin 3 publicații tipărite, 2 canale TV, o emisiune radio, 5 publicații electronice. Centrul de reforme media le oferă consultanță și asistență în relațiile cu mass-media.

Biblioteca Națională pentru Copii a Ucrainei este inițiatora unor proiecte corporative de implementare a tehnologiilor informaționale: **proiectul CORDBA** (descrierea analitică a publicațiilor periodice) în care sunt implicate 14 biblioteci pentru copii; **proiectul „Cele mai bune resurse Internet de la Asociația ucraineană a lucrătorilor din bibliotecile pentru copii”** în care participă 13 biblioteci. Scopul proiectului – asigurarea accesului copiilor la informație în conformitate cu cerințele internaționale privind securitatea informațională și calitatea resurselor pentru copii din Internet. Proiectul include 678 linkuri pe două direcții: Cele mai bune resurse Internet pentru copii și Cele mai bune resurse Internet pentru adulți. Continuă să activeze **Serviciul virtual de referințe** care include 13 biblioteci. Acest proiect a obținut premiul I în cadrul Târgului inovațiilor de bibliotecă.

Provocările cu care se confruntă țara în prezent au determinat bibliotecile să-și asume noi direcții de activitate. Biblioteca Națională pentru Copii a Ucrainei participă la Campania națională „Biblioteca ostașului ucrainean”, în cadrul căreia sunt colectate cărți pentru a completa bibliotecile din unitățile militare. Bibliotecile organizează activități cu caracter patriotic: ore ale memoriei, prezentări de carte, întâlniri cu rudele pământenilor căzuți în lupte, expoziția-itinerar „Mărturii adevărate: de la Revoluția demnității până azi”. Situația politică din țară a dus la creșterea numărului de refugiați din teritoriile ocupate ale Crimeei, regiunilor Donețk și Lugansk. Bibliotecile organizează activități care ajută copiilor să depășească stresul, să se adapteze în mediul nou (de exemplu, programul „Arca lui Noe – 2” la Biblioteca pentru Copii din Lvov include diverse activități pentru copiii din familiile de refugiați, consultații ale psihologului, lecții de studiere a limbii ucrainene, concursuri, activități de socializare ș.a.).

În incinta Bibliotecii Regionale pentru Copii din Jitomir, a fost deschis Centrul local de instruire civică „Cartierul păcii” în cadrul Proiectului „Integrare prin dialog” susținut de Comisia Europeană. Proiectul se va derula pe parcursul a doi ani.

Exemplele menționate denotă faptul că, în condițiile actuale, bibliotecile devin centre de socializare și comunicare, participanți activi la procesele sociale, având un rol important în formarea valorilor morale.

Bibliografie:

1. ТУРБАНИСТ, Т. Бібліотеки України для дітей: розвиток в умовах реформування. В: Бібліотека у форматі Д°, 2015, №2, с. 6-10.
2. ГАЖАМАН, Н. НБУ для дітей як база постійного професійного зростання. В: Бібліотека у форматі Д°, 2015, №2, с. 15-16.

(traducere: Lilia Tcaci)

ACTIVITĂȚI DE PETRECERE A TIMPULUI LIBER PENTRU COPII LA BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ „GH. ASACHI” IAȘI

Roxana COZMIUC,
*șef Birou Împrumut pentru copii,
Biblioteca Județeană „Gh. Asachi” Iași*

Serviciile de bibliotecă destinate copiilor și tinerilor nu reprezintă nicidecum un concept nou. Majoritatea bibliotecilor publice românești dețin spații amenajate pentru copii / tineri și oferă servicii specializate, iar ponderea acestei categorii este foarte mare, ocupând primul loc în ierarhia utilizatorilor de bibliotecă (o pondere de 61,53%). Acest procent, raportat la celelalte categorii de utilizatori de bibliotecă, se poate explica, în primul

rând, prin existența ofertei. Chiar dacă nu au dispus de un spațiu inițial destinat copiilor, au oferit servicii destinate acestei categorii, aproape de la înființarea lor (de exemplu, în Biblioteca Județeană „Gh. Asachi” Iași secția pentru copii ființa din anii '70).

Însă, odată cu finalizarea studiilor, cei tineri abandonează frecventarea bibliotecii și atunci apar inerentele întrebări: *Cum și de ce folosesc copiii și tinerii bibliotecile publice? Ce-i poate atrage pe utilizatori în spațiul bibliotecii publice în afara clasicei formule „cititul cărților”?*

Oferta tradițională constă în activități de genul: lansări de carte, vernisaje de expoziții, colocvii, simpozioane; acest tip de evenimente generează o imagine neatractivă pentru un procent din beneficiarii bibliotecii, în special copii. Astfel de activități trebuie redefinite, reinventate și completate cu alte tipologii.

În prezent, s-au dezvoltat noi servicii de bibliotecă pentru a răspunde cât mai real și eficient nevoilor variate ale copiilor, de la joc, petrecere a timpului liber, la cunoaștere și dezvoltare personală.

Practica bibliotecilor occidentale ne arată că există o serie de variante pentru astfel de servicii / activități, ce facilitează permanența dialogului cu copiii, dar și migrarea acestuia într-un registru (format) educațional.

Cea mai accesibilă ofertă, din multe puncte de vedere, s-a dovedit a fi organizarea de către bibliotecile publice a numeroase **atelier creative** (din bine-cunoscutele formulări: englezescul *workshop*, respectiv, francezul *ateliers*); acestea implică activități cu o participare activă, periodică, o anume logistică (materiale utile, spațiu adecvat / accesibil, dotări, specialiști – profesioniști sau nu, de exemplu voluntari).

Biblioteca poate să le pună la dispoziție logistica necesară acestor grupuri, și chiar o face, total sau parțial, în parteneriat cu alte organizații (Asociația Himawari, Asociația Kasta Morrely, Asociația Rokoria etc).

Beneficiile acestor atelier creative sunt multiple, începând cu asumarea unor noi cunoștințe și deprinderi, cultivarea unor talente / hobby-uri, până la petrecerea timpului liber într-un mod cât mai plăcut și instructiv, cu un efect intens în stimularea comportamentului de socializare al copilului, care deseori suferă de stresul specific timpurilor actuale (moderne).

În Biblioteca Județeană „Gh. Asachi” Iași, astfel de atelier creative s-au pus în practică din anul 2011, mizând pe interesul copiilor pentru altceva decât lectură (carte), dar care să-i conducă tot spre ea într-un mod cât mai natural. Atelierele au avut tematică obișnuită, cunoscută, de exemplu pictura, dar au abordat și altceva – altă cultură și alte tradiții, de exemplu coreene. Impactul a fost neașteptat de puternic, cu un feedback ce s-a materializat sub forma creșterii numărului de participanți la acest atelier. Am beneficiat de un ajutor voluntar din partea Asociației Rokoria, care a pus la dispoziție

materialele necesare și voluntarii, biblioteca noastră contribuind pe partea de informație, de organizare și de punere la dispoziție a spațiului necesar pentru desfășurarea activităților.

Identificând interesul acestor categorii de utilizatori, copiii și preadolescenții, pentru informații din zone exotice ale lumii, am periodicizat aceste ateliere creative, stabilind inițial o tematică legată de tradițiile românești, exprimate prin tehnici din alte părți ale lumii, de exemplu Japonia. Astfel, am realizat măștișoare și obiecte cu specific pascal prin intermediul tehnicilor japoneze, de pliere/ tăiere/ rulare a hârtiei – origami, kirigami, quilling. Participanții la astfel de ateliere creative sunt copii din categoria de vârstă 3-14 ani, ce fac parte sau nu dintre utilizatorii bibliotecii.

În ultimii trei ani s-au desfășurat în biblioteca ieșeană, la Secția Împrumut pentru copii, ateliere creative cu această tematică: *Ornamente de Crăciun* (2013), *Măștișoare de hârtie* (2014), *Măștișorul românesc* (2014), *Decorațiuni de Paști* (2014), *O pictură de o vară* (2014), *English Junior* (2014), *Meșterim de Crăciun* (2014), *Fantezie și îndemânare printre rânduri de culoare* (2015 – proiect „Culorile cărții”), *Măștișoare meșteșugite* (2015), *În ajutorul iepurașului* (2015), *Atelier de origami pentru copii* (2015), *Atelierul lui Moș Crăciun* (2015), *Mănuțe iscusite* (2016).

Astfel de tipuri de activități nu sunt chiar o noutate în bibliotecile publice din România, doar că nu beneficiază de o promovare și o diseminare pe măsură în mediul profesional, chiar și în literatura de specialitate.

Creativitatea copiilor poate fi stimulată și un mod facil de a face acest lucru este reprezentat de întrebările canalizate pe o anume temă; astfel ajungem la un alt tip de activitate propusă copiilor: **concursul**.

Nu există obligativitatea unei teme, în special literare, ci doar un ghidaj simulat, combinat cu identificarea temelor interesante pentru posibilitățile concurenților: lumea animalelor (în speță dinozaurii, dar și pisicile, câinii sau caii), astronomie, artă, istorie, călătorii, muzică și dans. Respondenții pot fi chiar ei cei care stabilesc tema concursului. De aici și până a strânge informații despre subiectul propus este fix pasul de la wikipedia la carte: câștigătorii trebuie să fie bine documentați. Până la urmă, toți participanții sunt câștigători: au legat prietenii, au muncit în echipă, au socializat, au vorbit în fața unui public, și-au pus în evidență cunoștințele și talentele, și-au testat limitele. Poate chiar au descoperit despre ei înșiși lucruri noi. Această autoconștientizare este benefică în dublu sens: atât pentru copiii implicați, cât și pentru aparținătorii lor. Aceștia tind să-și recapete proporția de timp în viața propriului copil, mai ales dacă aleg să participe și ei la astfel de activități: inițial ca spectatori sau vector de deplasare către locația respectivă, ulterior devenind participanți, dar și observatori ai modului în care intervine schimbarea în personalitatea copiilor lor.

La Biblioteca Județeană „Gh. Asachi” Iași – Biroul Împrumut pentru copii, concursurile dau startul cu:

Mărțișorul literar – Ion Creangă: Lumea minunată a lui Nică, Carnavalul personajelor sunt activități care se adresează copiilor cu nevoi speciale.

Ziua Internațională a cărții pentru copii, de fapt aniversarea scriitorului Hans Christian Andersen – 2 aprilie. Sub diferite titlaturi – *Poveștile prind viață de ziua Andersen, Cufărul cu povești, Care-i povestea? Cine-i personajul?* – acest concurs îi poartă pe cei mici (școlari, preșcolari) în lumea lecturii. Premiile / diplomele nu sunt de disprețuit, dar punctele sunt foarte importante pentru ei, iar pentru noi, adulții, faptul că îi vedem cum lucrează în echipă, cum se respectă reciproc este premiul pe care ni-l dorim cu toții.

Sărbătoarea *Zilei Internaționale a copilului* e un reper important în organizarea unor concursuri ce se pot adresa unui număr cât mai mare de utilizatori ai bibliotecii: *Copilărie de poveste* – concursuri de desene, concurs de karaoke, concurs de teatru de modă și bune maniere, *Galaxia copilăriei* – concurs de dans.

Alte evenimente din calendarul sărbătorilor naționale și internaționale generează diverse concursuri, iar exemplele pot fi: *Nocturna bibliotecilor* (ediția a VI-a) – concurs de desene după povești improvizate, concurs de vals, *Ziua Mondială a Animalelor și Ziua Mondială a zâmbetelor* – concurs de povești adevărate cu animale preferate, concurs de întâmplări hazlii, *Ziua Internațională a lecturii cu voce tare* – povestea preferată.

Existența unor astfel de activități este extrem de utilă în programul de timp liber al copilului, întrucât sunt ajutați să facă nu doar achiziție de informații, dar și de limbaj, să-și dezvolte un comportament care să includă *dorința* de a citi și de a frecventa biblioteca în viitor.

Un alt palier inclus la Biblioteca Județeană „Gh. Asachi” Iași – Biroul Împrumut pentru copii, în cadrul activităților destinate copiilor, a fost cel care se referă la tradițiile românești – proiectul *Carte și tradiție românească – Valori ale artei populare românești dezvăluite copiilor*. Cu ajutorul unui parteneriat durabil cu Complexul Muzeal Național Moldova Iași – Muzeul de etnografie, s-a urmărit organizarea unor sesiuni interactive, de prezentare a unor tradiții cunoscute, dar insuficient aprofundate. Astfel de activități se adresează, în special, copiilor din categoria de vârstă de 10-14 ani și parcurg sărbători tradiționale românești: *Sărbătoarea Sfântului Andrei în suflet de copil, Sărbătoarea Sfântului Andrei versus Halloween, Tradiții ale sărbătorilor de iarnă, Tradiții de sărbătoarea Sfântului Nicolae, Ghetuțe cu povești, Sărbătoarea Dragobete-lui* (în 2016 ediția a XII-a), *Cu mască sau fără... de Dragobete, Mărțișorul românesc, Povești de Bună Vestire*.

Pentru instituțiile partenere (grădinițe, școli), biblioteca reprezintă un real suport pentru activitatea lor, astfel că în săptămâna cu Școala Altfel,

activitățile de tipul *Ora de lectură și/sau Întâlniri cu scriitori* sunt parcurse cu entuziasm de către copiii cărora li se adresează și, de obicei, generează concursuri ad-hoc.

Clubul de vacanță (BIBLIOVACANȚA), serviciu oferit pe perioada vacanței de vară, s-a desfășurat atât în filialele bibliotecii, cât și la sediul central – Biroul Împrumut pentru copii. Activitățile sunt interactive, realizate cu ajutorul voluntarilor – elevi, studenți, cadre didactice – și își propun să răspundă nevoii reale exprimate de copii și de aparținătorii acestora de a petrece în mod activ și atractiv vacanța de vară în bibliotecă.

Activitățile principale desfășurate sunt: cluburi de lectură, ateliere de origami și pictură, audiții, vizionări, dezbateri, concursuri, joc și joacă. Obiectivele unor astfel de activități sunt stimularea creativității, dezvoltarea unor abilități și deprinderi manuale, dezvoltarea simțului estetic, dezvoltarea spiritului de echipă și a abilităților de comunicare / socializare.

Astfel, în cele patru filialele ale Bibliotecii Județene „Gh. Asachi” Iași s-au organizat în cadrul acestui **Club de vacanță**, denumit *Prietenii bibliotecii, Clubul copilăriei, Cufărul cu carte, Vara la bibliotecă*, o serie de activități, diferite de la o locație la alta. În acest mod, copiii puteau să acceseze activitatea care se mula cel mai bine pe nevoia lor de petrecere a timpului liber: fie clubul de lectură, atelierul creativ sau vizionarea de film / audiție de povești, concursuri etc.

La sediul central – Biroul Împrumut pentru copii, *Atelierul de origami*, dar și concursul de cultură generală *ThinkSmart*, au oferit copiilor variante de petrecere a timpului liber într-un mediu sigur, accesibil și foarte plăcut.

Acest tip de activități, validat pe parcursul vacanței, a fost extins și în perioada de studiu a copiilor, iar participarea lor continuă a verificat suplimentar nevoia de cunoaștere și descoperire a lumii înconjurătoare, de adaptare, de socializare și comunicare.

S-au inițiat, în filialele bibliotecii județene, proiectele *Citesc și creez, O nouă viață pentru hârtie* (programul *Voluntar@B.JIași*), *Povești din cărți – Culori din povești* (programul *Culorile cărții*), care prin intermediul lecturii și al artei (pictură, origami) reușesc să aducă copiii în bibliotecă, printre și pentru cărți.

Astfel de activități, precum cele trecute în revistă, sunt similare cu cele oferite copiilor din categoria de vârstă 3-14 ani în bibliotecile publice românești și nu trebuie să fie surprinzător faptul că ne aliniem la un stil de abordare care există și pe plan internațional. Aceasta dovedește consensul în ceea ce privește înțelegerea scopului acestui gen de servicii, precum și recunoașterea calității acestora.

Posibilitățile copiilor de a accesa astfel de activități, ce le facilitează educarea, informarea, lucrul în echipă, pe de altă parte, implementarea și con-

știentizarea voluntariatului, sunt argumente ce sprijină afirmația că programele și serviciile de bibliotecă sunt comparabile cu cele existente pe plan internațional în ceea ce privește obiectivele și rezultatele urmărite. Ceea ce face diferența este lipsa unui spațiu generos dedicat acestei categorii de vârstă și lipsa unor programe de formare specializată pentru bibliotecarii secțiilor pentru copii.

POVESTEA DIGITALĂ – O METODĂ DE PROMOVARE ȘI UN INSTRUMENT DE LUCRU EFICIENT ÎN BIBLIOTECĂ

Liliana JUC,
șef oficiu, Filiala „Târgoviște”,
Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” Chișinău

A spune povești este una dintre cele mai firești activități ale oamenilor. Conștienți sau nu, construim, ascultăm și narăm povești în fiecare zi. Astfel, metoda povestirii a devenit una dintre metodele preferate de comunicare, pentru simplul fapt că este eficientă. Această metodă am aplicat-o și în bibliotecă, creând povești digitale.

Competențele obținute în urma decodificării Poveștii digitale:

- îmbunătățirea procesului de muncă prin integrarea TIC în activitatea bibliotecii;
- promovarea imaginii bibliotecii în multimedia.

Obiective generale:

- încadrarea în programul european *Grudiving* – învățare pe tot parcursul vieții;
- însușirea tehnicii de realizare a Poveștii digitale;
- conștientizarea importanței Poveștii digitale.

Dacă ar fi să definim Povestea digitală, am formula simplu – *o narațiune spusă prin imagini, însoțită de muzică, menită să provoace interes.*

Sfera de utilizare a poveștilor digitale este cea mai diversă: învățământ, sănătate publică, servicii sociale, muzee, biblioteci, etc. Poveștile digitale contribuie la:

- conservarea memoriei locale a comunităților;
- arhivarea istoriei orale din perspectiva publicului;
- relatarea evenimentelor istorice;
- perpetuarea amintirilor;
- mediatizarea unor experiențe de viață.

Cum am decodifica Povestea digitală? – un colaj digital de câteva minute prin care creatorul materialului își spune istoria/povestea.

De ce am alege noi, bibliotecarii, Povestea digitală ca metodă inovatoare de lucru?

- pentru că toată lumea are multe de spus;
- povestea îi face pe oameni empatici;
- povestea e cel mai lesne mod de a informa;
- povestea este o metodă simplă de lucru;
- povestea este un instrument eficient de promovare a imaginii bibliotecii.

Dacă ar fi să generalizăm, am spune așa: *este ușor de accesat, de învățat și de folosit.*

Pledăm pentru povești digitale, din simplu motiv că ele ies din clișeul transmiterii unei informații, invitând cititorul într-o „călătorie” în care va afla, cel puțin, un lucru interesant, captivant, curios sau amuzant și care, într-un fel sau altul, îl motivează. Informațiile transmise sub formă de povești împrumută din oralitatea acestora și devin, astfel, mult mai ușor de împărtășit altor persoane sau comunității.

Poveștile digitale sunt o îndeletnicire la îndemâna tuturor. Și totuși, pentru a crea o poveste care să fie plăcută și memorabilă, e nevoie de multă muncă și talent. O idee genială exprimată într-un limbaj precar va diminua din eficiența și calitatea poveștii.

Se recomandă ca orice poveste să conțină o sincopă, care să determine cititorul să se întrebe ce va urma, să vrea să afle informații suplimentare, să stea cu sufletul la gură până la marea dezvăluire. Poveștile nu trebuie să fie neapărat fabuloase, ci autentice, pentru a pătrunde la nivelul emoțiilor și trăirilor umane. Dacă sunt bine spuse, poveștile adaugă plusvaloare, adică oferă o nouă dimensiune emoțională comunicării, provoacă empatie, generează simpatie și ajută spectatorul/ ascultătorul să rețină mult mai ușor informația. Povestea nu este doar un mijloc de a transmite niște informații, mesaje de promovare. Orice poveste trebuie să aibă o morală, adică să fie o poveste cu impact asupra publicului. O poveste care nu generează o schimbare de atitudine, de percepție sau de comportament este una care nu și-a atins scopul.

Povestea digitală antrenează auditoriul în procesul de cunoaștere, reflecție, noutate și îl angajează într-o relație de durată cu biblioteca. Prin povești digitale relatăm despre evenimente, ne promovăm serviciile, programele de lectură, valorificăm cartea și lectura etc. Poveștile digitale tip *prezentare de carte* au servit ca surse informaționale și de motivare a lecturii în cadrul orelor demonstrative din liceu; poveștile tip *descriere de personalități* au animat multe dintre activitățile culturale, serbările școlare etc. Astfel, Povestea digitală a devenit o metodă ce facilitează munca bibliotecarului și face mai atractivă biblioteca pentru publicul cititor, adică este și un instrument eficient de promovare a imaginii bibliotecii în comunitate.

Aceste produse create de bibliotecari au captat atenția și au provocat

interesul copiilor și cadrelor didactice pentru această nouă modalitate de prezentare a informației. Atât elevii, cât și cadrele didactice au solicitat inițiere în acest subiect, generând ideea unui nou serviciu de bibliotecă, învățăm să creăm *Povești digitale*. *Cursul Povești digitale*, desfășurat la Centrul Național de Excelență Profesională pentru Bibliotecari, ne-a fost livrat de către formatorul Margareta Tătăruș din Focșani, România. Cunoștințele și abilitățile, pe care le-am obținut în cadrul Atelierului profesional *Formare de Formatori – Povești digitale*, au fost transmise altor colegi de la filialele Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, în cadrul unui alt atelier profesional *Povești digitale*, organizat de același centru, la care am participat în calitate de formator, împreună cu Angela Borș de la Filiala „Ițic Mangher”. Pentru a excela ca formatori, am creat și o pagină pe Facebook – Grupul *Povești digitale*. Aici sunt adunate toate poveștile realizate de formatori și formabili, iar membrii grupului împărtășesc din experiența lor, oferă și primesc suportul informațional necesar, evaluează și recenzează poveștile create.

Din propria experiență de formator, pot spune că această activitate este una deosebită ce te face responsabil și mândru pentru formabilii tăi. Folosind tehnica poveștilor digitale, bibliotecarii și utilizatorii serviciilor de bibliotecă înregistrează succese. Asta ne permite să afirmăm că povestea este o metodă simplă de lucru și un instrument eficient de promovare a imaginii bibliotecii.

PROMOVAREA CĂRȚII ȘI LECTURII: EXPERIENȚA BIBLIOTECII DE STAT PENTRU COPII DIN AZERBAIDJAN

Seville AHMADOVA,

*Biblioteca de Stat pentru Copii „F. Kocearli”,
Baku, Azerbaidjan*

În 2016 Azerbaidjan a sărbătorit 25 de ani de la proclamarea independenței. În acest timp țara s-a dezvoltat ca stat independent, au fost adoptate legi în diferite domenii, inclusiv în sfera literaturii și editării de carte. În 2007 președintele Azerbaidjanului a aprobat „Directiva cu privire la perfecționarea activității bibliotecilor”, în baza căreia a fost elaborat „Programul de stat de dezvoltare în domeniul bibliotecar-informațional pentru perioada 2008-2013”. Activitatea bibliotecilor este reflectată și în Strategia „Azerbaidjan – 2020”.

După declararea independenței, republica s-a confruntat cu un șir de probleme care au afectat și activitatea bibliotecilor. Trecerea de la grafia chirilică la grafia latină, deși a fost un act necesar și important, inițial a creat probleme în asigurarea bibliotecilor cu cărți în noua grafie. S-a resimțit

mai ales lipsa cărților pentru copii. Multe edituri au fost închise, iar cele care au continuat să activeze au trebuit să-și modifice politica editorială, punând accentul pe reeditarea literaturii în grafia latină, editarea autorilor represați anterior, editarea cărții pentru copii (carte didactică, cognitivă și de referință).

Biblioteca de Stat pentru Copii „F. Kocearli” a avut o contribuție importantă la redresarea situației în domeniul editării literaturii pentru copii. În condițiile insuficienței de carte în grafia latină, biblioteca a început să editeze revista „Curcubeul”, în care erau publicate povești, povestiri, informații interesante pentru copii și părinți, recomandări de lectură. Revista era distribuită în toate regiunile țării și a contribuit la însușirea grafiei latine, la promovarea literaturii pentru copii. În baza listelor elaborate de bibliotecă, președintele Azerbaidjanului a semnat directivele „Cu privire la editarea publicațiilor în limba azeră cu grafie latină” (12.01.2004) și „Cu privire la aprobarea listei de publicații planificate pentru editare în 2005-2006” (27.12.2004). Treptat, situația s-a schimbat, au apărut edituri noi, a crescut numărul cărților editate, s-a diversificat tipologia și tematica lor.

Începând cu 2011, Biblioteca de Stat pentru Copii organizează „Caravana cărților”. Acest proiect are ca scop asigurarea bibliotecilor rurale cu cărți pentru copii. Caravana s-a desfășurat în 17 regiuni, fiind susținută de scriitori, editori și alți parteneri.

Bibliotecile au început să fie dotate cu tehnologii moderne, să fie asigurate cu cadre calificate. Între timp, a fost aprobată Legea învățământului și Strategia de dezvoltare a învățământului, în care se menționează importanța modernizării bibliotecilor pentru asigurarea instruirii pe parcursul întregii vieți și implementarea tehnologiilor și resurselor informaționale în sistemul educațional. Acest fapt a determinat creșterea imaginii bibliotecii, intensificarea colaborării cu școlile.

Grație tehnologiilor, activitățile organizate în bibliotecă sunt mai interesante, mai atractive. S-a intensificat procesul de colaborare cu școlile. Deoarece instituțiile de învățământ sunt dotate cu calculatoare, tablete, proiectoare și alte echipamente performante, activitățile pe care biblioteca le organizează în școli se desfășoară într-un format modern, interactiv.

Biblioteca contribuie la formarea abilităților de informare și de utilizare a calculatorului de către copii, prin desfășurarea lecțiilor de instruire informațională și tehnologică, activităților practice de însușire a programelor de calculator, a concursurilor etc.

Serviciul metodic promovează cartea pentru copii prin elaborarea publicațiilor metodice, recomandărilor, listelor tematice, scenariilor și altor materiale care sunt solicitate și utilizate de bibliotecari în activitatea lor.

Implementarea tehnologiilor moderne a facilitat procesul de coordonare

a activității, comunicarea profesională, schimbul de experiență între specialiștii din diferite biblioteci, acordarea serviciilor de consultanță în format on-line, iar participarea la diverse activități profesionale internaționale, târguri de carte pentru copii, statutul de membru al Consiliului Internațional al Cărții pentru Copii și Tineret (IBBY) contribuie la dezvoltarea relațiilor de colaborare la nivel internațional.

Totuși, probleme există, îndeosebi în editarea literaturii pentru adolescenți sau a literaturii fantastice. S-au efectuat vizite în bibliotecile din republică cu scopul de a studia starea colecțiilor de bibliotecă. A fost organizată o conferință la care au fost invitați să participe editori, scriitori, cadre didactice.

În acest context se înscrie și inițiativa Ministerului Culturii și Turismului de a declara anul 2016 – Anul literaturii pentru copii, eveniment care va contribui, în mod special, la promovarea cărții pentru copii și creșterea rolului bibliotecilor ca centre de cultură, lectură și comunicare pentru tânăra generație.

(traducere: Ludmila Rusu)

INIȚIERE ÎN CUNOAȘTEREA LIMBII MATERNE (din experiența Bibliotecii pentru Copii №16 din Minsk)

Volha TSITKOVA,
*șefa Bibliotecii pentru Copii №16 din or. Minsk,
Sistemul Centralizat al Bibliotecilor pentru Copii din or. Minsk*

Creșterea interesului pentru lectură este o temă actuală în toată lumea. Prin eforturile depuse de profesioniștii-entuziaști se organizează un număr mare de campanii, activități, programe care au ca scop promovarea cărții și a lecturii.

Activitatea orientată spre menținerea și promovarea interesului pentru literatura belorusă, în care un rol important îl are bibliotecarul, contribuie la păstrarea tradițiilor poporului nostru și a limbii materne (în anul 2009 UNESCO a declarat limba belorusă printre limbile pe cale de dispariție). De aceea lucrul cu cartea belorusă este o direcție prioritară în activitatea bibliotecii noastre.

Deși suntem o bibliotecă mică, reușim să facem o mulțime de lucruri utile pentru cititorii noștri. E destul de simplu: acordam mai multă atenție promovării cărții beloruse, adunându-i în jurul nostru pe toți cei care sunt interesați sau implicați în realizarea aceluiași scop.

În majoritatea familiilor nu se practică lectura în limba belorusă. Totuși, trebuie să menționăm că în ultimii 2-3 ani numărul de familii care citesc

cărți în limba maternă a crescut semnificativ, ca și numărul de familii care au început să viziteze biblioteca împreună cu copiii de vârstă preșcolară.

Astfel, biblioteca noastră poate oferi mai multe activități de lecturi comentate în limba belorusă. Pe lângă obișnuitele lecturi în voce, participăm la realizarea proiectului social-educativ și teatralizat „Foișorul lecturii”, în cadrul căruia se organizează lecturi în voce pentru cititorii preșcolari și de vârstă școlară mică. Se citește în limba belorusă atât cărți ale autorilor autohtoni, cât și cele ale autorilor străini traduse în limba belorusă. Pe lângă lecturile în grup, copiii sunt implicați activ în acest proces prin feedback-uri, jocuri și ateliere de lucru.

De asemenea, biblioteca colaborează cu Teatrul de păpuși „Lyamtseva Batleyka” (Teatrul de păpuși confecționate din lână), care montează piese în baza seriei de cărți ale cunoscutei scriitoare suedeze Iu. Wieslander „Mama My și Cioara.” Aceste cărți au fost traduse în limba belorusă și sunt foarte solicitate în bibliotecă.

Împreună cu eroii celor mai bune cărți pentru copii, cititorii nu doar „călătoresc” prin țară, dar, de asemenea, învață de mici să cunoască și să-și iubească limba maternă, participând la ședințele clubului „Znichka”, care timp de mai mulți ani activează în bibliotecă, și la ședințele Salonului literar „Verasok”, organizat de Filiala Minsk a Uniunii Scriitorilor din Belarus. În cadrul acestor cluburi, copiii au ocazia să se întâlnească cu scriitorii, să cunoască cărțile lor, să comunice cu personalități interesante, cu oameni talentați.

Foarte interesant și memorabil au loc întâlnirile cu scriitoarea pentru copii E. Khodasevich-Lisovoy, pentru că autoarea vine însoțită de Zâna Poveștilor. Iar noi, bibliotecarii, ne străduim să facem activitățile cât mai interesante, organizând prezentarea personajelor din cărți, integrale, concursuri, victorine etc.

În ultimul timp, partenerul nostru fidel este Editura „Zvezda”, care ne ajută la organizarea întâlnirilor cu scriitorii beloruși. De asemenea, lucrătorii bibliotecii deseori sunt invitați să participe la mese rotunde și alte activități organizate de editură, la care se discută aspecte legate de lectura cărților în limba belorusă.

În 2015, în cadrul bibliotecii, a început să activeze un atelier poetic, care are ca scop să ajute și să susțină tinerele talente. Coordonatorul atelierului, poetul belorus A. Zekov, împărtășește poeziilor începători din tainele versificării, din experiența sa de creație, le oferă sfaturi. Cele mai bune lucrări ale tinerilor poeți sunt recomandate pentru a fi publicate în reviste.

Biblioteca colaborează și cu redacțiile revistelor beloruse „Vyaselka” (pentru copii de vârstă școlară mică) și „Byarozka” (pentru copii de vârstă școlară gimnazială).

Activitățile organizate susțin, desigur, și interesul tinerilor pentru istoria țării, tradițiile culturale ale poporului și viața compatrioților celebri. În aceste scopuri colaborăm cu participanții Teatrului pentru copii „Runi”.

Angajații bibliotecii participă activ la diverse campanii naționale, precum: „Pe drumurile victoriei”, „Îl citim pe Kupala în bibliotecă”, „Citim în limba belorusă”. Scopul lor este stimularea interesului cetățenilor din Belarus pentru lectura cărților în limba maternă, precum și promovarea rolului lecturii în viața culturală a țării.

Pentru a-i motiva pe adolescenți să citească cărțile autorilor beloruși contemporani, biblioteca a organizat un program de activități la care au participat elevi de clasele a 8-a. Pentru lectură și discuții au fost selectate nuvele și povestiri despre adolescenții contemporani. Atunci când a fost posibil, au fost invitați să participe și autorii pentru a discuta și a afla opiniile adolescenților despre cele citite. Unele dintre aceste discuții au finalizat cu scrierea scrisorilor colective adresate autorilor, în care copiii și-au exprimat gândurile despre textele citite.

Angajații noștri ies dincolo de „zidurile” bibliotecii. De exemplu, deseori merg la Centrul de Creație Artistică a Copiilor și Tineretului din Minsk, unde organizează seri literare dedicate scriitorilor aniversari, participă ca membri ai juriului la concursurile literare regionale.

În 2016, biblioteca a inițiat colaborarea cu Teatrul literar „Jivoe slovo” („Cuvântul viu”), care activează la Universitatea Pedagogică de Stat „M. Tank” din Belarus. Astfel, personalul bibliotecii, împreună cu membrii teatrului, au organizat un eveniment dedicat Zilei internaționale a limbii materne.

Pe lângă activitățile culturale și educaționale, un rol important în promovarea cărților din Belarus o are și lucrul individual cu cititorii. În fondul bibliotecii noastre există cărți minunate de poezie și proză belorusă, cu care trebuie să-i familiarizăm pe cititorii noștri. Reușita depinde de faptul cât de bine bibliotecarul cunoaște fondul de carte și cât de convingător și atractiv o propune copiilor.

Prin ceea ce facem, educăm respectul și dragostea pentru tradițiile și limba maternă, asigurând un viitor în care țara noastră își va păstra specificul național.

(traducere: Ludmila Rusu)

SUBCULTURILE TINERILOR – FENOMEN AL TIMPURILOR NOASTRE

Zinaida URSU,
șef secție Activitate cu copii de 11-16 ani,
Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”

*„Singurul lux adevărat pe Pământ
este luxul comunicării umane.”*
(A. Saint-Exupery)

Generația tânără este chemată să joace un rol fundamental în renovarea socio-culturală a societății. Tinerii reprezintă puterea de reînnoire, rezerva intelectuală și spirituală a societății. Ei sunt capabili să realizeze o profundă și rapidă schimbare și, în același timp, să se adapteze la noile realități ale vieții. Tinerii formează o enormă grupă socială nu doar numeric, dar și cu o mare influență asupra proceselor sociale.

În toate timpurile, societatea a fost diferențiată în clase. În bogați și săraci, în deștepți și analfabeți etc., dar niciodată până acum nu s-a observat o atât de evidentă și intensă divizare a tinerilor. Problema principală o constituie faptul că tinerii deja nu sunt copii, dar încă nu sunt adulți.

Tinerii de azi percep lumea diferit, de aici și caracteristica specială a acestui segment de vârstă: dorința de a fi parte a unui grup, a unei comunități. Pentru ei contează foarte mult să fie înțeleși. De aceea, tinerii se unesc în grupuri pe interese. Unindu-se, ei formează subculturi. Apariția acestui fenomen a devenit posibilă atunci când societatea a recunoscut tineretul în calitate de formațiune socio-culturală independentă.

Există multe grupuri culturale, care au interese, puncte de vedere, stil și mod de viață diferit de cel tradițional. Prin atitudinea lor trezesc revoltă sau compasiune, respingere sau acceptare. Ce vor să ne transmită? De ce o parte din tineri preferă să adere la o subkultură? Este un fenomen benefic pentru societate? Există riscul de a deveni prizonierul unei subculturi? Aceste și alte subiecte au fost puse în discuție în cadrul dezbaterilor „Subculturi ale tinerilor: pro sau contra?”.

Tema dezbaterilor s-a încadrat perfect în programul Ciclului „Adolescentul în lumea cunoașterii”, dezvoltat pe parcursul mai multor ani de secția Activitate cu copii și adolescenți de 11-16 ani. A fost încă un prilej excelent pentru tinerii utilizatori ai bibliotecii de a discuta și a-și exprima propriul punct de vedere referitor la o temă de mare actualitate pentru societatea noastră.

Scopul: Familiarizarea tinerilor cu conceptul *subculturi ale tinerilor* și tipurile acestor subculturi.

Obiective:

- determinarea și creșterea nivelului de informare despre subculturile tinerilor,
- educarea sentimentului de toleranță față de tipuri diferite de subculturi,
- motivarea în continuare a tinerilor pentru căutarea și cercetarea independentă a informației despre subculturi.

Discuțiile au început cu determinarea conceptului *subculturi ale tinerilor*. Conform opiniei participanților, bază a subculturii poate fi un stil de muzică, stil de viață, dar și anumite orientări politice. Pentru a-i distinge cu ușurință pe ai săi de străini, în subkultură apare propriul dress code, limbaj și alte semne distinctive. Fiind întrebați dacă ***o subkultură și o comunitate a fanilor este una și aceeași?***, tinerii au făcut o distincție clară: dacă comunitatea de fani este, cel mai frecvent, asociată cu persoane fizice – interpreți de muzică, pictori vestiți ș.a., pe care fanii îi consideră idoli lor, atunci subcultura nu depinde de lideri vădiți sau simbolici și în locul unui ideolog vine altul. În afara grupului acești oameni au diferite concepții despre lume, gusturi, imagine.

Am așteptat cu interes răspunsurile la întrebarea ***De ce anume tinerii se implică în diferite subculturi?*** După părerea participanților, motivul ar consta în anumite trăsături inerente tinerilor. Iată unele dintre ele: maximalismul, plăcerea de a experimenta, extravaganța, concurența, rivalitatea, spiritul de aventură.

Discuții fierbinți s-au încins în jurul subiectului ***Subcultura ca fenomen social este bine sau rău? De ce?*** Mulți consideră subcultura exclusiv un fenomen negativ. În orice societate sunt grupuri care generează o cultură diferită de cea de masă. Problema e că unele subculturi au un caracter agresiv, extremist, iar dezacordul lor vizavi de cultura majoritară se manifestă printr-un protest demonstrativ împotriva societății. Astfel de subculturi, care intră în conflict cu valorile culturii tradiționale, sunt cunoscute cu numele de contraculturi. Bineînțeles, e puțin probabil ca o contracultură să prezinte un pericol grav pentru o întreagă societate. Dar ce amprente lasă asupra celor prinși în plasele lor? Opiniile au fost contradictorii. Cei care consideră subculturile ca un fenomen bun pentru societate, menționează că acestea le formează convingerile, atitudinea față de lumea înconjurătoare, sistemul valorilor. Apartenența la o subkultură nu este doar o pasiune, ea îi ajută să se definească pe sine înșiși. Alții au evidențiat mai multe riscuri ale subculturilor: extremismul, consumul de droguri și alcool, stări depresive ș.a. Argumentele aduse de elevi în confirmarea și infirmarea efectelor benefice sau malefice ale acestui fenomen asupra vieții tinerilor au fost destul de logice și competente.

Răspunzând la întrebarea ***De ce apar subculturi ale tinerilor? Care***

sunt cauzele?, o parte din tineri au menționat că, cel mai probabil, pentru ei este o necesitate spirituală. Adesea întâmpină dificultăți în comunicare, nu se pot afirma în societate, nu sunt înțeleși de către părinți, prieteni și una din soluții ar fi aderarea la o subkultură.

Există riscul de a deveni prizonierul subculturii? În ce constă el?
Răspunsul a fost afirmativ. Împreună am stabilit factorii care pot amplifica acest risc:

- *Nivelul de studii* (la persoanele cu un nivel mai scăzut al studiilor, de exemplu, la elevii școlilor profesional-tehnice, riscul de a deveni „prizonieri” ai unei subculturi e cu mult mai mare decât la studenții din instituțiile de învățământ superior);
- *Vârsta* (activitate maximă la 16-17 ani și în scădere către 21-22 ani);
- *Locul de reședință* (mișcarea nonformală a tinerilor este mai tipică pentru orașe decât pentru zonele rurale).

Am ținut să atenționăm tinerii că, impunând unei persoane ideile sale, departe de valorile general acceptate, acționează psihologic, împiedică adaptarea socială, înțelegerea locului său în societate. Subcultura formează până la urmă idoli.

Pentru a se orienta mai bine în lumea subculturilor, am propus participanților o tipologie a acestor subculturi după interese:

- **Subculturi muzicale:** Hippy, Bitnik, Rastamani, Metalști, Punk, Goți, Hip-hop, Emo, Glam rock.
- **Art subculturi:** Grunge, Otaku, Graffiti.
- **Comunitate on-line și Internet cultură:** Fido-Net, Hackeri.
- **Subculturi industriale și de sport:** Yuppie, Digger, fanați ai fotbalului, extremali: parkour, rolleri, biker.

Le-am propus și o listă a grupelor neformale cu un aspect negativ în societate (contraculturi): Gopnik, Skin head, Hippy, Vampiri, Sataniști. Acestea au fost menționate în primul rând printre subculturile inacceptabile.

Interesante li s-au părut caracteristicile specifice pentru unele subculturi prezentate pe ecran: *Punk* – oameni fără obligații; *Hipioții* – filozofi, iubitori de pace; *Skinhead* – apărători ai teritoriului; *Emo* – tineri deprimați; *Goții* – aderenți sumbri ai misticismului.

Spre finalul dezbaterilor am stabilit împreună **impactul subculturilor în rândul tinerilor:**

- pozitiv: *facilitează comunicarea cu semenii; este o zonă a autodeterminării; este o realitate, unde fiecare se consideră competent și independent, o persoană liberă și importantă; este o lume unică, o lume fără adulți.*
- negativ: *restrânge și reduce orizontul; exacerbează relațiile între colegi; manifestări sociale indezirabile: a) dezadaptare, prostație b)*

autodegradare; c) distruge microsociumul; d) comportament anti-social; manifestări socio-nedorite: fumat, alcool și droguri, injurii.

La încheierea dezbaterilor au fost anunțate rezultatele unui mini- chestionar completat de participanți, care conținea două întrebări: „*Ce subculturi ale tinerilor cunoașteți*” și „*Vă considerați adeptul unei subculturi?*”. Au fost numite următoarele subculturi: Hippy, Alcomen, Goth, Emo, Blam Rock, Hipster, Hip-hop, Biker, Roller, Punk, Sataniști, Glam, Skin Head, Gangsta, Bodybuilding, Tolkieniști, Preppy, Teddy Boys, Grunge, Flappers, Otaku, Drifter, Skaters ș.a. Din 19 participanți, 8 au răspuns că se consideră adepții unei subculturi, unii indicând chiar și subculturile (de exemplu, Instagram Baddie, Blach Star, Rock și Hipsteri, Alcomen), 9 au negat, iar 2 nu au răspuns. Răspunsurile denotă faptul că liceenii se orientează bine în domeniul subculturilor, cunosc o serie de mișcări ale tinerilor.

În concluzie, vom menționa că fiecare persoană trebuie să cunoască ce este o subcultură. Nonconformiștii trăiesc printre noi, ei sunt aceiași oameni ca și noi, pur și simplu au alte pasiuni. Orientându-ne în conținutul subculturilor, vom înțelege de cine ar trebui să ne ferim sau cu care, dimpotrivă, este foarte interesant să comunicăm.

În cadrul dezbaterilor, adolescenții au încercat să înțeleagă tendințele și aspirațiile tineretului contemporan, au aflat care sunt argumentele pro și contra față de apartenența la oricare dintre mișcările de tineret, au meditat asupra sensului vieții, și-au exprimat opiniile, și-au argumentat punctul personal de vedere.

Discuțiile le-am încheiat cu un sfat pentru tineri: înainte de a se integra în subculturile informale, fiecare să se gândească: *Este atât de interesant pentru mine personal? În ce măsură am nevoie de aceasta? Voi fi în siguranță?* Cert este că tinerii noștri au posibilitatea de a alege și i-am îndemnat să facă alegerea potrivită.

Reușita dezbaterilor a fost determinată de buna pregătire a celor 25 de participanți, elevi ai claselor a XI-a – a XII-a, care au avut un prilej foarte bun de a-și aprofunda cunoștințele la acest subiect, precum și de implicarea celor care ne-au susținut în realizarea activității: Aliona Chira, prodecan la Facultatea de Sociologie și Asistență Socială de la Universitatea de Stat din Moldova, Angela Badan, profesoară de limba și literatura română la Liceul „Litterarum”, Aculina Golovatenco, șefa bibliotecii Liceului „Mihai Eminescu” și Tamara Pereteatcu, jurnalist.

STUDII ȘI CERCETĂRI

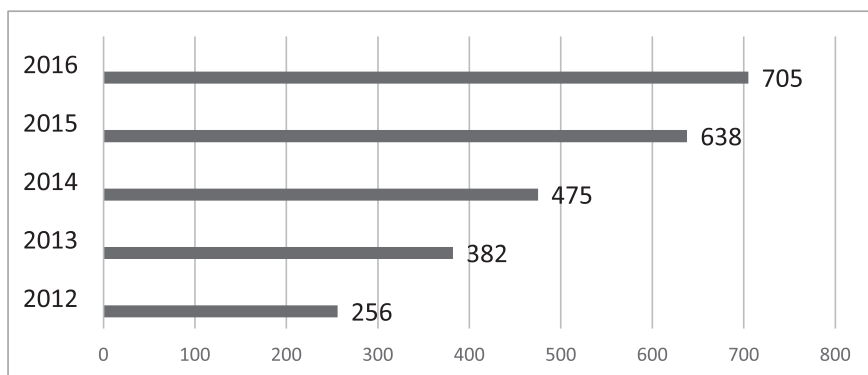
EVALUAREA NECESITĂȚILOR ADOLESCENȚILOR ȘI TINERILOR ÎN SERVICII DE BIBLIOTECĂ

Liuba OSIPOV,

director, Biblioteca Publică Raională Căușeni

În perioada decembrie 2016 – ianuarie 2017, Centrul de Excelență al Bibliotecii Publice Raionale Căușeni și AO „Asociația Psihologilor Tighina” au realizat studiul „Servicii și programe oferite de către Biblioteca Publică Căușeni adolescenților și tinerilor adulți cu vârsta între 12 și 25 de ani” [1]. Scopul studiului a fost sprijinirea eforturilor BPR Căușeni pentru îmbunătățirea serviciilor curente, aplicarea și extinderea celor mai bune practici de activitate cu adolescenții și tinerii conform așteptărilor acestora. Raportul asupra rezultatelor studiului oferă cadrul necesar pentru dezvoltarea de noi servicii pentru această categorie de beneficiari, cuprinzând atât idei teoretice, cât și idei practice care să susțină biblioteca în satisfacerea nevoilor educaționale, informaționale, culturale și de organizare a timpului liber, într-o manieră adecvată noului context de dezvoltare. Deși studiul se referă la activitatea unei biblioteci concrete, rezultatele pot prezenta interes și pentru alte biblioteci care doresc să modernizeze și să diversifice oferta de servicii pentru acest segment de populație.

În orașul Căușeni locuiesc peste 2035 de adolescenți și tineri, dintre care 1230 sunt liceeni. Din analiza rapoartelor statistice ale Bibliotecii Publice Raionale Căușeni, în perioada 2010-2015, se remarcă creșterea numărului de utilizatori din grupul-țintă adolescenți și tineri:

Datele statistice denotă sporirea interesului adolescenților față de serviciile oferite de biblioteca publică, îndeosebi în perioada modernizării serviciilor. S-a schimbat caracterul solicitărilor din partea beneficiarilor de servicii – de la solicitarea de informații și împrumut de carte la propuneri de realizare a activităților de cercetare, studii aprofundate, experimente, activități participative. Odată cu implicarea mai activă a adolescenților și tinerilor în activitatea bibliotecii, s-a schimbat nomenclatorul serviciilor oferite, care la moment include aplicarea tehnologiilor informaționale, securitatea informațională, administrarea blogurilor, digitalizarea istoriei comunității, studierea limbilor străine, testarea on-line, robotica. Tradiționale au devenit activitățile participative – dezbateri publice, activitatea Clubului tinerilor. În consecință, odată cu reformarea activității bibliotecii, numărul beneficiarilor de servicii parțiale s-a triplat.

În același timp, numărul utilizatorilor adolescenți și tineri reprezintă 34,6% din numărul total al populației din această categorie de vârstă. Deci, putem concluziona că există încă suficient de multe persoane din grupul vizat, care urmează a fi interesate în serviciile bibliotecii. Obiectivul de a menține actualii beneficiari și de a spori atractivitatea bibliotecii pentru ceilalți poate fi atins prin perfecționarea și multiplicarea serviciilor oferite. De aceea, motivația realizării acestui studiu a fost, în principiu, identificarea de noi programe, ajustarea serviciilor bibliotecii la nevoile pe care le resimt adolescenții și tinerii din Căușeni cu privire la utilizarea serviciilor de bibliotecă.

Studiul a avut la bază un chestionar privind serviciile și programele oferite adolescenților și tinerilor adulți, interviuri și discuții în cadrul focus-grupurilor. Eșantionul a fost constituit aleatoriu din 100 de respondenți cu vârste cuprinse între 12-15 ani (42), 16-17 ani (36) și 18-25 ani (22) – elevi, studenți, tineri în căutarea unui loc de muncă, tineri angajați, actuali utilizatori (68) și non-utilizatori (32) ai serviciilor Bibliotecii Publice Raionale din Căușeni.

Aceștia au fost întrebați ce atitudine au față de intenția bibliotecii de a-și eficientiza serviciile pentru adolescenți și tineri. Este îmbucurător faptul că majoritatea (95 respondenți) au menționat că au o atitudine pozitivă, manifestându-și astfel așteptările pe care le au vizavi de schimbările în activitatea bibliotecii.

Cea mai importantă dimensiune, în viziunea respondenților, a fost realizarea unui top al serviciilor moderne, care ar avea cea mai mare pondere printre adolescenți și tineri. Astfel, din 10 opțiuni, sugerate tot de către respondenți, aceștia au avut de ales 7 cele mai solicitate servicii,

căroră le-au dat numărul maxim de voturi. Conform listei priorităților, rezultatele se prezintă astfel:

- utilizarea tehnologiilor informaționale – 382;
- activități de socializare – 376;
- activități în domeniul artelor – 363;
- divertisment și recreere – 339;
- informare în domeniul sănătății – 322;
- activități tematice, cluburi pe interese – 319;
- asistență psihologică/emoțională – 315;
- voluntariat în comunitate – 313;
- alte servicii – 275;
- asistență juridică – 269.

Scorurile prezentate constituie cel mai relevant tablou al preferințelor beneficiarilor de servicii.

Exponentul tuturor așteptărilor acestora rămâne a fi **domeniul utilizării tehnologiilor informaționale**. Tinerii îl plasează cu cel mai înalt scor în top, utilizarea TI fiind percepută ca și serviciu dominant printre celelalte, or, prin intermediul TI poate fi eficientizată și facilitată toată gama de servicii pe care o preconizează Centrul de Excelență. Astfel, suportul oferit până la moment în căutarea diverselor informații pe Internet, accesarea rețelelor de socializare, a jocurilor electronice, ghidarea adolescenților în urmărirea diverselor fenomene a devenit insuficient pentru beneficiarii bibliotecii, care au depășit moral această ofertă. Tinerii așteaptă oportunități de valorificare în grup a diverselor activități: participarea interactivă în diferite proiecte pe Internet; realizarea webinarilor; realizarea prezentărilor în diverse formate audio și video; realizarea ședințelor skype cu semenii lor din alte instituții de învățământ naționale și internaționale; gestionarea blogurilor personale și de echipă; editarea unei reviste electronice; posibilitatea imprimării informațiilor solicitate etc.

Activitățile de socializare dețin un scor important în top. La acest capitol au fost menționate: Ludoteca; șah și table on-line; învățarea de pe Internet a diverselor meșteșuguri manuale – origami, quilling, croșetare, brodare, tricotare; discuții despre bunele maniere ale adolescenților și tinerilor; instruire în comunicarea eficientă, în strategii de evitare a conflictelor etc.

Activitățile în domeniul artelor au fost evidențiate de către doritorii de a activa într-o viitoare trupă de teatru dramatic în cadrul Centrului de Excelență. Alt grup de tineri așteaptă oportunitatea să vină cu prietenii la ore de karaoke, în care să îmbine cunoașterea cu exersările vocale și chiar să inițieze concursuri, festivaluri de promovare a tinerelor talente

etc. Dansatorii au menționat nu doar continuarea activităților de dans, ci și diversificarea repertoriului și a stilurilor de dans, incluzând dansurile sportive, care astăzi sunt populare, în special, printre adolescenți.

Pe locul 4 urmează **activitățile de divertisment**, printre solicitări înregistrându-se: seratele distractive, omagieri ale participanților la diverse acțiuni, concursuri de inteligență, concursuri de frumusețe, crearea unui ansamblu de chitariști, funcționarea unei săli de cinema pentru vizionări colective și discuții postvizionare ale filmelor preferate etc.

O componentă care-și regăsește locul printre priorități o constituie **activitățile de informare în domeniul sănătății**. Prin intermediul unor surse media din Căușeni se inițiază și se promovează pe larg acțiunile de caritate. În acest context, voluntarii CE au propus ideea de a crea un club al binefacerii pentru adolescenții și tinerii cu probleme de sănătate, care au nevoie de susținerea semenilor lor. Tot aici, își găsesc locul și activitățile de instruire în domeniul sănătății tinerilor, pe care adolescenții le așteaptă livrate de către semenii lor – de la egal la egal. Tinerii declară că s-ar oferi să-i ajute pe colegii lor, care nu se pot deplasa de sinestătător, să vină la bibliotecă sau să-i viziteze la domiciliu, să-i instruiască acasă pe cei care au nevoie de instruire în utilizarea TI, dacă biblioteca ar oferi echipamentul necesar în acest sens. De asemenea, tinerii consideră că ar putea sensibiliza semenii lor prin activități–cascadă, dacă, la rândul lor, ar fi instruiți în promovarea cunoștințelor despre diverse fenomene ecologice care influențează sănătatea. Beneficiarii adulți – tineri părinți, au menționat importanța pentru ei a informațiilor despre sănătatea reproductivă și educația pentru modul de viață sănătos al copiilor.

Pe poziția 6 vin **activitățile tematice și cluburile pe interese**. Clubul amatorilor de fotografie a fost indicat ca și o inovație – un viitor serviciu modern, care i-ar întruni pe cei pasionați de arta fotografică. Aceștia speră să-și verniseze expozițiile de fotografie tematică pe holurile bibliotecii sau în liceele în care învață. Cercul de robotică, amintit în chestionare și discuțiile din focus-grup, își menține ferm pozițiile – tinerii sunt pasionați de acest subiect și își doresc și competiții în acest sens. Pentru clubul jurnaliștilor – o opțiune care se dorește printre serviciile moderne de bibliotecă, optează elevii din clasele superioare, care dețin deja o anumită experiență în realizarea interviurilor stradale și montarea materialului video drept mici cercetări realizate ca temă pe acasă la unele discipline școlare. Din activitățile tematice desprindem noi subiecte de dezbateri pentru dezvoltare, cafeneaua de discuții, precum și activități de instruire în domeniul ghidării în carieră. Tinerii sunt interesați de elaborarea CV-ului,

de modalitățile de identificare a unui loc de muncă, aspectele unui interviu de angajare etc.

Asistența psihologică/emoțională se regăsește pe locul 7, beneficiarii plasând accentele pe consiliere de grup privind aspectele relațiilor interpersonale; oportunitățile de participare în diverse activități de dezvoltare personală (training-uri, ateliere interactive); managementul timpului; managementul emoțiilor; prevenirea comportamentelor antisociale; aspecte ale echității de gen și ale șanselor egale etc.

În cadrul discuțiilor în focus-grupuri s-au profilat suficient de transparent și așteptările beneficiarilor vizavi de alte opțiuni, în afara celor 7 din top, pe locul 8 fiind **acțiunile de voluntariat** în comunitate. Astfel, tinerii își doresc un traseu complex în acest sens. Aceștia solicită suport informațional în elaborarea de proiecte ale acțiunilor comunitare; sprijinul în adresarea demersurilor către APL cu intenții de interes comunitar pentru soluționarea unor probleme identificate în comun; inițierea unor campanii comunitare de colectare de fonduri pentru realizarea activităților; promovarea cetățeniei active în comunitate prin exemplul grupului de inițiativă creat pe lângă CE etc. Opțiunea **Alte activități** s-a situat pe poziția 9, fiind indicate următoarele acțiuni de suport pentru biblioteca publică: promovarea serviciilor bibliotecii; realizarea discuțiilor cu picii de la grădinițe despre existența/importanța bibliotecii și desfășurarea excursiilor la bibliotecă pentru cei mici; organizarea vizitării obiectivelor turistice naționale; desfășurarea diverselor sărbători cu ocazia celebrării personalităților din comunitate sau a sărbătorilor tradiționale; vizionarea în comun a filmelor tematice; desfășurarea tournamentelor în cunoașterea drepturilor tinerilor etc. **Asistența juridică**, pe locul 10, încheie lista opțiunilor, respondenții menționând, în linii mari, dorința de a asista în grup la un proces public de judecată; de a cunoaște mai multe despre centrele de asistență și protecție a drepturilor tinerilor, menirea acestora și modalitatea de a deveni voluntar la asemenea centre; paneluri de discuții cu juriști pe diverse subiecte și ateliere de informare în materie de drepturi ale consumatorului.

Diversitatea opțiunilor/așteptărilor beneficiarilor referitor la serviciile moderne de bibliotecă impune o analiză riguroasă a capacității Centrului de Excelență, a dotării acestuia și a competențelor personalului în livrarea serviciilor solicitate. Printre partenerii de colaborare, pe care ar putea conta Centrul de Excelență, se numără înșiși beneficiarii. Fiind întrebați despre disponibilitatea de a se implica în activități de voluntariat la bibliotecă, 82 persoane au răspuns afirmativ, 3 – negativ și 15 – indeciși. Astfel, majoritatea au manifestat disponibilitate maximă pentru a se

încadra în rândurile voluntarilor bibliotecii și a contribui la implementarea schimbărilor pe care și le doresc, precum și pentru a promova serviciile bibliotecii printre tinerii din comunitate.

Studiul realizat a permis identificarea în linii mari a câtorva teze importante vizavi de tabloul de ansamblu al serviciilor bibliotecii:

- serviciile livrate actualmente răspund într-o măsură insuficientă așteptărilor adolescenților și tinerilor;
- diversitatea mică a acestora e suficient de sugestivă prin prisma datelor culese în baza studiului;
- tinerii își doresc modernizarea livrărilor bibliotecii în timp util;
- intenția bibliotecii de a deveni un veritabil centru regional de excelență este una salută de către beneficiari, aceștia exprimându-și disponibilitatea de a dedica mai mult timp în calitate de voluntari și promotori ai serviciilor bibliotecii;
- prin comparație cu bibliotecile din unitățile de învățământ școlare și alte surse de informare pe care le accesează tinerii, biblioteca publică poate și trebuie să-și mențină rolul de prestator de avangardă al serviciilor moderne pentru adolescenți și tineri.

Analiza discrepanței dintre oferta actuală a bibliotecii și necesitățile sau aspirațiile adolescenților a scos în evidență mai multe aspecte.

Actualmente, biblioteca pune la dispoziția beneficiarilor o ofertă modestă de servicii, printre care: activitățile din cadrul Clubului tinerilor, studierea plaiului natal, cercul de robotică, activități de instruire în dezvoltarea personală, studierea limbii engleze pentru copii, dans, consultanță în elaborarea planurilor pentru acțiunile extracurriculare etc. În opinia beneficiarilor, oferta nu este destul de atractivă pentru a-i determina să participe activ și în continuare, nu este suficient de diversificată pentru petrecerea timpului liber.

Printre recomandările respondenților la capitolul echipament necesar serviciilor de bibliotecă acordate tinerilor, ar fi de menționat importanța dotării bibliotecii cu calculatoare pentru utilizare individuală, tablete, cameră digitală foto, boxe, căști. Este recomandată, de asemenea, conexiunea permanentă la rețeaua Internet, dotarea cu imprimantă, copiator, birotică, rechizite pentru pictură, jocuri video, echipament pentru miniceretări (microscop, de exemplu), laptopuri pentru împrumut la domiciliu, autosimulator cu accesorii necesare, instrumente muzicale, cărți de buzunar, cărți electronice și audio etc. De asemenea, adolescenții și tinerii își doresc ca biblioteca să le ofere: cercuri pe interese extracurriculare, activități în domeniul artei, oportunități de voluntariat, activități de

instruire în diverse domenii (autocunoaștere, inițierea unei afaceri ș.a.), activități de socializare, cărți ale autorilor contemporani în vogă, cluburi de discuții postlecturale, cenacluri literare, concursuri de lectură, sală de cinema, întâlniri de suflet, asistență psihologică, dansuri moderne și alte activități.

Respondenții au venit și cu recomandări referitoare la condițiile de activitate în bibliotecă: săli amenajate cu mese de lucru și mobilier comod pentru activitate individuală și în grup, decorațiuni în stil modern, climatizoare, design corespunzător activităților, angajați amabili și receptivi, atmosferă recreativă, aprovizionarea cu apă potabilă, un mini-chioșc pentru procurarea gustărilor, cameră de baie, dulăpioare personalizate pentru vizitatori.

Angajații Centrului de Excelență al BPR Căușeni urmează să realizeze un amplu exercițiu de analiză în ansamblu a tuturor punctelor forte, dar și a eventualelor provocări și riscuri în gestionarea unui program reconceptualizat, renovat sub diverse aspecte pentru a promova pe nou serviciile moderne atât de așteptate de către adolescenții și tinerii din Căușeni.

Referințe bibliografice:

1. *Raport de evaluare a necesităților adolescenților și tinerilor în servicii de bibliotecă:* în cadrul Bibliotecii Publice Raionale din Căușeni / AO „Asociația Psihologilor Tighina”; [realizat de: Ludmila Afteni, Vera Ciuchitu, Tatiana Osadci, Liuba Osipov, Natalia Popușoi]. 2017, 22 p.

PROIECTE

EXTINDEREA ACCESULUI BIBLIOTECILOR PENTRU COPII DIN REPUBLICA MOLDOVA LA TEHNOLOGII MODERNE ȘI INSTRUIRE

Eugenia BEJAN,
director adjunct,

Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”

Statistica cu referire la activitatea bibliotecilor din Republica Moldova arată că circa 50% din utilizatorii bibliotecilor publice sunt copii până la 16 ani. Tot ei înregistrează 55 % din intrări, adică vizitele fizice, și 52,8% din împrumuturile de documente în bibliotecile publice. Aceste date denotă ponderea și importanța acestui grup de utilizatori și, în același timp, necesitatea de a le oferi servicii cât mai moderne și eficiente.

Modernizarea serviciilor pentru copii este un imperativ pentru toate bibliotecile publice, dar în mod special pentru cele 123 de filiale specializate, care există în prezent în sistemul național de biblioteci. Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, în calitate de centru biblioteconomic național pentru toate bibliotecile publice ce oferă servicii copiilor și adolescenților, a promovat întotdeauna bunele practici și ideile inovative în domeniu, dar resimțea nevoia unui partener capabil să contribuie, mai ales, la implementarea tehnologiilor informaționale și formarea bibliotecarilor.

Programul Național Novateca și-a arătat disponibilitatea de a susține Proiectul „*Extinderea accesului bibliotecilor pentru copii din Republica Moldova la tehnologii moderne și instruire*” și la 9 octombrie 2015 a fost semnat Memorandumul de înțelegere între Ministerul Culturii al Republicii Moldova și IREX Moldova / Programul Novateca. Prin acest document părțile și-au luat angajamentul de a susține dezvoltarea bibliotecilor pentru copii și a bibliotecarilor pentru a asigura accesul tinerilor la informație și programe educaționale, la servicii inovatoare.

Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, în colaborare cu Novateca, a desfășurat un proces de evaluare și selectare și în rezultat 59 de biblioteci pentru copii au aderat la proiect. Bibliotecile selectate au reușit să obțină sprijinul autorităților locale pentru a-și renova spațiile, a le dota cu mobilierul necesar și a le pregăti pentru utilizarea tehnologiilor informaționale, inclusiv să le conecteze la Internet. Toate bibliotecile au fost dotate cu tablete, iar unele, aflate în sedii separate de biblioteca pentru

aduți, au primit și calculatoare, și imprimante multifuncționale din partea Programului Novateca.

Dar, oricât de bine ar fi dotate bibliotecile, nu le putem transforma în adevărate centre utile comunităților, dacă nu avem bibliotecari instruiți, inovativi, creativi și implicați plenar în acest proces, precum și un sistem de transfer al cunoștințelor și bunelor practici. Din aceste considerente, crearea *Centrului de Excelență și Formare* în cadrul Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă” a fost un obiectiv important al proiectului. Acest centru, inaugurat oficial la 23 septembrie 2016, are misiunea de a promova modernizarea bibliotecilor pentru copii prin dezvoltarea serviciilor inovatoare bazate pe tehnologii informaționale și formarea profesională continuă a bibliotecarilor. Reparația spațiului, dotarea acestuia cu mobilier și conectarea la Internet au fost asigurate de către bibliotecă, iar echipamentul a fost donat de Programul Novateca (10 tablete, 5 calculatoare, 2 laptopuri, proiector și ecran de proiecție, adaptor Wi-Fi pentru proiectarea de pe tabletă, imprimantă multifuncțională).

Dintre resursele Centrului de Excelență și Formare face parte și echipa de *10 bibliotecari formatori naționali*, care, împreună cu întregul colectiv al Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”, are misiunea de a contribui la modernizarea și consolidarea în Republica Moldova a unei rețele de biblioteci pentru copii atractive și dinamice, cu bibliotecari instruiți și servicii moderne, bazate pe tehnologiile informaționale, în special cele mobile, care ar spori oportunitățile de cunoaștere, învățare, dezvoltare creativă și comunicare pentru utilizatori. Formatorii naționali au beneficiat, cu sprijinul Programului Novateca, de instruire în *Formarea formatorilor, Conceptele de Bibliotecă Modernă, TI și managementul calculatorului, Managementul tabletelor în biblioteci pentru copii, Servicii moderne de bibliotecă*.

Pentru a consolida rețeaua și a facilita instruirea tuturor bibliotecarilor implicați în proiect, au fost identificați *23 de formatori regionali* în bibliotecile pentru copii, care au trecut prin procesul de instruire la *Managementul tabletelor în biblioteci pentru copii și Servicii moderne de bibliotecă*. În cadrul acestor traininguri, pe lângă formarea cunoștințelor și abilităților la subiectele specifice, s-a pus accentul pe însușirea diverselor metode de instruire, pe formarea atitudinii de formator inovator. Formatorii regionali au învățat într-un timp scurt să adapteze curriculumurile la necesitățile bibliotecarilor locali și să aplice tehnicile de instruire non-formală. Ei au reușit să livreze traininguri la cele două subiecte pentru circa 135 de bibliotecari locali pentru copii.

Formatorii naționali au elaborat și *Politicile de utilizare a tabletelor și Internetului în bibliotecile pentru copii*, care au servit ca model pentru toate bibliotecile participante la proiect. Acest document încurajează copiii, precum și părinții sau tutorii acestora, să utilizeze tableta și Internetul în scopuri educaționale, să fie atenți la siguranța lor și să se implice în procesul de selectare a aplicațiilor.

Provocarea cea mai mare pentru toți formatorii și bibliotecarii din bibliotecile pentru copii a fost și este dezvoltarea și implementarea serviciilor moderne bazate pe utilizarea tehnologiilor informaționale, în special a tabletelor.

Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” și-a propus să dezvolte servicii adresate nu doar copiilor și adolescenților, dar și părinților, bunicilor, educatorilor și profesorilor. Formatorii, împreună cu alți bibliotecari din secțiile Activitate cu publicul, au implementat o serie de servicii pentru diverse categorii de utilizatori: *Ora poveștilor în format modern* (copii de 5-6 ani și părinți), Școala lui Tablețel-Istețel (copii de 5-7 ani și părinți, bunici), *Tablet-Picii creează povești* (copii de 9-10 ani), *Sunt ECO, am portofoliu digital* (adolescenți, profesori), *Atelier de animație* (copii de 11+ ani), *Library Lab* (copii de 11+ ani). Toate aceste servicii au ca scop susținerea educației copiilor, dezvoltarea creativității lor, stimularea curiozității și dorinței de a cunoaște. În livrarea serviciilor sunt utilizate diverse aplicații pe tablete și programe de calculator. Sunt aplicații destinate educației timpurii a picilor, aplicații de desen, animație, origami, muzică, foto și video, de studiere a limbilor străine, istoriei, anatomiei, astronomiei, matematicii, geografiei și altele.

Și în cele 59 de biblioteci pentru copii, membre ale rețelei Novateca, au fost implementate circa 75 de servicii moderne, printre care sunt: *Tablo-Călător* (Cahul), *Mahalaua veselă*, Образованный планшетик (Bălți), *Tableta la ora de muzică* (Călărași), *TabCreativStudio* (Chișinău), *Origami împreună cu Tablețel* (Săseni, Călărași), *Lecturi istorice digitale* (Căușeni), *Tabletnet – desenăm frumos* (Fârlădeni, Căușeni), Планшетное Зазеркалье (Ciadîr-Lunga), *Tablețica ȘtieTot* (Dondușeni), *Creativitate & Accesibilitate* (Drochia), *Croșetăm cu Tablețica* (Coșnița, Dubăsari), Планшет полиглот (Edineț), *Cu Tablețel învățăm mai ușurel* (Fălești), *Decelușii* (Florești), *Peripețiile lui Ghidușel-Tablețel* (Hîncești), *E carte în bibliotecă – E film la tabletă* (Horești, Ialoveni), *Genii cu CES+OK!* (Ocnița), *Animații digitale pe tabletă* (Orhei), *Aventurile lui Tablet-Click* (Rezina), *Tableta – vedeta Ludotecii* (Soroca), Семейный центр цифровых технологий IKIDS (Taraclia), Сказку слушаем и создаем (Tvardița,

Taraclia), Școala lui PitiClick (Telenești), *Hai pe net... cu tableta la povești* (Ungheni), Планшет-светофор (Comrat), Арт-планшет (Vulcănești) și altele. Preponderent sunt servicii destinate preșcolărilor, copiilor de vârstă școlară mică, copiilor și adolescenților cu necesități educaționale speciale.

Proiectul de modernizare a bibliotecilor pentru copii continuă, obiectivele imediate și de viitor fiind: asigurarea durabilității serviciilor implementate; consolidarea Centrului de Excelență și Formare al BNC „Ion Creangă” prin dezvoltarea planului strategic și implementarea unui instrument de evaluare a performanței, precum și a rețelei de biblioteci pentru copii prin aplicarea mai multor mecanisme și instrumente de comunicare și schimb de experiență, de monitorizare; avansarea capacităților bibliotecarilor de a dezvolta noi servicii moderne pentru diverse categorii de utilizatori prin instruirea continuă, participarea la întruniri profesionale și vizite de studiu.

Impactul așteptat este ca bibliotecile să fie printre instituțiile cele mai atractive pentru copii și adolescenți, să demonstreze părinților, educatorilor și profesorilor, diverselor asociații, instituții și autorităților locale că pot fi parteneri siguri în dezvoltarea comunității și creșterea unei generații tinere fericite.

PORTOFOLIUL BIBLIOTECARULUI

„ȘCOALA LUI TABLEȚEL-ISTEȚEL” – PROGRAM PENTRU PREȘCOLARI ȘI PĂRINȚI

Lilia TCACI, director adjunct,

Maria HAREA, șef secție,

Rodica GANGURA, bibliotecar principal,

Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”

Utilizarea dispozitivelor mobile cunoaște un trend ascendent în topul preferințelor utilizatorilor de tehnologii informaționale. Printre ei se regăsesc și copiii, care folosesc activ tabletele, smartphone-urile, începând de la o vârstă tot mai mică. De cele mai multe ori, doar pentru distracție și jocuri, fapt care îi îngrijorează pe părinți, mulți dintre ei fiind tentați să interzică total accesul copiilor la tehnologii. Această situație deseori generează conflicte, afectând relațiile între copii și părinți. În același timp, se manifestă și o altă extremă, când părinții acceptă utilizarea tehnologiilor de către copii fără, însă, a monitoriza, a ghida sau a impune anumite reguli și limite.

Pornind de la rezultatele unor cercetări (de exemplu, studiul „Copiii mici (0-8) și tehnologiile digitale”, realizat de Comisia Europeană în 2014) [1, 2], dar și din discuțiile cu părinții, am constatat că mai puțin se conștientizează faptul că aceste dispozitive moderne, pe placul copiilor, pot fi intermediari foarte buni în procesul învățării, dezvoltării cognitive și creative a copiilor. Mulți părinți nu știu despre posibilitățile pe care tableta le poate oferi pentru dezvoltarea copiilor în preșcolaritate, nu cunosc varietatea aplicațiilor educaționale pentru vârsta respectivă, regulile de utilizare a dispozitivelor mobile la diferite vârste, nu obișnuiesc să lucreze la tabletă împreună cu copiii. De aici ideea de a iniția la BNC „Ion Creangă” un nou serviciu, numit **Școala lui Tablețel-Istețel**, prin care să ajutăm atât copiilor, cât și părinților să descopere o altă fațetă a jocurilor pe tabletă, pe lângă cea distractivă, ludică pe care o exploatează de obicei, – cea educativă.

Scopul, pe care ne-am propus să-l realizăm prin intermediul acestui serviciu, este promovarea învățării cu ajutorul aplicațiilor pe tablete (ca supliment al instruirii tradiționale, nu ca alternativă a acesteia), conștientizarea avantajelor utilizării aplicațiilor educaționale în activități de învățare și recreere cu copiii, încurajarea participării părinților în **„activitatea digitală” pe care o au copiii lor.**

Serviciul a fost lansat la sfârșitul anului 2016, până în prezent fiind

organizate două cicluri de ateliere. Echipa de implementare include reprezentanți ai secțiilor Mediateca, Asistență de specialitate, coordonare și cooperare, Biblioteca Picilor, precum și psihologul voluntar Mariana Filip.

Grupul-țintă sunt copiii de vârstă preșcolară și părinții lor. Pentru evaluarea necesităților și identificarea potențialilor beneficiari ai serviciului, s-au realizat discuții individuale cu părinții ai căror copii frecventează biblioteca, vizite la Grădinița nr. 46 „Auraș-Păcurăș” și Grădinița nr. 174 din Chișinău, diseminarea evenimentului pe Facebook și în mass-media (Compania publică „Teleradio Moldova”).

Atelierele au fost precedate de un mini-sondaj, prin care ne-am propus să aflăm opinia părinților referitor la utilitatea dispozitivelor mobile, în ce scopuri și cum le utilizează cei mici. Fiind întrebați dacă copiii lor folosesc un dispozitiv mobil, 61% din respondenți au răspuns afirmativ. Majoritatea copiilor „se joacă” singuri pe tabletă / smartphone fără a fi asistați de un adult sau frați mai mari. Deși mai mulți părinți au menționat că utilizarea tabletelor poate fi benefică pentru dezvoltarea cognitivă a copiilor („*poate învăța o limbă străină, să rezolve probleme de logică*”, „*acces la informații pe care nu le întâlnește în viața reală*”, „*învață lucruri noi*”, „*putem învăța ușor culorile, cifrele, alfabetul și altele*”, „*ar fi benefice programele educative*” etc.), doar nouă părinți au menționat că copiii lor învață cu ajutorul aplicațiilor pe tabletă, în celelalte cazuri fiind selectate variantele: „*se joacă*”, „*privesc desene animate*”, „*ascultă muzică*”, „*desenează*”. Câțiva părinți și-au exprimat dezacordul privind utilitatea tabletei: „*eu nu văd necesitatea folosirii tabletelor de către copii, la televizor trebuie să privească desenele animate*”; „*nu-i permit să folosească tableta, privește cum se joacă alții, dar el nu apasă*”; „*eu i-am limitat accesul, deoarece privește desene animate cu monștri, în care e prezentă agresivitatea*”, „*nu-i permitem să folosească tableta, avem alte activități în care folosim caiete, cărți de colorat, de poezii, jocuri*”; „*în opinia mea, beneficii sunt mai puține, deoarece copilul mai des folosește tableta singur și nu știm în ce jocuri se joacă*”; „*la moment consider că este utilă doar pentru a contacta pe cineva*”.

Atelierele organizate în cadrul Școlii lui Tablețel-Istețel sunt dedicate aplicațiilor care contribuie la formarea și dezvoltarea cunoștințelor și abilităților corespunzătoare vârstei respective (alfabetul, cifrele, formele, cititul și calculele matematice elementare, noțiuni de timp și spațiu, fenomene ale naturii, activități practice și creative etc.).

În cadrul primului atelier s-a lucrat cu aplicațiile pentru cunoașterea mediului ambiant. Cu ajutorul aplicației „Anotimpuri” (dezvoltator Soft Line Design SRL) copiii au cunoscut caracteristicile specifice fiecăru

anotimp, iar aplicația „Seasons Kids Learning Games” (Gameiva) ne-a ajutat să le explicăm copiilor, într-un mod accesibil și interactiv, de ce se schimbă anotimpurile și cum se produc anumite fenomene naturale, de exemplu ploaia.

În cadrul atelierului dedicat dezvoltării proceselor cognitive, ne-am axat pe aplicații care dezvoltă gândirea, memoria, atenția, imaginația. De exemplu, copiii au ascultat povestea despre Arici-Pogonici și prietenii săi, îndeplinind pe parcurs anumite sarcini de logică, atenție, reacție, orientare în spațiu (aplicația „Aventurile lui Arici-Pogonici”, dezvoltator Irina Marina), sau l-au ajutat pe pictorul distrat să-și corecteze greșelile din desene (aplicația „Jocuri gratuite pentru copii”, dezvoltator Irina Marina).

Un atelier aparte a fost dedicat aplicațiilor, cu ajutorul cărora copiii pot învăța alfabetul, cifrele, formele, cititul și calculele matematice elementare: „Punct cu punct” (BrYgada), „Învață să citești în română” (We Play We Learn), „PreSchoolMaths” (Techies India Inc.) ș.a.

La vârsta respectivă copiii trebuie să-și formeze anumite deprinderi și abilități practice, de aceea am ținut neapărat să avem și un atelier în care ei să învețe, de exemplu, cum se prepară bucatele (aplicația „Sara’s cooking klass”, dezvoltator Spil Games), cum se face curățenie în casă (aplicația „Cleanup came all selfie”, dezvoltator Selfie Soft) sau cum se câștigă și se cheltuie banii (aplicația „Kids ATM Simulator”, dezvoltator Kids Fun Studio).

Un alt atelier a fost dedicat aplicațiilor care dezvoltă creativitatea copiilor – desen, muzică, origami, lucru manual. Ghidați pas cu pas de aplicațiile „Animated origami instructions” (Ray New Studio), „How to make origami” (Mobiclicos) și susținuți de părinți, copiii au confecționat anumite obiecte din hârtie, iar cu ajutorul aplicației „Drawing for kids” (Bini Bambini) au învățat cum să deseneze, bucurându-se de surpriza de a vedea în final cum desenele lor „capătă viață” și mișcare.

În cadrul fiecărui atelier, copiii, asistați de părinți și bibliotecari, sunt implicați direct în activități de învățare și exersare cu ajutorul aplicațiilor pe tablete, realizează diverse sarcini, punându-și în aplicare logica, atenția, memoria, spiritul de observație și reacția, abilitățile practice. Părinții cunosc aplicații, criteriile de selectare și modalități de lucru cu ele. Pe lângă 2-3 aplicații utilizate nemijlocit în cadrul fiecărui atelier, oferim suplimentar părinților pliante cu recomandări de aplicații și cărți în corespundere cu tematica atelierelor. Iată doar câteva dintre titlurile de cărți care au suscitât interesul părinților: *Cum să cultivi creativitatea copiilor*, *Învață-ți copilul să gândească singur*, *Pregătirea pentru școală*, *O carte mare de teste pentru cei mici*, *Când voi crește mare: activități practice și jocuri care te*

vor ajuta să afli ce meserie ți se potrivește, Fii organizat!: idei ingenioase care te vor ajuta să păstrezi ordinea, să reciclezi și să decorezi, Cum să-ți faci viața extraordinară în școala primară: o mulțime de lucruri grozave pentru a fi isteț, puternic și sănătos ș.a.

De obicei, fiecare atelier cu copiii durează 30-40 minute, după care ei merg la Biblioteca Picilor, unde sunt antrenați în activități de alt gen (lectură, desen, joacă). Între timp, părinții au posibilitatea să discute cu psihologul despre particularitățile de vârstă ale copiilor, despre cunoștințele și abilitățile pe care trebuie să le posedă, fac schimb de opinii și experiență în depășirea unor probleme cu care se confruntă în educația copiilor. De asemenea, le oferim recomandări cu referire la securitatea copiilor în mediul virtual, reguli și limite în utilizarea tabletelor, instruire în utilizarea aplicațiilor de control parental.

Pentru evaluarea impactului și obținerea feedback-ului din partea participanților, pe parcursul implementării serviciului au fost realizate:

- mini-interviuri cu copii și părinți;
- chestionar de evaluare a serviciului (pentru părinți).

În cadrul mini-interviurilor, copiii au fost rugați să numească jocurile care le-au plăcut cel mai mult. Printre acestea au fost menționate aplicațiile „Aventurile lui Arici-Pogonici”, „Învață să citești în română”, „Punct cu punct”, „Sara’s cooking klass”, „Anotimpuri” ș.a. Unii copii au menționat că au aflat multe lucruri noi, iar aplicațiile, pe care le-au cunoscut la Școala lui Tablețel-Iștețel, au devenit jocurile lor preferate.

Feedback-ul din partea părinților de asemenea a fost unul pozitiv:

	În foarte mare măsură	În mare măsură	În mică măsură	În foarte mică măsură
Programul a fost relevant și util	12	5		
Conținutul a fost bine expus	16	1		
Aplicațiile și cărțile recomandate au fost selectate reușit	16	1		
Atmosfera a fost plăcută	16	1		
Copilul a participat cu plăcere la Școala lui Tablețel-Iștețel	12	5		
Suntem interesați să mai participăm la asemenea programe	16	1		

Atelierele dedicate dezvoltării proceselor cognitive, abilităților lingvistice și matematice, abilităților practice au fost menționate ca cele mai interesante. Cel mai mult le-a plăcut:

- Conținutul expus, aplicațiile și cărțile recomandate, modul de prezentare;
- Comunicarea cu psihologul, schimbul de experiență între mame;
- Mesele rotunde pentru părinți, selectarea aplicațiilor;
- Conexiunea între modern (tablete, internet) și tradițional (cărți);
- Posibilitatea de a petrece timpul împreună cu copilul;
- Creșterea interesului copilului pentru activitățile din cadrul bibliotecii;
- Atmosfera calmă, răbdarea și bunăvoința doamnelor bibliotecare;
- Totul, deoarece am aflat o sumedenie de lucruri noi.

La întrebarea „Cum a perceput copilul dvs. aplicațiile recomandate? Ați observat anumite schimbări?” am primit următoarele răspunsuri:

- „Au fost percepute ca și jocuri, am observat detașarea parțială de la alte jocuri pe calculator”;
- „Copiii au participat cu plăcere, au regretat când nu ne-am prezentat la ședința trecută, dar astăzi au reușit să recupereze.”;
- „Mi-a zis că i-a plăcut și mai vrea să vină”;
- „A fost captivat de aplicațiile cu cifre și litere”;
- „Descărcăm cât mai multe aplicații educative și încercăm să le înlocuim pe cele agresive”;
- „Copilul lucrează cu plăcere cu aceste aplicații”;
- „Dacă la început butona toate aplicațiile fără răbdare, la finele cursului deja asculta ce trebuie să facă”;
- „A devenit mai curios”.

Iată și câteva opinii exprimate de către părinți în cadrul mini-interviurilor:

„Am aflat de la bibliotecară despre acest program și am decis să particip pentru a cunoaște cum putem să folosim tableta în scopuri instructive. Toate aplicațiile, pe care le-am descoperit, sunt foarte interesante și ne ajută să sustragem copiii de la jocurile agresive și cele care creează dependență.” (Liliana N.); *„În fiecare duminică, venim cu multă plăcere la „Școala lui Tablețel-Istețel”. Foarte bine sunt organizate mesele rotunde cu participarea psihologului. Învățăm cum să îmbinăm metodele de învățare tradiționale și moderne, ce aplicații există, cum să le folosim corect, așa încât să fie util și interesant pentru copii. După aceasta, timp de o săptămână, aplicăm împreună cu copilul ceea ce am învățat aici.”* (Diana Ș.); *„Am cunoscut o varietate mare de aplicații pentru dezvoltarea copilului. Iar aplicația de control parental este foarte interesantă și utilă pentru părinți.”* (Iulia P.); *„Este important că accentul se pune pe aplicațiile instructiv-educative, care ajută copiii să învețe mai interesant și mai*

ușor. Mulțumesc doamnelor bibliotecare pentru colaborarea frumoasă și mămicilor de la care am învățat multe ca părinte. Am conștientizat că trebuie să acord mai mult timp fetițelor mele, iar duminica să las toate treburile la o parte și să vin împreună cu ele la bibliotecă.” (Mariana F.); „Am venit cu plăcere la bibliotecă, la „Școala lui Tablețel-Istețel”. Ne-ați ajutat să ne refugiem în lumea copiilor și să facem ceva împreună cu ei. Promovați în continuare asemenea idei frumoase, lecții foarte utile și interesante cum au fost acestea.” (Ludmila G.); „Mândri să fim absolvenți ai acestui proiect minunat. Ne-ați îndulcit duminicile cu activități interesante pentru picii noștri.” (Mariana A.).

După realizarea a două cicluri de ateliere, impactul este următorul:

- 32 copii de vârstă preșcolară și-au dezvoltat cunoștințele și abilitățile cu ajutorul aplicațiilor educaționale pe tabletă;
- 28 părinți au conștientizat utilitatea tabletelor pentru dezvoltarea cognitivă și creativă a copiilor, necesitatea de a avea activități împreună cu copiii în familie și la bibliotecă, și-au dezvoltat abilitățile de selectare și utilizare a aplicațiilor educaționale;
- Participanții au cunoscut 11 aplicații educaționale în cadrul atelierelor, 48 aplicații și 14 cărți recomandate suplimentar prin pliantele oferite părinților;
- 36 copii și părinți au devenit utilizatori ai bibliotecii, iar cei care deja erau înregistrați au început să viziteze mai activ biblioteca;
- Bibliotecarii implicați în realizarea serviciului și-au dezvoltat competențele și abilitățile de lideri în livrarea SMB și de transfer de experiență pentru alți bibliotecari.

Suntem convinși că „absolvenții” Școlii lui Tablețel-Istețel vor continua minunata aventură a cunoașterii cu tableta, iar biblioteca va livra acest serviciu pentru noi grupuri de copii și părinți.

Referințe bibliografice:

1. *Young Children (0-8) and digital technology: A qualitative exploratory study across seven countries.* Luxemburg, 2015. 520 p. [Accesat 5.11.2016] Disponibil pe Internet: <http://infoeuropa.md/files/c.pdf>
2. Velicu, Anca; Mitarcă, Monica. *Copiii mici (0-8 ani) și tehnologiile digitale: Un studiu exploratoriu calitativ. Rezultate preliminare pentru România.* [Accesat 5.11.2016] Disponibil pe Internet: <http://www.in-soc.ro/institut/RaportCopiiiSiTehnologiileDigitale.pdf>

PORTOFOLIUL DIGITAL – INVESTIȚIA ADOLESCENȚILOR ÎN PROPRIUL VIITOR

*Eugenia MOCRINSCHI, bibliotecar principal,
Lolita CANEEV, șef secție,
Eugenia BEJAN, director adjunct,
Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”*

Noțiunea de „portofoliu” este indispensabilă vocabularului omului contemporan, fiind utilizată de reprezentanți ai diferitor profesii: actori, fotografi, designeri web, fotomodele, pictori, muzicieni, copyrighteri, studenți, profesori, educatori, bibliotecari. Portofolii au elevii și chiar copiii de la grădiniță.

Dar ce este un portofoliu?

Portofoliul este o colecție de documente: proiecte, prezentări, referate, rapoarte, fotografii, materiale video și altele, organizate ca un dosar, care prezintă realizările și potențialul creativ al individului, cartea lui de vizită.

Zilnic, milioane de oameni își alcătuiesc portofolii, utilizând zeci de milioane de foi de hârtie, contribuind astfel la distrugerea sutelor de copaci și agravarea situației ecologice pe planeta noastră. Și asta în era digitală, când tehnologiile informaționale ne oferă atâtea posibilități fascinante!

Chiar și elevii, în prezent atrași mult de tehnologiile informaționale, își formează portofoliile preponderent din referate textuale tipărite pe hârtie. Nu prea mulți profesori le solicită proiecte, teme pentru acasă realizate în formate moderne, cum ar fi prezentările PowerPoint, Prezi sau video, nu-i orientează să păstreze și să dezvolte în continuare produsele pe care ei le creează la școală. Din păcate, nu se accentuează importanța utilizării portofoliului în construirea viitoarei cariere profesionale.

Echipa Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă” și-a propus, în scopul soluționării acestei probleme, să inițieze serviciul modern pentru adolescenți și profesori „Sunt ECO, am portofoliu digital”.

Pentru a dezvolta serviciul în corespundere cu necesitățile și preferințele grupului-țintă, s-a aplicat un chestionar pentru elevi și s-a desfășurat un interviu cu profesorii din Liceul Teoretic „Acad. C. Sibirschi” din Chișinău. Printre întrebările adresate respondenților au fost următoarele: Cât de des utilizați calculatorul la pregătirea pentru lecții / la pregătirea temelor pentru acasă? Ce programe și aplicații folosiți pentru aceste activități? Ce tehnologii informaționale ați vrea să studiați mai aprofundat?

Informația colectată a servit la definirea scopului, obiectivelor și conținutului serviciului nou de bibliotecă.

Scopul serviciului „Sunt ECO, am portofoliu digital” este de a dezvolta competențele elevilor și profesorilor în aplicarea creativă a tehnologiilor informaționale în procesul de studiu și promovarea conceptului ecologic.

Obiectivele specifice ale acestui serviciu sunt:

- 1) Formarea la adolescenți și profesori a cunoștințelor și abilităților de utilizare corectă în procesul de învățare a instrumentelor Word, Power-Point, de creare a proiectelor video, reportajelor foto, de realizare a interviului cu ajutorul aplicațiilor pe tabletă, precum și de organizare a portofoliului digital prin aplicarea tehnologiilor cloud;
- 2) Cultivarea la adolescenți a deprinderilor de utilizare a tehnologiilor non-hârtie.

Răspunsurile celor chestionați și intervievați au facilitat alegerea temelor pentru activități, în final fiind prevăzute următoarele ateliere:

- 1) Ce este un portofoliu digital?
- 2) Cum fac o prezentare slideshow COOL?
- 3) Cum redactez și formatez corect un referat?
- 4) Cum fac o fotografie de calitate?
- 5) Clasă cu reporteri CLASS
- 6) Cum redau o idee prin video?
- 7) Organizarea portofoliului digital
- 8) Prezentarea portofoliului: Activitatea de finalizare.

Serviciul nou a fost promovat printr-un booklet și un clip modern, realizat cu ajutorul unei aplicații de creare a avatarului pe tabletă și plasat pe Facebook.

Din momentul lansării la 9 noiembrie 2016 și până la 30 aprilie 2017, au beneficiat de serviciul „Sunt ECO, am portofoliu digital” 19 elevi și 9 profesori de la liceele „Acad. C. Sibirschi” și „N. Gogol”.

Participând la cele 8 ateliere, beneficiarii serviciului și-au format cunoștințe, abilități și aptitudini în următoarele aspecte:

- structura și avantajele unui portofoliu digital;
- necesitatea utilizării tehnologiilor non-hârtie;
- crearea CV-ului în formatul Europass și a contului Google;
- tipurile, structura și regulile de bază ale unei prezentări, utilizarea instrumentelor PowerPoint pentru crearea unei prezentări interesante și eficiente;
- părțile componente ale referatului, formatarea textului, utilizarea corectă a imaginilor, schemelor, tabelor, utilizarea șabloanelor;
- secretele fotografierii: alegerea obiectului de fotografiat, prelucrarea fotografiilor;
- structura interviului și aplicarea acestuia ca proiect educațional,

- înregistrarea interviului cu ajutorul aplicațiilor pe tabletă;
- structura unui video și aplicarea acestuia ca proiect educațional, folosirea aplicației Viva Video, realizarea filmulețelor video;
 - tehnologiile Cloud, crearea unui blog pe Google+, colaborarea on-line la proiecte școlare utilizând Google Drive și Dropbox.

Bibliotecarii formatori utilizează diverse tehnici și metode de instruire în cadrul atelierelor: prezentarea, demonstrarea, activități în grup, discuții facilitate, brainstorming, activități individuale, jocuri de rol.

Impactul implementării serviciului „Sunt ECO, am portofoliu digital” se exprimă prin faptul că:

- participanții au competențe avansate de utilizare a tehnologiilor informaționale în procesul de studiu și realizarea proiectelor la diverse discipline școlare; și-au creat conturi Google, au alcătuit CV-ul în format Europass, știu ce este un portofoliu digital și de ce este acesta necesar, pot face o prezentare eficientă, să formateze corect un referat, să facă o fotografie de calitate, să ia un interviu;
- la elevi a sporit interesul și plăcerea în procesul de studiu și pregătirea temelor pentru acasă;
- s-au consolidat relațiile de colaborare între bibliotecă și licee, alte școli și licee au solicitat să beneficieze de acest serviciu.

La activitatea de finalizare, participanții au menționat că fiecare a aflat mai multe lucruri noi, iar adolescenții, în mod special, cu ajutorul bibliotecarilor, au făcut această investiție în viitoarea lor carieră de succes. Unul dintre beneficiarii serviciului, Alexandru Șevcenco, elev în clasa a VII-a, a menționat: *„Am aflat multe lucruri interesante la aceste training-uri, ca și colegii mei. Am învățat cum să formatez corect un referat și să fac o prezentare PowerPoint eficientă. Un profesionist ne-a învățat cum să fotografiem corect. Sunt sigur că toate acestea mă vor ajuta în viitor, pentru că vreau să devin redactor de jocuri video.*

Echipa de implementare a serviciului „Sunt ECO, am portofoliu digital” își exprimă recunoștința partenerilor: *Aurelia Andrieș*, director adjunct, și *Vera Andreev*, bibliotecară la Liceul „Acad. C. Sibirski”, *Alisa Rusu*, director adjunct, și *Tatiana Panocec*, profesoară de informatică la Liceul „N. Gogol”, maestrul fotograf *Oleg Caneev*, membru al Uniunii Artiștilor Fotografi din Republica Moldova, *Eleonora Culac*, reporter la Radio Moldova Actualități.

DEZVOLTAREA POTENȚIALULUI CREATIV AL COPILOR PRIN INTERMEDIUL SERVICIULUI NOU DE BIBLIOTECĂ „TABLET–PICII CREEAZĂ POVEȘTI”

*Tamara CROITORU, șef secție,
Svetlana LISNIC, șef secție,
Elena CAPUSTIN, șef filială,
Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”*

O condiție fundamentală a calității educației și una din premisele esențiale ale performanței reprezintă creativitatea. Multă vreme creativitatea a fost considerată un har divin pe care îl aveau puțini oameni. Specialiștii în dezvoltarea copilului demonstrează că, dincolo de componenta genetică, creativitatea poate fi cultivată prin modul în care ne creștem copiii și oportunitățile de învățare pe care le oferim.

Creativitatea susține copilul să-și creioneze propria imagine de sine, să-și stabilească o legătură sănătoasă între lumea lui interioară și cea exterioară. Una din modalități pentru dezvoltarea imaginației și creativității este crearea poveștilor. Ele ajută copiii să-și exprime emoțiile și sentimentele, să găsească noi modalități de exprimare a lumii lor afective, să-și explice concepte abstracte sau metaforice, le dezvoltă limbajul și gândirea. Copilul devine independent în expresie, își manifestă nestingherit inițiativa, spontaneitatea și fantezia inepuizabilă în actul creației.

Serviciile noi de bibliotecă transformă copilul într-un „gânditor creativ”. În cadrul unor servicii, ateliere, cluburi, copiii își dezvoltă abilitățile creative, explorează, reconstruiesc, redescoperă, generalizează, asimilează, se îndreaptă spre căutări, prin muncă personală, independentă sau în grup. Bibliotecarul are un rol important în formarea comportamentului creator al copilului. Iar activitățile în bibliotecă vin să amplifice, să stimuleze potențialul creativ al fiecărui copil. Bibliotecarul este „actorul” care încurajează inițiativele, ingeniozitatea și curiozitatea, ținând cont de preferințele copiilor. Astfel, orele de poveste se organizează într-un stil mai modern. Copiii sunt orientați să inventeze povești, scenarii, folosind diferite instrumente de lucru în baza tehnologiilor informaționale.

Așa cum creativitatea „permite copiilor să facă legături între o arie a învățării și alta, extinzându-și astfel înțelegerea, și cristalizează trebuințele de cunoaștere, de informație, de independentă, de autoexprimare”¹, ne-am propus să creăm un serviciu nou prin care să încurajăm și să dezvoltăm creativitatea copiilor.

¹ Stimularea creativității. Disponibil pe internet:
<http://ultrapsihologie.ro/2015/06/11/stimularea-creativitatii/>

În perioada noiembrie-decembrie 2016, a fost implementat un nou serviciu „Tablet-Picii creează povești”. Acest serviciu permite copiilor să-și exprime liber preferințele în crearea unei povești digitale. Ei au fost încântați să descopere aplicații foarte utile în realizarea ideilor neobișnuite, care dau naștere unor povești extraordinare.

Scopul serviciului este de a dezvolta creativitatea, imaginația și abilitățile de exprimare la copiii de 8-10 ani, prin crearea unei povești digitale.

Planul de implementare a serviciului „Tablet–Picii creează povești” a cuprins următoarele obiective:

Obiectiv I: Pregătirea condițiilor necesare pentru implementarea cu succes a noului serviciu:

- Formarea echipei de proiect în implementarea SNB;
- Atelier de planificare a serviciului, delegarea responsabilităților;
- Investigarea necesităților de îmbunătățire a abilităților de creare (dezvoltarea chestionarelor, interviurilor, colectarea și interpretarea datelor, emiterea concluziilor);
- Dezvoltarea suportului de curs pentru beneficiarii serviciului și a metodologiei de lucru în cadrul atelierelor (selectarea aplicațiilor, elaborarea pliantului);
- Crearea mascotei „Tablet–Picii creează povești”;
- Diseminarea serviciului.

Pentru a afla cât de necesar este serviciul sau care este părerea copiilor și părinților despre crearea serviciului „Tablet–Picii creează povești”, s-a realizat evaluarea prin metoda chestionării (directe și indirecte prin telefon) și cea a interviului nestructurat. Rezultatele au arătat că atât copiii, cât și părinții sunt interesați de un asemenea serviciu.

Obiectiv II: Implementarea serviciului „Tablet–Picii creează povești”

Serviciul „Tablet–Picii creează povești” a inclus 6 ateliere organizate o dată pe săptămână. În cadrul fiecărui atelier, copiii au creat povești cu ajutorul aplicațiilor de desen și sonorizare.

Atelier 1 „Reper pentru crearea unei povești”. În cadrul acestui atelier s-au format grupurile de creație, participanții s-au cunoscut mai bine între ei. Copiii li se prezintă informații (în formă electronică și scrisă) despre cum se scrie propria poveste. Informația poate fi prezentată de către bibliotecar, învățător sau de către un scriitor invitat. De aici copiii pornesc în lumea magică a scrisului. Spre finalul atelierului grupurile de copii finisează textele cu care vor lucra în continuare (participanții la primul ciclu de ateliere au creat povești dedicate sărbătorii de Crăciun).

Atelier 2-3 „Desenăm și ne distrăm – personaje din povești creăm!”

Acest atelier este cel mai așteptat de către copii, deoarece cu ajutorul aplicațiilor de pe tabletă, selectate din timp de către bibliotecari, copiii desenează, colorează imagini pentru povestea scrisă la primul atelier.

Copiii au lucrat cu multă pasiune în noile aplicații: *Crăciun Carte de colorat (ITSS SoftWare)*, *Pagini de Crăciun de colorat (Coloring Games)*, *Kids Coloring Fun (SMARTSTUDY PINKFONG)*, *Carte de colorat Crăciun (2bros – games for kids)*, *Crăciun fericit Photo stikers (Palmera Labs)*, *Copii de colorat (Ursa Kids)*, *Coloring For Kids-Princess (5 star App)*, *Video Photo Books*.

Atelier 4-5 „Personajele prind grai...” . Atelierul necesită condiții speciale de lucru – liniște și implicarea bibliotecarului în ghidarea copiilor. Montarea și sonorizarea poveștii se face cu ajutorul aplicațiilor *Video Photo Books* și *Viva Video*. La acest atelier copiii au lucrat ca niște regizori adevărați. S-au făcut zeci de probe în sonorizarea poveștilor. Nici nu au observat cât de repede s-a scurs timpul preconizat atelierului. Noi însă am văzut „luminițele aprinse” nu numai de pe brăduții din povești, dar și din ochisorii lor.

Atelier 6 „Prezentăm și admirăm și cu drag aplaudăm”. Serviciul finalizează cu înmânarea certificatelor de participare. Mândri de realizarea lor, participanții prezintă povestea digitală părinților, bunicilor și prietenilor.

Obiectiv III: Diseminarea succeselor obținute în implementarea serviciului „Tablet–Picii creează povești”:

- Plasarea informației despre progresele implementării serviciului „Tablet–Picii creează povești” pe site-ul BNC „Ion Creangă” (www.bn-creanga.md) și pe Facebook (pagina Centrului de Excelență și Formare a BNC „Ion Creangă”, pagina Bibliotecii, grupul „Traineri Novateca”, grupul „Bibliotecari traineri în bibliotecile pentru copii”).
- Publicarea articolului „Tablet–Picii creează povești” în revista „a”MIC” și almanahul „La Creangă”.
- Prezentarea informației despre serviciul „Tablet–Picii creează povești” în cadrul unor reuniuni profesionale și a instruirilor pentru bibliotecari.
- Evaluarea eficienței serviciului. Dezvoltarea planului de durabilitate.
- Campania de atragere a noilor beneficiari ai serviciului.

Evaluarea este un instrument necesar în crearea unui serviciu, deoarece apreciem gradul de satisfacție a utilizatorilor și eficiența lui. Analiza nevoilor utilizatorilor, dezvoltarea unui nou serviciu și evaluarea eficienței lui constituie împreună un proces ciclic continuu, reluat astfel încât o bibliotecă să ofere în permanență doar serviciile necesare cu adevărat utilizatorilor.

În cadrul fiecărui atelier am avut un feedback din partea participanților și părinților. Sugestiile venite din partea lor („*atelierul să fie nu de o oră, dar de o oră jumătate*”; „*să ne permiteți ca în timpul săptămânii să venim și să lucrăm individual la poveste*” etc.) ne-au ajutat foarte mult la organizarea atelierelor.

Fiecare atelier a fost evaluat și de către organizatori: punctele forte și punctele slabe, ce am realizat mai bine, ce trebuie îmbunătățit, ce impact a avut asupra participanților etc. Astfel, vedem ce schimbări necesită, analizăm cauzele unor eșecuri, descoperim aplicații noi etc. După finisarea fiecărei promoții, prin intermediul rețelelor sociale și discuțiilor directe cu partenerii bibliotecii, identificăm noi participanți.

Serviciul a avut următorul impact:

- Copiii și-au format abilități de comunicare, de lucru în echipă.
- Participanții au cunoscut mai multe aplicații în cadrul atelierelor, care le vor fi utile și în alte activități.
- A crescut imaginea pozitivă a bibliotecarului și bibliotecii.
- A fost elaborat suportul de curs și metodologia prestării serviciului. Bibliotecarii implicați în realizarea proiectului și-au dezvoltat competențele și abilitățile de lideri în livrarea SNB și de transfer de experiență pentru alți bibliotecari.
- A crescut numărul de beneficiari ai bibliotecii.

„Povestea” serviciului „Tablet–Picii creează povești” este una deosebită, magică, care aduce bucurii la copii, părinți, bunici. Douăzeci și cinci de copii sunt nespuse de fericiți că au reușit să creeze propriile povești digitale, grație participării în cadrul atelierelor organizate de colaboratorii bibliotecii. Ei au venit cu idei cum să-și illustreze poeziile proprii, folosind aplicațiile respective de pe tabletă. Părinții de asemenea sunt mulțumiți de serviciul oferit. Tamara Pereteatcu, bunica Anastasiei, apreciază: „*Tablet–Picii creează povești*” a fost un bun prilej pentru copii de a-și demonstra creativitatea, ingeniozitatea, fantezia. *Picii, copleșiți de atmosfera amiabilă, s-au „dezghețat”, și-au dat frâu liber fanteziei, creând povești inedite. Tot ce au învățat a răbufnit în imagini și cuvinte*”. Ei și-au exprimat dorința privind implicarea copiilor într-un număr mai mare de astfel de activități. Iar „povestea” continuă pentru noi grupuri de copii, care și-au dorit să beneficieze de acest serviciu modern oferit de bibliotecă.

INFORMAȚII DE PESTE HOTARE

CONGRESUL IBBY LA AUCKLAND

Claudia BALABAN,

Președinte al Secției Naționale IBBY în Republica Moldova

Știați că majoritatea teritoriului din Noua Zeelandă o alcătuiesc două insule – Insula de Nord și Insula de Sud, separate între ele de strâmtoarea Cook? Această țară insulară din Oceanul Pacific este una dintre cele mai izolate destinații din lume, aflându-se la 2000 km distanță de Australia. Este o adevărată aventură să ajungi pe aceste țărmuri atacate din toate părțile de valurile impresionante ale Oceanului Pacific. Și totuși, prietenii cărții pentru copii și tineret s-au aventurat să organizeze cel de-al 35-lea Congres al Consiliului Internațional al Cărții pentru Copii și Tineret anume aici, în Auckland, Noua Zeelandă.

Circa 500 de delegați din 70 de țări ale lumii au participat la lucrările congresului, care a inclus mai multe activități: ceremoniile de decernare a Premiului H.Ch. Andersen 2016 și a Premiului IBBY–Asahi 2016, prezentarea deținătorilor Diplomelor de Onoare IBBY–2016, sesiuni plenare, seminare, discuții, ateliere, Asambleea Generală a IBBY.

În total, la cele 8 sesiuni în plen, seminare, ateliere și discuții au fost ascultate aproximativ 90 de comunicări, la care se adaugă peste 40 de prezentări de postere.

Cel mai mare premiu la nivel internațional în domeniul literaturii pentru copii este Premiul H.Ch. Andersen, care se constituie din Medalia de Aur și Diploma Andersen, instituit de IBBY în 1956 și acordat o dată la doi ani unui autor și unui ilustrator în viață. Din anul 2009 premiul este sponsorizat de Compania Nami Island din Coreea de Sud.

Laureați ai Premiului H.Ch. Andersen pentru 2016 au devenit, la capitolul *autor*, Cao Wenxuan (China), iar la capitolul *ilustrator* – Rotraut Susanne Berner (Germania).

Premiul IBBY-Asahi, instituit în 1986 de IBBY și Compania de presă niponă Asahi Shimbun și acordat pentru programe și proiecte de promovare a lecturii, a revenit proiectelor „Read with me” (Citește cu mine) din Iran și „Big Brother Mouse” (Șoricelul fratele mai mare) din Laos.

Pentru cele mai bune cărți pentru copii editate în țările-membre ale IBBY, o dată la doi ani, se acordă Diplomele de Onoare IBBY, iar autorii, ilustratorii și traducătorii acestor cărți se includ în Lista de Onoare IBBY. În anul 2016 au fost selectate 173 de cărți în 48 de limbi din 68 de țări

distribuite după categorii: scriitori – 68, ilustratori – 52, traducători – 53. Cărțile sunt selectate de secțiile naționale și propuse comitetului Consiliului Internațional al Cărții pentru Copii și Tineret.

Republica Moldova în 2016 are doi laureați incluși în Lista de Onoare IBBY. La capitolul *autor* – scriitorul Spiridon Vangheli cu volumul „Copii în cătușele Siberiei”, la capitolul *ilustrator* – Stela Damaschin-Popa pentru ilustrarea volumului „În cămașă de cireașă” de Arcadie Suceveanu. De asemenea, au fost menționate cu Diplome de Onoare IBBY editurile „Guguță” și „Litera” pentru publicarea cărților menționate.

Pe parcursul desfășurării acestui eveniment au fost organizate expozițiile cărților incluse în Lista de Onoare și ale posterelor.

Organizatorii congresului au avut frumoasa inițiativă de a organiza și „Ziua Familiei”, în care copiii, împreună cu părinții și bunicii, au participat la diferite activități dedicate cărții și lecturii.

ION CREANGĂ LA 180 DE ANI – NU DE TOT CUNOSCUȚ

Prof. univ. dr. **Constantin PARASCAN**,
Iași, România

Posteritatea lui Ion Creangă – la 180 de ani de la nașterea sa, la 140 de la scrierea capodoperei *Povestea lui Harap-Alb*, la 138 de la intrarea în universalitatea literaturii europene prin *Dizionario biografico degli scrittori contemporanei* al lui Angelo de Gubernatis, apărut la Firenze, și 128 de ani de nemurire, când, în alaiul țicăuan (dar cu iluzia celui humuleștean) al urătorilor din seara de 31 decembrie 1889 de la Bojdeucă, hotărâtu-s-a, prin grația lui Dumnezeu, după o binecuvântată întoarcere în vis la *Sufletul dintâi*, la Casa părintească din Humulești, să se ridice în lumea cea fără de moarte, în care plecaseră (în același an, 1889) și Eminescu, și Veronica – să fie una generoasă, în consonanță cu valoarea excepțională a acestui Om, Diacon, Învățător, Scriitor, model de-a pururi pentru ieri, azi și mâine în limba și literatura română.

S-a scris mult despre viața și opera lui Ion Creangă și din timpul vieții sale pămâtenene (Mihai Eminescu și Titu Maiorescu recunoscându-i valoarea), și după aceea, viața și opera sa s-au bucurat de un număr însemnat de studii, articole, monografii etc. Între aceștia mă număr și eu, Constantin Parascan.

Fiind norocosul care a fost primit în Împărăția sa din Țicău în urmă cu 45 de ani, am început fascinantul drum al inițierii în tainele vieții de Om, Diacon, Învățător, Scriitor, reușind să descopăr și să public în cele 10 volume de autor, dar în special în teza de doctorat *Ion Creangă, Măștile inocenței. Viața și Opera*, din anul 2000, susținută la Universitatea ieșeană și publicată de Editura „Junimea” în același an (dăruită și cititorilor din Basarabia, prin editarea acesteia la „Prut Internațional” în anul 2006), documente inedite ori puțin știute și cunoscute în literatura de specialitate și să-l înțeleg într-un anume fel („primul și cel mai mare merit al lui Constantin Parascan este acela de a fi înțeles natura omului, secretul personalității lui Creangă (...) și iată de ce socotesc această lucrare drept cea mai apropiată de adevărul ascuns al genialului humuleștean, din câte s-au scris în istoria și critica literară românească.” – vezi Zoe Dumitrescu-Buşulenga, în Teza citată mai sus, p. 5-9).

Despre creatorii de geniu, precum Creangă, Eminescu..., NEMURITORI ai literaturii române, s-a scris mult în cei 128 de ani de NEMURIRE. Dar oricât s-a cercetat și scris, și analizat, și dezbătut, și în ce privește scrierile lor, dar și viețile lor pămâtenști și nepămâtenști, tot a mai rămas și va rămâne

pururi ceva tainic, nedeslușit, enigmatic, necunoscut. Și se întâmplă că, deși pare totul știut și despre Eminescu, și despre Creangă, și noi, cei de azi, și cei care vor veni după noi vor descoperi încă tușe speciale, parțial sau total necunoscute, elemente secrete ale scrierilor și vieților lor.

Primit în Împărăția ÎMPĂRATULUI POVEȘTILOR în 1972 (cum l-am „botezat” încă din 1995, într-una din cărțile dedicate Humuleșteanului, **Creangă și copiii**), când încă mai trăiau oameni care l-au văzut, auzit pe „neprețuitul” Om, Diacon, Învățător, Scriitor, iar în arhive particulare și oficiale mai așteptau să fie citite și scoase la lumină încă multe documente, pot fi considerat norocosul care a putut scoate în Lumină noi mărturii care să adauge încă alte linii Portretului lui Ion Creangă și să atragă atenția asupra unor clișee cu care l-au „bлагословит” mulți dintre cercetătorii și autorii de cărți dedicate acestuia.

Cu seriozitate și bun-simț, dar și bun simț, „îmbrăcând haina” acestui creator unic, identificându-te cu viața și petrecerile acestuia pe pământ, ai șansa de a prinde și pune împreună firele unei povești, căutând și descoperind sensurile originare, cheile speciale de deslușire a ascunzișurilor semnificative ale unei personalități de dimensiunea urieșească a lui Ion Creangă. Acestea toate și când analizezi Scrierile sale, dar mai cu seamă atunci când ai în vedere viața și relațiile subtile ale faptelor din viața unui autor și sensurile topite în carnea Operei sale.

Astfel, cred că am reușit să pun alături datele cercetătorilor de dinaintea mea referitoare la mult discutata și controversata dată a nașterii lui Ion Creangă, să adaug elemente noi și documentare și de analiză și interpretare și să concluzionez că adevărata dată a nașterii acestuia este 1 martie 1837. Demonstrația, pe mai multe pagini, cu argumente de necontestat și de luat firește, în seamă, se află în Teza citată mai sus.

Până la vârsta de 17 ani, în copilărie, la Humulești, i s-a spus Nică a lui Ștefan a Petrei – Nică devenit personaj în opera de ficțiune *Amintiri din copilărie*. La școală a fost înscris cu numele Ștefănescu Ioan, așa cum era obiceiul vremii de a se forma numele de familie al copilului de la numele de botez al tatălui – practică folosită în onomastica românească. La 20 martie 1854 înregistrăm primul autograf al tânărului elev (semnat *Ioan Ștefănescu*, pe *Istoria sfântă*, Iași, 1847).

Aflat la Școala catihetică din Fălticeni din 1854, înscris mai întâi cu numele Ștefănescu Ioan, din toamnă i se va schimba numele din Ștefănescu în Creangă (vezi Filă din Catalogul Școlii catihetice din Fălticeni, în *Albumul Ion Creangă*, Editura Junimea, 1983, p. 37 – la numărul 25 este înscris, cu data de 27 noiembrie 1854, Creangă Ioan). „Secretul” schimbării numelui este așadar îndeplinirea condiției obligatorii elevilor de la școlile de catiheți de a face dovadă că provin din familii de dascăli, diaconi, preoți.

De curând, fratele mamei viitorului scriitor, Gheorghe Creangă, fusese hirotonisit preot la biserica Spitalului din Tg. Neamț. Se poate afirma că preotul Gheorghe a mers la Fălticeni și, în înțelegere cu conducerea școlii și, desigur, și a „împricinatului”, i s-a schimbat numele de familie din Ștefănescu în Creangă. Purtând numele de Creangă corespundea cerinței școlilor de catiheți. Astfel că din 4 februarie 1855 avem și o dovadă de asumare și iubire a numelui adoptat: primul autograf **Kreangă Ioan** pe *Manual de Tipic*, primit în dar de la profesorul său de la Fălticeni, Catihetul Conta.

Prima Bibliotecă din Lume care a primit numele oficial de „Ion Creangă” a fost cea care a aparținut lui Ion Creangă și pe care și-a denumit-o el însuși. Iată dovada pe o carte pe care și-o cumpărase: „**Ioan Kreangă Ioan, 1856. Și este a Bibliotecii Kreangă Ioan/ C.I.**” – autograf al tânărului seminarist, în vârstă de 19 ani, de la Seminaria centrală de la Socola din Iași.

Iată o dovadă a conștiinței valorii proprii (vom mai prezenta mai jos și altele). Dacă Eminescu era student la Viena la 19 ani, inițiindu-se în Biblioteca Universității, după ce se școlise în cea a iubitului său profesor Aron Pumnul, la Cernăuți, Ion Creangă, tot la 19 ani, își instituționalizase propria colecție de cărți, fondând, așa cum scriam mai sus, Biblioteca ION CREANGĂ.

În acești ani și-n cei care vor urma, își va cumpăra frecvent cărți pe care scria câte ceva, le semna și le înregistra ca un adevărat bibliofil, îmbogățindu-și propria BIBLIOTECĂ. Pe un *Cours theoretique et pratique de langue francais. Grammaire elementaire. Theorie et application*, Paris, 1856 (achiziționată de Constantin Parascan, după 1990, de la familia preotului Cosma, originar din Humulești, paroh al bisericii Precupeții Noi din București – carte cu numeroase însemnări ale deținătorului, Ion Creangă, dovadă că învăța singur și limba franceză, după ce se școlise și în limba germană în anii 1866, când fiul său Constantin învăța limba germană acasă cu o nemțoaică recomandată de Titu Maiorescu), descoperim un autograf mult lămuritor și în ce privește cunoștințele sale de limba latină și conștiința, precum scriam și mai sus, propriei Biblioteci denumită cu numele său: „**No 21. Ex libris meis I. Creangă, 1867 octomvr 21**”.

Mai există și multe alte dovezi că Ion Creangă este, surprinzător, un Om, Diacon, Învățător, Scriitor puțin cunoscut și de către marele public și de către chiar cercetătorii autori de studii critice ori biografice. Este încă tentantă ideea unui Creangă Polemist, a unui Creangă nedreptățit grav de autoritățile ecleziastice nu numai din vremea vieții sale pe pământ, a unui Creangă trist, nefericit, lovit în multe feluri și nerăspunzând cu aceeași măsură, a unui Creangă care a trăit și s-a arătat lumii purtând MĂȘTI ALE INOCENȚEI,

protectoare la violențele și nedreptățile cu care a fost „blagoslovit”, a unui Creangă cu o conștiință artistică și a valorii proprii surprinzătoare.

Pornind de la ceea ce notasem mai sus, a deținerii și numirii propriei Biblioteci, la înscrierea ca student în Theologie la Prima Universitate românească modernă (Iași, 1860) (și acest document/catalog este publicat pentru prima oară de noi în *Albumul...* citat mai sus), la dorința de a deveni Învățător, frecventând cursurile Școlii preparandale de la Trei Ierarhi din Iași, și clasându-se pe locul I (vezi Lista premianților – scrisă și semnată de directorul școlii, Titu Maiorescu, în același *Album...*) și primind „eminentă” la toate materiile: religie, pedagogie, gramatică română, aritmetică, fizică, cosmografie, caligrafie, muzică vocală, aptitudine pedagogică, purtare, la absolvirea din 15 iunie 1865; la scrisoarea trimisă lui Titu Maiorescu la București (în 10 nov.1876), solicitând retrimiteră lui *Moș Nichifor Coțcariul* pentru a se publica în revista „Convorbiri literare”, în care-i scrie, cu subtilitatea dar și curajul și încrederea geniului în propriul scris, „Junimea din Iași, într-o ședință a sa, pe la 12 noaptea, fiind cam somnoroasă – după obiceiul ei – a votat să se tipărească; poate mai mult pentru încurajare. Sau mai știu eu... poate ca și pentru P.A. Călescu... (...); da’ bine, da’ rău, D-zeu știe. Eu atâta știu numai, că am scris lung, pentru că n-am avut timp să scriu scurt. Dar ce am scris, și cum am scris, am scris...”.

În noiembrie 1882 renunță să fie prezent la Aniversara „Junimii” (renumitele banchete anuale cu mâncare și băutură, și anecdote, și prieteni junimiști) pentru că tocmai atunci i-au „venit câteva idei” și, ca să nu le scape, mai bine a stat în Bojdeuca sa din Țicău și a scris Anecdota pentru „România Jună”, *Ioan Roată și Vodă-Cuza*.

Bolnav și cu multe obligații școlare, dar nu numai, solicitat să mai scrie câte ceva pentru „Convorbiri literare”, în 15 mai 1885 îi răspunde la scrisoare lui Iacob Negruzzi, cu aceeași înaltă conștiință a importanței propriului scris artistic, deși era foarte ocupat și cu treburile școlii, „cu toate aceste, încurajat de d-voastră, voi mai încerca a scrie câte ceva. Timpul însă pe când voi ave ceva gata nu vi-l pot hotărî; căci știți d-voastră tare bine că aceasta e treabă de gust, nu de silință”.

Pe exemplarul din ianuarie 1881 al revistei „Convorbiri literare” în care i se publică prima parte a *Amintirilor din copilărie* (exemplarul se află în patrimoniul Muzeului Literaturii Române, Casa Pogor, din Iași), făcându-se destule greșeli la tipărire, Ion Creangă scrie și semnează: „De-a fi să se reproducă în „Timpul”, rog să se pue după această corectură și să mi se trimită și mie numerele în care va ieși”.

Iar despre Mihai Eminescu scrie, pe o carte de geografie a lui Amfilohie Hotiniul, în 1878: „Dăruită mie de d-l Mihail Eminescu, eminentul scriitor și cel mai mare poet al românilor”, Ion Creangă fiind primul, cronologic,

care scrie că Mihai Eminescu este „cel mai mare poet al românilor”. Știa, deci, despre Eminescu, dar și despre sine, că este cel mai mare povestitor al românilor.

În concluzie: Ion Creangă a dovedit o înzestrare excepțională de timpuriu, se născuse GENIU, și această calitate s-a arătat în întreaga sa viață și în întreaga sa operă.

Ion Creangă s-a născut la 1 martie 1837, acum 180 de ani, a primit numele de Creangă la Școala catihetică din Fălticeni. A fost hirotonit diacon în 27 decembrie 1859, la biserica Sf. Paraschiva din Tg. Frumos, după ce s-a căsătorit, la 23 august 1859, cu Ileana Grigoriu, fiica preotului Ioan Grigoriu de la Biserica 40 de Mucenici din Iași, la ceremonii fiind prezentă și mama sa, Smaranda, care-și vede visul de demult, de a avea „un băiet popă”, împlinit. După 13 ani este caterisit din cler, pe nedrept și, ca urmare, este destituit și din învățământ. Nu a tras niciodată cu pușca în ciori la biserica Golia, dar a avut o armă cu care mergea, în ascuns (preoții neavând voie să folosească armă de foc), la vânătoare prin bălțile și pădurile din preajma Iașului și, poate și pe la Neamț.

A debutat în literatură la vârsta de 31 de ani, cu poezia *Păsărica în timpul iernei*, în abecedarul ***Metoda nouă de scriere și citire...*** L-a cunoscut pe Mihai Eminescu în 1874-1875 când a fost reintegrat în învățământ, iar Eminescu a devenit revizor școlar.

A fost și student în anul 1860 și a și participat la cursuri, dar, din păcate, secția de Teologie s-a desființat.

Prietenia cu Eminescu l-a determinat să aibă curajul de a trece de la poeziile și povestirile cu caracter didactic publicate în manualele școlare, la capodopere, precum *Soacra cu trei nurori*, *Povestea lui Harap-Alb* și celelalte, la *Amintiri din copilărie*, operă de ficțiune unică în literatură.

I s-a recunoscut valoarea încă din timpul vieții, celebritatea sa crescând, opera sa fiind de o actualitate indubitabilă.

An de an numele și opera neasemuitului Ion Creangă se află pe buzele și în sufletele tuturor celor născuți în limba română, precum și la îndemâna altor vorbitori din peste 60 de țări și limbi de pe Pământ.

Așa cum se află și pe frontispiciul cunoscutei, bogatei și celebrei Bibliotecii Naționale pentru Copii din Chișinău, care-și onorează PATRONUL cu activități educaționale, științifice, editoriale de excepție, model pentru alte instituții similare din Țară.